

GLAS

NEDJELJNI

OSNIVAČ LISTA:
SKUPŠTINA OPŠTINE BANJA LUKA

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP—a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list. Izlazi svakog dana — rukopisi se ne vraćaju. Pretplate za našu zemlju: mjesečna 1.350 dinara, tromjesečna 4.050 dinara, polugodišnja 8.100 dinara, godišnja 16.200 dinara. Pretplata za inostranstvo dvostruko.

BANJA LUKA, nedjelja, 22. marta 1992. godine

Broj 6562, godina XLIX

PRIMJERAK 50 DINARA

STIŽU PLAVI SLJEMOVI: U Banju Luku svaki dan stiže sve više pripadnika mirovnih snaga UN. Jedan od tih dolazaka zabilježen je i u kasarni „Kozara“.

(Snimio: Rastko OSTOJIC)

SARAJEVSKI
PAPIR
U KRAJIŠKOM
OGLEDALU

PODJELA NASLJEĐA

INTERVJU „NEDJELJNOG GLASA“:

dr BRANKO KOSTIĆ,
POTPREDSJEDNIK PREDsjedništva
SFRJ

NADA U MIRNU BOSNU

DR MIODRAG,
SIMOVIĆ,
POTPREDSJEDNIK
VLAD
BIH
GOVORI ZA
„GLAS“

VLADOM VLADALE STRANKE

KAKO JE IZGRAĐENA ZGRADA NARODNOG POZO-
RIŠTA BOSANSKE KRAJINE

SPOMEN - OBELEŽJE KRALJU PETRU I

POLITIČKA BH
SCENA

FORMULA TRI SA TRI

AGROPROM BANKA
D.D. BANJA LUKA

4. jula br. 19 tel. 33-611 fax 44-181

AGENCIJE:

CENTAR: tel. 30-493

HANIŠTE: tel. 12-354

BUDŽAK: tel. 33-611

LAKTAŠI: tel. 832-086

ČELINAC: tel. 851-238

KONIG

DIONIČKO DRUŠTVO
ZA OSIGURANJE
BANJA LUKA

Želje Barića br. 3 tel. 43-040 fax 43-202

bosanka

Banja Luka

VICOM

SENPER

EXPORT—IMPORT INGENIERING

MINEX

D.O.O.

Velatrgovinska, export-import
B. Bakovića 20.
Tel./fax: 04-306

NUDIMO NAJVIŠE, DODITE I UVJERITE SE!

ПОСЛИЈЕ НАПАДА НА ИЗРАЕЛСКУ АМБАСАДУ У БУЕНОС АИРЕСУ

Либан страхује од одмазде

ЈЕРУСАЛИМ, 21. марта (Танјуг) - Либански радио је данас јавио, позивајући се на путнике који у Бејрут долазе с југа земље, да су прошле ноћи примећени значајни покрети израелских копнених трупа у северном Израелу и да су, под окриљем ноћи, значајне тенковске и артиљеријске снаге ушле у такозвану „безбедносну зону“ коју на југу Либана под оккупацијом држи Израел.

Извјештаји међутим нису мо-

гли бити провјерени из Израела данас, нема ни потврде, али ни негирања ових тврдњи, није се огласила ни команда мировних снага УН на југу Либана, па су многи пратиоци збивања у овом подручју склони увијеру да бар за сада, Израел неће предузимати војну акцију широким размаха - бар док се не установи тачан кривац за подметање експлозије у здању израелске амбасаде у Буенос Аиресу.

Међутим, у узбуђеној и забринутој либанској јавности на израелску војну акцију одмазде рачуна се са сигурношћу па је бејрутски радио данас пренио дијелове коментара левичарског листа „Ас сафир“ у којем се тврди да је само питање дана кад ће Израел кренути на циљеве у Либану у акцији жестоког кажњавања подручја Југа земље насељеног шидским живљем последице акције у Аргентини и серије напада и убистава Израелаца у само Израелу за чије су се извршиоце прогласили припадници фундаменталистичке иранске организације „Исламски свети рат“.

Највећи либански дневник „Ан нахар“ и још неки листови такође данас упозоравају да не треба сумњати у израелску војну акцију, истичу да је Либан „лаки готово небрањен циљ“ и цитирају изјаву израелског министра иностраних послова Давида Левија да ће јеврејска држава „жестоко и немилосрдно казнити терористе“.

СЕКРЕТАРИЈАТ СИВ-а ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ

Милион лица у ресељењу

БЕОГРАД, 21. марта (Танјуг) - Према подацима Црвеног крста Југославије, Међународног црвеног крста, Високог комесаријата Уједињених нација за избјеглице и југословенских дипломатско-конзуларних представништва процјењује се да у овом тренутку има око милион наших грађана у расељењу, саопштило је данас Секретаријат СИВ-а за информације.

Према евиденцији југословенског Црвеног крста, са којом располаже комисија СИВ-а за хуманитарна питања, у Србији се налази 164.744 расељених лица, у Босни и Херцеговини 93.736, Црној Гори 7.855 и Македонији 2.730. Према подацима уреда Високог комесаријата за избјеглице у Хрватској је било више од 330.000 и у Словенији око 16.000 расељених лица.

Међу расељеним лицима,

прецизира Секретаријат СИВ-а за информације, налази се и око 16.000 грађанских лица на служби у ЈНА и чланова активних војних лица.

Подаци такође указују да је истовремено са расељењем највећег броја становништва на кризним подручјима, из осталих дијелова Хрватске на та спорна подручја смјештено око 45.000 расељених лица.

У иностранству се тренутно налази око 200.000 лица поријеком из Југославије, која се могу сматрати расељеним и избјеглицама због ратних сукоба у земљи. Овај број, према процјени, много мањи од укупног броја од око 360.000 лица, колико су износиле поједине земље желећи и добијајући тако знатну материјалну међународну помоћ.

КОНАЧНИ БИЛАНС АТЕНТАТА У БУЕНОС АИРЕСУ

Погинуло 28 особа

БУЕНОС АИРЕС, 21. марта (Танјуг) - Коначни црни биланс атентата на амбасаду Израела у Буенос Аиресу је 28 мртвих и 235 теже и лакше повријеђених, потврдила је јуче аргентинска влада.

Хосе Луис Мансано, министар унутрашњих послова Аргентине, посетио је јуче у подне мјесто несреће гдје спасилачке екипе укљ-

ањају остатке потпуно срушене амбасаде. Он је изјавио да је од експлозије пред зградом посланства јеврејске државе погинуло 28 лица и да има 235 повријеђених. Амбасада Израела и околна здања у строгом центру Буенос Аиреса разнесени су експлозивом у уторак нешто прије 15.00 часова по локалном времену.

КИНЕСКИ КОНГРЕС

„Пројект вијека“ на реду

ПЕКИНГ, 21. марта (Танјуг) - Главног државног кинеског председника Ли Џаџа упутио је министар за планирање Шоу Дињаоу да изјави, се данас на засједану кинеског конгреса за јачање тржишта, смањивање државних функција и управљању предузећима укидање директивних планова за поједине производе (ваљани челик, жељезна руда итд), затим за постепено ширење акционарског система и за јачање права предузећа да самостално инвестирају.

Више од двије хиљаде делегата конгреса, који је јуче почео своје маратонско годишње засједане саслушало је и експозе министра финансија Ванг Ђингија, а на дневни ред је коначно послати много деценија, досадашњи „пројект вијека“, преграђивање ријеке Јанг Це и изградња огромне банке код „Три трикатуре“ за грандиозну електричну централу.

РАФИНИЈА НАФТЕ БОСАНСКИ БРОД

Нови директор

БОСАНСКИ БРОД, 21. марта (Танјуг) - Управни одбор Рафинерије нафте Босански Брод на данашњој сједници за новог директора изабрао је Томислава Шамара, досадашњег помоћника директора за техничка питања.

На листи кандидата за ову одговорну функцију како саопштава Служба за информисање „Енергоинвест“ у чијем саставу и поседује рафинерија били су досадашњи директор Војин Мујић и инжењери Антон Стунковић и Маријан Досрбић.

Инж. Мујић је своју кандидатуру накнадно повукао уз образложење да се ради о моралном чину који ће допринијети враћању мира Босанском Броду а све дајошње материјале ће убрзо демантовати.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ ЧЕТВОРИЦЕ ДРВАРЧАНА

Малтретирани у затвору

БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ, 21. марта - Велики дио Петровчана посредством својим радио-апарата пратили су конференцију за штампу, коју је организовао СДС и Радио-станица Дрвар са Дрварчанима Ђељашем Буквом, Рохвићем и Крнетом, које су хосовци спровели у Станицу милиције у Томиславаграду 4 марта па им се од тада губио сваки траг све до њиховог повратка у свој Дрвар.

На конференцији за штампу изјавили су да су мучени тучени и малтретирани до те мјере да се сами чуле како су издржали те муче у усташком затвору. Тако су Буква пребријена три ребра, повријеђена кичма, деформисан нос и доња вилица. Новци који су узга се имали одузети су хосовци и приказани кроз филм који су дали за размену израелске демократије. Петровчани нису изненађени усташко мучење Дрварчана али је изненадила дејарност републичког МУП-а и њихов однос.

ДАНАС У ФРАНЦУСКОЈ ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ

Шта очекују социјалисти

ПАРИЗ, 21. марта (Танјуг) - Према последњим анкетама пред сутрашње кантоналне и регионалне изборе у Француској социјалисти ће добити око 20 одсто гласова односно за десетак мање него на прошлим. Приближно толико ће истовремено „напредовати“ Шираксова и Жискарова „традиционална десница“ за коју се очекује изабијавање око 34 одсто бирача.

Социјалисти су се унапријед помирили с поразом, али се надају да ће га компенzirати „освајањем“ још једног региона уз постојећа два колико држе од укупно 22 у Француској. Удружена опозиција међутим није задовољна са једном трећином гласова, колико се очекује да ће добити, јер је рачунала на много изразитију побједу, која би је годину дана пред парламентарне изборе већ прогласила „једином алтернативом“ за садашњу социјалистичку власт.

„Кривци“ за оба парадокса су, како се тврди, мање партије које немају представнике у националном парламенту, прије свих крајње десни национални фронт и еколози, који ће заједно, како се рачуна, освојити нешто преко 30 одсто гласова.

У СРБИЈИ ОД ПОНЕДЈЕЉКА

Штрајк просвјетних радника

БЕОГРАД, 21. марта (Танјуг) - Наставници и професори основних и средњих школа у Србији почињу у понедељак раније заказани генерални штрајк зато што до данас, када је био задњи рок републичка влада није обезбиједила исплату личних дохода за јануар и фебруар по општем колективном уговору, једногласно је одлучено на сједници Републичког и Градског

ког одбора синдиката за образовање, науку и културу. Прецизирано је да ће у вријеме генералног штрајка радити само школе са цијелодневним боравком и то само за чување дијете а без наставе.

Штрајкачки одбор очекује да ће се позиву на штрајк одазвати око 70 одсто школа у Србији, и напомиње да ће им се придружити

и васпитачи у предшколским установама.

На сједници је одлучено да се у понедељак у подне у великој сали Дома синдиката у Београду одржи протестни збор просвјетних радника, на коме ће се формулисати у Влади Србије упутити захтев за побољшање укупног материјалног положаја образовања и услова рада у школама.

ИЗЈАВА РАМИЗА АЉИЈЕ ШПАНСКОМ ЛИСТУ „АБЦ“ О ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ КРИЗИ

Рјешење

— „Албанско Косово“

МАДРИД, 21. марта (Танјуг) - Предсједник Албаније Рамиз Аљија изјавио је у шпанском листу „АБЦ“ да „неће моћи да се нађе никаква солуција за Југославију док се не приступи рјешавању проблема који је изазвао југословенску кризу - албанско Косово“.

Говорници у поменутом интервјуу о заостравану албанских односа и са Грчком Аљија је рекао да односи Албаније са Грчком „морају бити добри као што су били хиљаду година. То је интерес обје државе, а то што постоје одређени конфликти међу нама, то се дугује неким шовинистичким круговима у самој Грчкој, који чак и један дио Албаније присвајају“.

„А зар са албанске стране не постоји исти шовинизам према Косову“ - запитао је шпански новинар.

„Не прихватам таква упоређења“ - рекао је албански предсједник додајући одамање да проблем Косова датира од онда када су велике силе 1913. године „подијелиле Албанију“.

„Данас, додато је Аљија, те исте силе спровеле дезинтеграцију Југославије, заборављајући при том да је брутална репресија на Косову изазвала то распадање земље. То је тема коју сви желе да избјегну и то по сваку цијену“.

У ОПШТИНИ ВОЈНИЋ

СТИГЛО ГОРИВО

ВОЈНИЋ, 21. марта - У општини Војнић ових дана ситуација у опскрби горивом почела се нормализовати. Након готово двомјесечне паузе стигле су прве количине бензина, а одговорни наговјештавају да ће цистерне са горивом, убудуће континуирано пристизати на бензинске пумпе - након најновијих преговора са добављачима из сусједне БиХ.

Бензин се, истина, точи у ограниченим количинама и нередовно, али се зато већ читаву седмицу продаје нафта, неопходна за обављање пројектих радова у пољопривреди. Ово ће свакако побољшати стање у јавном превозу који се у задње вријеме одвијао нередовно, а многе су линије било потпуно у прекиду.

Љ 4

ЕЗ ЋЕ ПРИЗНАТИ

МАКЕДОНИЈУ И БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ ИМЕ СВЕ МАЊЕ СПОРНО

ЛИСАБОН, 21. марта (Танјуг) - Земље Европске заједнице ће на министарском састанку 6. априла у Луксембургу највероватније признати Македонију и Босну и Херцеговину - изјавио је представник Министарства иностраних послова Португала, који је тренутно предсједавајући Заједнице.

Како јавља Ројтер, он је додао да је Македонија сада близу рјешења проблема са Грчком. Примјећујемо одређену флексибилност на обје стране, рекао је дипломата који је добро обавијештен о дискретним разговорима Португалије са Скопљем и Атином.

Упитан да ли се Македонија сложила са промјеном имена на шта инсистира Грчка, португалски дипломата је неодређено одговорио: „Мислим да постоји неколико начина у изговарању истог имена“.

Он је додао да су се проблеми око признавања Босне и Херцеговине превазиђени последице референдума 28 и 29. марта као и оноведеног договора Муслимана Срба и Хрвата да се република претвори у федерацију на етничким основама.

Шеф португалске дипломатије Жоао де Деуз Пинheiro изјавио је да ће Европској заједници предложити и признавање Грузије која није ушла у састав Савеза независних држава, скопљен после распада Совјетског Савеза.

„ГЛАС“, Ул. АВНОЈ-а 93, Оснивач листа: Скупштина општине Бања Лука
Главни и одговорни уредник: Мило Млађеновић.

ИЗДАЈЕ И ШТАМПА ЈНИГП „ГЛАС“
Директор: Јосиф Д. Ракић

Редакцијски колегијум: Мило Јокимовић (спорт), Ратко Марић (Бања Лука), Мило Млађеновић, (главни и одговорни уредник), Светлана Пезер (култура), Стеван Рисовић (крајишка хроника), Ариф Ситница (технички уредник), Дејан Сочански („Недјељни Глас“), Ранко Чулељић (економска пропаганда), Зора Шамара (земља-свијет).
Редакција-телефони: главни и одговорни уредник 12-032, деск 12-078, 12-064, дактилографи 12-004, телефон 12-032-Огласно у Улицы Бориса Кидрича 1, телефони и телефакс 11-948, руковођилац Пословница 11-964, Телекс 45-208 YU "Глас", Телефони Јавног новинског и графичког предузећа „Глас“, централа (078) 12-388, 12-384, 12-380,

12-409 и 12-414, директор Предузећа и помоћници директора Предузећа 12-263 и 11-858, Телефакс 12-283.
За РЈ „Графика“ Боро ЛУБУРИЋ.
Дinarsке уплате жиро-рачуна број 10500-601-12456 код СДК Бања Лука.
Уплате на девизни рачун број 10500-620-71000-522 код Београдске банке ДД Бања Лука.
КОПИЈУ УПЛАТИТИ ЗА ПРЕТПЛАТУ ПОСЛАТИ НА ОГЛАСНО.
На основу мишљења Министарства за информације СР БиХ бр. 04-021-58-45/91, од 15.2.1991. године „Глас“ се опорезује по стопи од 3 посто из тарифног броја 8 Закона о привременим мјерама о порезу на промет производом и услуга. Службени лист СФРЈ бр. 4/91. Адреса: АВНОЈ-а 93.

ПОЧЕЛО ЗАСЈЕДАЊЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ

Системски

закони у расправи

КНИН, 21. марта (Танјуг) — Уз појачане мјере безбједности у Дому армије у Книну почела је сједница Скупштине Републике Српске Крајине. Сједници присуствују 193 од 268 посланика.

Почетку рада крајишке Скупштине присуствовали су, поред осталих, принц Томислав Карађорђевић и владика далматински епископ

один Николај који су се приједлог ријечима обратили посланицима.

Иначе, пред посланицима крајишког парламента налази се расправа и усвајање пакета од 48 системских закона. Њима се у целисти изједначавају прописи у Републици Српској Крајини и осигурава јединство функционисања

органа власти на цијелом крајишком простору. Очекује се да у току данашњег рада Скупштина именује и два министра за вањске послове из финансије. Поред тога усвојен је приједлог владике Николаја да се откупи кућа у Стрмици гдје је боравио и живио Петар Први Карађорђевић и да се она адаптира и претвори у музеј.

ЗБОГ ИЗРАЕЛСКЕ БЛОКАДЕ БАЗЕ

Протест

Палестинаца

ЈЕРУСАЛИМ, 21. марта (Танјуг) — У сукобима израелских трупа и Палестинаца у окупираној области Газе и на окупираној западној обали Јордана у протекла 24 часа убијена су шесторица и рањено је десетак Палестинаца од којих се четворица налазе у тешком стању — саопштила је данас палестинска организација за људска права У источној Јерусалиму у исто вријеме организација која окупује Израелце и Палестинце енергично је осудила одлуку команде израелске армије да цијелу област Газе стави под војну блокаду и изолацију и назвала је „незаконитим колективним кажњавањем близу милион људи без икаквог законског основа“. Такође је подржана и жалба ПЛО-а данас упућена генералном секретару УН Бутросу Галију у којој се тражи да свјетска организација „заштити Палестинце од драконских мјера израелске окупације“.

ЦРВЕНИ КРСТ ЗУБИНОГ ПОТОКА И ЗВЕЧАНА

Помоћ Банији

ЗУБИН ПОТОК, 21. марта (Танјуг) — Црвени крст Зубин поток у сарадњи са Црвеним крстом општина Звечан и Медицинским центром „30. јули“ из Косовске Митровице, припремио је конвој помоћи српском становништву на Банији.

Црвени крст Зубиног Потока и Звечана упутиће храну и грађевински материјал у вриједности од два милиона динара, док је Медицински центар „30. јули“ из Косовске Митровице за српско становништво на Банији обезбједио једно теренско медицинско возило. Из ових општина до сада је било неколико акција сакупљања помоћи српском становништву у Хрватској.

ПРОШЛЕ СЕДМИЦЕ НА ПОДРУЧЈУ БИХАКЕ РЕГИЈЕ

Пожари и експлозије

БИХАК, 21. марта (Танјуг) — Прошле године на подручју бихаћког региона евидентирано је укупно 40 пожара, од чега 25 на приватним, 9 у друштвеном сектору, док су остали били шумски пожари.

Највише пожара било је у Босанској Крупи — 15, Бихаћу 10, Великој Кладуши 6, Цазину и Босанском Петровцу по 3, Дрвару 2 и Грехову 1. Према овим бројкама, број пожара у односу на 1990. годину мањи је за 29 одсто. Пораст пожара забиљежен је на приватним објектима, а утврђено је да је доста пожара подметнуто у срединама с национално мјешовитим становништвом.

Према подацима Центра служби безбједности БиХ, у току прошле године на подручју регије Бихаћ забиљежено је и 12 експлозија, што је чак 36 одсто

ОПШТИНСКИ САВЈЕТ ЗА ОДБРАНУ У ГОРАЖДУ

ВАНРЕДНО СТАЊЕ

ГОРАЖДЕ, 21. марта (Танјуг) — Савет за народну одбрану Скупштине општине Горажде, у којој нема представника српског народа, прогласио је данас ванредно стање и донио одлуку о ограниченом кретању свих лица изузев служби чије је кретање неопходно за нормално одвијање живота. Уједно су мобилизоване специјалне јединице територијалне одбране.

Ванредно стање је проглашено због барикада које су синоћ код бензинске пумпе поставили припадници српског народа незадовољни вишемјесечним дијелењем бензина на бонове. Градоначелник Горажда Хаџо Фендић, који је и предједник Општинског одбора Странке демократске акције, одбио је сваки разговор са представницима кризног штаба Општинског одбора Српске демократске странке.

У Горажду се очекује долазак парламентарне делегације Скупштине Босне и Херцеговине и представника Републичког МУП-а. У међувремену је постављено на десетине барикада од стране српског, али и муслиманског народа.

У ДВОРУ НА УНИ

Основана Српска радикална странка

ДВОР НА УНИ, 21. марта (Танјуг) — У присуству више од 500 грађана општине Двор на Уни, данас је у хотелу „Поуње“ одржана оснивачка скупштина Српске радикалне странке (СРС) за општину Двор на Уни.

Поздрављајући Скупштину, потпредједник Главног одбора СРС Томислав Николић је између осталог, оцијенио позитивним прихватање

Венсовог плана, али и осудио политичка превирања у Републици Српској Крајини.

Николић је истакао како СРС даје пуну подршку упадајућој страници у Србији, да јој помаже у бројним приликама, а све у интересу свесрпског народа. Оцијенио је понашање неких опозиционих странака као разбијачко, те осудио њихово „шуровање са Њемачком и неким другим разбијачима Југославије и Србије“.

САОПШТЕЊЕ ИНФОРМАТИВНЕ СЛУЖБЕ БАЊОЛУЧКОГ КОРПУСА ЈНА 7

Нови командант

У склопу редовних кадровских промјена у духу опште трансформације у ЈНА, Указом Предједништва СФРЈ извршена је смјена команданата у Бањолучком корпусу. Досадашњи командант корпуса генерал-потпуковник Владимир Вуковић постављен је на

дужност начелника штаба 3 војне области у Нишу, а на дужност команданта корпуса постављен је досадашњи начелник штаба генерал-мајор Момир Тапић. За начелника штаба постављен је пуковник Бошко Келечевић.

ТРАГЕДИЈА У КАФЕУ У МОСТАРУ

„Кашикара“ усмртила резервисту

МОСТАР, 21. марта (Танјуг) — У експлозији која се синоћ око 21 час догодила у кафеу „Глорија“ у Мостару, смртно је страдао резервиста ЈНА Раде Никчевић (33) из Никшића.

Резервиста Милан Андријашевић (31) такође из Никшића, задобио је тешке повреде. Њему је у мостарској болници ампутирана рука и сада се налази изван животне опасности, док је резервиста Јопа Јовановић (30) такође из Никшића, прошао са лакшим озледама.

Повријеђен је и један од конобара у кафеу „Глорија“.

Истрага о овој трагедији је у току. Према изјавама очевидца, војни резервисти су се, у алкохолизираном стању, поигравали ручном бомбом „кашикером“. На разговор Андријашевића, Никчевић је покушао осигурати. Све се, како причају очевидци, одиграло за неколико секунди.

ШТА СЕ ДЕШАВА У ВРХУ МУП-а БиХ

Пљусак међусобних оптужби

САРАЈЕВО, 21. марта (Танјуг) — Протеклих годину и по дана рада Министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, асоцира на модерне трипере у којима се показује да је негативни лик полицајац, а не попов. На неколико конференција за штампу у МУП-у, највиши полицајци ове републике клепају се да једини у Босни и Херцеговини раде „као сложна браћа“ и да их нико, па ни националне странке, не могу подијелити.

Позирали су и пред ТВ камерама, како, нераздвојени, заједнички славе вјерске празнике. Таково идили, међутим, као свему у животу ових дана, дошао је крај. Шта се иза фасаде „сложне браће“ дешавало и дешава у врху МУП-а БиХ?

Помоћника министра за криминалитет, једне националности, што није небитно, оптужује шеф бироа за наркотику, друге националности, да је покрао, између осталог, девизе које су завлијењене на црној берзи по сарајевским улицама.

Оптужени помоћник враћа истом мјером и тврди за шефа би-

ника за рад мјесних заједница, што такође припада СДА“.

У саопштењу се даље каже да је Општински одбор СДА донио закључак да се о овоме што је речено улозна шира јавност и да СДА у Босанској Градишци под оваквим околностима до даљег неће учествовати у раду општинског парламента све док се не ријеше наведени проблеми.

У свом саопштењу СДА поред осталог, „заборавила“ је да је њихов члан Извршног одбора, односно начелник, чим су почеле ратне операције напустио своје начелничко мјесто, и отишао у иностранство. Иначе, саопштење СДА је упућено предједнику СО Босанска Градишка, Општинском одбору СДС-а, Општинском одбору ХДЗ-а и средствима јавног информисања, а опозиционе странке су и овога пута остале без информације, али ће вјероватно сазнати за саопштење из средстава информисања.

Г. ШЕРБУЛА

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВРГИНОМОСТ Измјена буџета

ВРГИНОМОСТ, 21. март — На посљедњој сједници СО Вргинмоост прихваћене су измјене општинског буџета за прошлу 1991. годину, до којих је дошло због одступања између прихода и расхода. Неусклађеност прилива и одлива средстава у буџет проузрокована је прије свега изузетним трошковима при организовању позадинских активности у функцији одбране за вријеме шестомјесечног рата на подручју општине. Донесена је и одлука о привременом финансирању јавних потреба за период од јануара до марта ове године, за вријеме док нису функционисале институције Републике Српске Крајине у овој области. То се, прије свега, односи на школство, здравство, рад правосудних органа и неких других јавних служби, чије је финансирање иначе у надлежности државе.

Љ. Ч.

SARAJEVSKI PAPIR U KRAJIŠKOM OGLEDALU

PODJELA NASLJEDA

Goran TRKULJA

Da su komunisti prije desetak godina prihvatili prijedlog o regionalnoj transformaciji Bosne i Hercegovine, do sada bi, sasvim sigurno, stvar doveli do rješenja predloženog sarajevskim papirima. Jer, tu se nalaze načela koja su, redom, proklamovali komunisti: i "ključ", i odvojenost crkve od države, i nezavisno sudstvo, i ljudska prava. Sve to sabrano je u okviru avnojske Bosne i Hercegovine, princip centralizma sadržan je u postavljanju centralne banke (gdje su pare, tu je i vlast) na nivou Republike (dakle, u Sarajevu), a da bi stvar funkcionisala, dogovoreno je da monetarna politika, inostrani poslovi i poslovi iz oblasti odbrane budu zajednički, kao i makroekonomske politike. Kada se ovakav specijalitet garnira ljudskim pravima građana koji vlastiti (nacionalni, a ne građanski) suverenitet velikodušno moraju pokloniti dvjema državama, nacionalnoj i onoj drugoj, dobije se bosanski lonac na evropski način.

Papir, za koji su u Sarajevu predstavnici sve tri nacionalne stranke rekli da predstavlja osnovu za dalje pregovore, ostavlja nedoumice

oko teritorija koje će pripasti svakom od tri naroda, nasljednika bivše države Muslimana, Srba i Hrvata, ali dileme oko podjele vlasti nema. Kantonalna vlast mora biti u skladu sa republikom. Ostavlja joj se pravo da „u ograničenim domenima“ donosi regionalne, odnosno kantonalne zakone u pitanjima od značaja za konstitutivne jedinice. Ta zakonodavna vlast razbija neke monopole bivše Bosne i Hercegovine, a nacionalnim državama ostavlja prostor u oblastima štedionica, trgovine, stanogradnje, socijalne zaštite, rudarstva, šumarstva, vodoprivrede, obrazovanja. Tu je i policija, kao i mogućnost slobodnog povezivanja sa drugim republikama, ali uz uvažavanje suvereniteta i državnosti Bosne i Hercegovine.

Kako će biti organizovane skupštine nacionalnih kantona, nije precizno određeno. Zato se zna da će zajednička skupština biti sastavljena od Doma građana i Doma konstitutivnih jedinica, sa striktno podijeljenim pitanjima o kojima će odlučivati svaki dom. Nacionalna problematika je prebačena u Dom kantona.

što je, po nekima, najveći doseg sarajevskog papira, a o tim će se pitanjima odlučivati ne baš konsenzusom, ali sa većinom od četiri petine.

Što se Banje Luke i Bosanske krajine tiče, sarajevski sporazum je mnogo ispod onoga što je takozvana banjolučka frakcija tražila. Od ujedinjenja sa Kninskom krajinom, makar za duže vrijeme, nema ništa, a suverenitet „Alijine države“ preko jedinstvene monete, stiže i u banjolučke banke, bez obzira na galamu nekih političkih lidera. Ukoliko međutim, Banja Luka i Krajina shvate da je politika umijeće moguće, a ne projekcija željenog, i iz ovakve ponude moglo bi se nešto izvuci. Da bi se to postiglo, potrebno je, prije svega, kantonalnu banku dovesti u Banju Luku i u ovdašnjoj, kantonalnoj SDK, koncentrisati ubiranje sredstava sa područja Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Ukoliko se to ne uradi, Banja Luka i Krajina će, samo, promijeniti gospodara ili, u gorjoj varijanti, uz državnu trećinu morati da izdaju i feudalnu desetinu. Od nacionalne nezavisnosti u takvoj varijanti je mala vajda.

INTERVJU:

Dr Miodrag Simović, ekspert za krivično pravo, jedan je od najmlađih kadrova Srpske demokratske stranke. Javnosti je poznat prije svega kao čovjek za „krizne situacije“ kojih je, na nesreću, u ovom vremenu bilo previše. Ne daje „bombastične“ izjave, pa medijski i nije naročito „eksploatisan“.

Na mjesto potpredsjednika u Vladi Jure Pelivana došao je iz oblasti bezbjednosti što, između ostalog, i pokriva resor kojem je na čelu. Malo je poznato da je dr Simović autor preko tri stotine stručnih radova i potpisnik, samostalno ili kao koautor, pet knjiga. U toku je, za pravo u završnoj fazi, njegov izbor za profesora krivično-procesnog prava na banjolučkom Pravnom fakultetu. Njegov nedavni boravak u Banjoj Luci u svojstvu predstavnika bosanskohercegovačke vlade za rješavanje pitanja izbjeglica iz Hrvatske i njihovog povratka na vlastita ognjišta, iskoristili smo za razgovor. Dr Simović se poziva „Glas“ odazvao i pored zaista kratkog vremena koje je imao na raspolaganju.

„GLAS“: Vlada čiji ste potpredsjednik u svom dosadašnjem radu imala je malo prilike da zaista vlada. U normalnim prilikama kritike na njen račun bi bile brojne, ali s obzirom na „vruću“ političku scenu, krivica je raspoređena prije svega na stranke-pobjednice, pa je i Vlada na određen način pošteđena. Koliko je Vlada odista imala mogućnosti da vlada?

Dr SIMOVIĆ: Do sada, vrlo malo, a u ovom trenutku manje nego ikada. Moram da kažem

Vlada nije vladala i zato što su neke njene kompetencije preuzele pobjedničke stranke. Umjesto da smo sjeli sa gospodom Izetbegovićem, Karadžićem i Ključem i odmah se dogovorili kakvu mi, a kakvu oni vladu žele, bili smo u poziciji da budemo puška transmisija ovih stranaka.

da u Vladi Bosne i Hercegovine dvije trećine članova čine eksperti, da imamo dobro koncipiran program razvojne politike i, kada bismo polovinu od toga mogli da uradimo, bili bismo, vjerujem, više nego zadovoljni. Činjenici da smo uradili malo najviše je doprinijela politička situacija u Republici, za koju je, mislim, najmanje kriva Vlada BiH.

Vlada je najčešće radila pod pritiskom dnevne politike i bavila se, zapravo, problematikom, koja niti je u njenoj nadležnosti niti je Vlada može riješiti. Podsjećam da smo naslijedili sedam milijardi dolara republičkog duga, a da smo bili prisiljeni da raspravljamo o regionalizaciji na način na koji to nismo trebali raditi, zatim o Zakonu o vojnoj obavezi na način da smo direktno stvarali preduslove za pojavu paravojnih formacija, o JNA smo od početka raspravljali kao o nečem stranom, da bismo tek u posljednje vrijeme o JNA razgovarali sa njenim predstavnicima, pa o Jugoslaviji... Vlada se bavila time umjesto da rješava goruće probleme iz svoje nadležnosti: penzijsko-invalidska zaštita nikada nije bila gora, zdravstvo, obrazovanje, crna metalurgija su dovedeni do zida. Od sistemskih zakona prema Skupštini smo išli samo sa Zakonom o kocesijama, a kasnimo, na primjer, sa vrlo bitnim zakonom o otkupu stanova, kasnimo sa reorganizacijom i racionalizacijom ministarstava...

„GLAS“: Po Vašem mišljenju, Vlada je zapravo bila blokirana stranačkim upitanjima? Dr SIMOVIĆ: Rad vlade je bio blokirao bezbjednosnom si-

REAGOVANJA U BOSANSKOJ KRAJINI NA »SARAJEVSKI DOGOVOR«

MR PREDRAG RADIĆ O SARAJEVSKOM DOGOVORU GDJE SE IZGUBI JUGOSLAVIJA?

Dogovor lidera SDA, SDS i HDZ, postignut u petoj rundi pregovora o budućem ustavnom uređenju BiH, a pod pokroviteljstvom mirovne konferencije Evropske zajednice, prema tumačenju gospodina Predraga Radića, predsjednika banjolučke opštine i člana Glavnog odbora SDS u BiH, odudara od opredjeljenja koje je srpski narod potvrdio plebiscitom.

Analizirajući tekst jedino me je oduševila zadnja rečenica koja glasi: ovaj dokument predstavlja osnovu za dalje pregovore. Zašto kažem da ovaj papir odudara od opredjeljenja izrečenih plebiscitom srpskog naroda? Prvo, u njemu se nigdje ne pominje Jugoslavija, čak ni jedna jedina riječ koja bi na nju asocirala. Pored toga, u konceptu se nudi tipična upitarna republika. Zanimam me kako će zapadna Hercegovina i HDZ reagovati na ovaj dokument, u kome stoji da konstitutivne jedinice BiH mogu uspostavljati vezu sa drugim republikama ili organizacijama u njima pod uslovom da su ti odnosni veze usklađene sa nezavisnošću i integritetom BiH. Ostaje dilema ko je taj i po kom kriteriju će određivati kako je uspostavljena veza - kaže mr Predrag Radić navodeći da su sve vitalne stvari centralizovane i unitarno zamišljene dok se konstitutivnim jedinicama ostavlja tako minorne funkcije kao što su higijena, vatrogasne jedinice ili obezbjeđenje javnih priredbi. To što je ponudeno u ovom papiru ispod je današnjih kompetencija regija.

Radić smatra da Karadžić nije potpisao nikakav dokument a da tekst dogovora, čak i ako je okvir za razgovore, mora pretrpjeti značajne izmjene ukoliko se želi poštovati volja srpskog naroda izrečena na plebiscitu u novembru prošle godine.

Z.P.

PROF. PREDRAG LAZAREVIĆ O SARAJEVSKOM DOGOVORU

ZAKLJUČCI ZA RAZLIČITA TUMAČENJA

- Ponovo se dešava ono što je na jugoslovenskim a posebno BiH prostorima karakteristično već godinu dana. Donose se zaključci kao polazna osnova a zatim ih svaki učesnik tumači na svoj način, pa sva ta mišljenja predstavljaju negaciju onog što je dogovoreno. Bojim se da će se to desiti i sa ovim dogovorom iz pete runde u Sarajevu i u mnogim detaljima moraću se krenuti ispočetka kaže prof. Predrag Lazarević, član Političkog savjeta SDS i predsjednik Kluba srpskih intelektualaca.

Lazarević ohrabruje konačna spoznaja političara koji su pregovarali da BiH više ne može biti jedinstvena jer ona to nije posvobitno. Istorijski, demografski, kulturni

pa čak i ekonomski interesi razlikuju se na ovom prostoru.

- BiH je Jugoslavija u malom i bila je ključ rješenja. Da su u SDA prihvatili Jugoslaviju kao svoj interes stvari bi išle drugim tokom. Ovako, opredjeljujući se za suverenu BiH, oni su je osudili na rastur - kaže prof. Lazarević, ocjenjujući ideju o tri Bosne i Hercegovine „kardeljevskom“ i vrlo skupim eksperimentom koji iskače iz evropskih okvira. Isto tako ni unitarne države ne dolaze u obzir, bez obzira na to jesu li ideje o takvom ustrojstvu muslimanske ili srpske

Z.P.

SARAJEVSKI DOGOVOR IZ UGLA NIKOLE ERCEGA

U FAZAMA DO CILJA

Nikola Erceg, mandatar Vlade AR Bosanska krajina, kaže da se politika u Jugoslaviji, a samim tim i u BiH, posljednjih godina vodi u fazama i prepune iznenađenja. Tolikih da se u jednom momentu neki potezi čine neočekivanim i nerealnim ali ubrzo vrijeme pokazuje svu njihovu realnost.

- Smatram da politika SDS ide pravilnim putem, koji narod često ne razumije jer pretpostavlja da potezi koji se vuku nisu onakvi kakve bi on vukao. Politika se, ipak, vodi u kontinuitetu i ovaj posljednji sarajevski dogovor mora se uzeti kao jedna od faza koje vode konačnom cilju. Mislim da smo se malo udaljili od onoga za šta smo glasali na plebiscitu, ali ćemo se tome uskoro vratiti kroz realnost, opredmečenu u ozbiljnoj strategiji saveza srpskih država. Zato konstitutivne jedinice u BiH smatramo kao međufazu - kaže Nikola Erceg, dodajući da dosadašnji potezi nestrpljivima liče kao neuspjeh. Ipak, mora se poštovati vrijeme, a dokument je dobra podloga da srpski narod ostvari svoje opredjeljenje izraženo na plebiscitu.

Izostavljanje Jugoslavije u tekstu dogovora po Ercegu je mali ustupak Evropi, ali SDS neće odustati od opredjeljenja da srpski narod iz BiH živi u zajedničkoj državi sa Srbijom. Crnom Gorom i ostalim narodima koji to žele.

Z.P.

VOJO KUPREŠANIN O SARAJEVSKOM DOGOVORU

KONTURE NOVE JUGOSLAVIJE

- Posljednji dogovor u Sarajevu jasno ocrtava konture nove Jugoslavije. U načelu postoji volja da se prihvati ono za šta se srpski narod opredjelio na plebiscitu. To, doduše još nije ozvaničeno, ali će to EZ vrlo brzo uraditi - kaže Vojo Kuprešanin, predsjednik Skupštine AR Bosanska krajina, dodajući da je sada jasno da se BiH „rastače“ i pored velike želje A. Izetbegovića da je sačuva cjelovitu i unitarnu koristeći evropski i međunarodni faktor i uvlačeći u političke igre pojedine zemlje bez posebnog ugleda i autoriteta, a dokazane naše neprijatelj.

Kuprešanin ističe da je sudbina BiH slična sudbini Jugoslavije i da će njeno rastakanje ići u dva pravca.

Dijelovi na kojima žive Srbi i jugoslovenski orijentisani Muslimani udružiću se u novu Jugoslaviju, dok

će drugi dio BiH, sa hrvatskim stanovništvom i Muslimanima koji ne mare za Jugoslaviju, ući u nekakav germanski protektorat ili vatikansku interesnu sferu.

- Dokument iz pete runde dogovora je prelazan i neobavezujući, ali je dobra polazna osnova za dalje pregovore, za konfederalizaciju BiH i pripajanje srpskih dijelova Jugoslavije. Položaj srpskog naroda u Evropi je nezadovoljavajući ali smo joj stavili do znanja da postojimo u BiH, da u njoj više od 60 odsto naše teritorije. Ovaj put Srbi ne trebaju glavama plaćati slobodu jer, da to dva puta nismo radili za Evropu, bilo bi nas 40 miliona - tvrdi Kuprešanin, uvjeren da postoje velike šanse da se dođe do demokratskog rješenja.

Z.P.

SARAJEVSKI DOGOVOR: RAJKO KASAGIĆ

UZEĆEMO EKONOMSKU VLAST

- Srbi neće nikada prihvatiti unitarnu Bosnu i Hercegovinu, sa jedinstvenom vojskom, novcem, policijom. To ne dolazi u obzir. Ultimatum koji nam se postavljaju su neprihvatljivi i naš narod neće dozvoliti da bilo ko mimo njegovih interesa nameće rješenja. Ako smo izgubili državu Jugoslaviju nismo izgubili želju da živimo zajedno - kaže Rajko Kasagić, prvi čovjek banjolučke opštinske vlade i poslanik u Skupštini BiH i Srpskoj skupštini BiH.

Kasagić iznosi svoje ali i mišljenje njegovih kolega poslanika koji su saglasni da Srbi nemaju potrebu da forsiraju stav da žive u Jugoslaviji sa narodima koji to neće i koji su skloni optuživanju Srba za sve što je u Jugoslaviji bilo loše. Zato želimo da raspolazemo samo onim što je naše. Danikogane okrivljujemo za nešto za šta nije kriv, ali i da ne živimo sa osjećanjem krivice.

- Naša budućnost neka bude naša sudbina, a ona sigurno neće biti loša kada uzmemo ekonomsku vlast i organizujemo život sa onima koji žele da žive sa nama - kaže Kasagić, uz tvrdnju da poslanici i politički vrh SDS neće iznevjeriti očekivanje srpskog naroda.

Z.P.

DR MIODRAG SIMOVIĆ, POTPREDSJEDNIK VLADE BIH I PREDSEDNIK MINISTARSKOG SAVJETA SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA BIH

VLADOM VLADALE STRANKE

● Sa dr Miodragom Simovićem, potpredsjednikom Vlade BiH za unutrašnje poslove, pravosuđe i upravu, o aktuelnom političkom trenutku, sarajevskom sporazumu, Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini, raskolu i jedinstvu unutar srpske stranke, spajanju dviju krajina, kantonizaciji, događaja u MUP-u BiH
Piše Goran TRKULJA

tuacijom. Mi smo svaku drugu sjednicu posvećivali toj problematiki, a što je najgore, rasprave su se odvlačile unedogled, sjednice su prethodno bile nepripremljene jer nismo imali pravovrijeme informacije. Grupe koje formiramo na tim sjednicama po pravilu ne uspiju obaviti povjerene zadatke.

„GLAS“: Da li će, po Vašem mišljenju, sarajevska izjava s kojom je u džepu otputovao Žoze Kutljero, doprinijeti debljaci rada Vlade?

Dr SIMOVIĆ: Vlada nije vladala i zato što su neke njene kompetencije preuzele pojedinačne stranke. Umjesto da smo sjeli sa gospodom Izetbegovićem, Karadžićem i Ključićem i odmah se dogovorili kakvu mi, a kakvu oni vladu žele, bili smo u poziciji da budemo puka transmisija ovih stranaka. Tek u posljednjih mjesec dana vidjeli smo gdje smo došli. Ovako više ne ide.

„GLAS“: Šta zapravo znači da „ovako više ne ide“?

Dr SIMOVIĆ: Na prošloj sjednici Vlade, 16. marta, kada se raspravljalo o situaciji u Bosanskom Brodu i Mostaru, dogovorili smo se da hitno tražimo razgovor sa gospodom Izetbegovićem, Karadžićem i Bobanom u povodu bezbjednosne situacije. Na tom sastanku, ako do njega dođe, pokrenućemo pitanje regularnijih uslova za rad Vlade. Očekujemo da ćemo od njih dobiti prije svega političku podršku da se stvo-

Stvaranje Srpske Republike BiH bilo je pravilan politički potez jer se njime išlo u susret onome što se kasnije desilo.

re bolji uslovi za rad Vlade i legitimnih organa vlasti u Republici.

Cilj je, zapravo, da nam se nikada više ne ponovi slučaj Bosanskog Broda, gdje su, naočigled javnosti, suspendovani svi državni organi i vlast preuzele paravojne formacije.

„GLAS“: Da li je sarajevski sporazum, koji je, koliko mi je poznato, u stvari pletivo za stvaranje tri Bosne i Hercegovine na teritoriji jedne geografsko-političke cjeline, na neki način

deložirao rad republičke Vlade?

Dr SIMOVIĆ: Najveću korist od sarajevskog sporazuma vidim u činjenici da prevazilazimo stanje „ni rata ni mira“. Alternativa rješavanju sudbine Republike za zelenim stolom, jednostavno, nema, jer je to korist za sve, odnosno nije šteta ni za jedan narod.

Od postignutog dogovora razloga za zadovoljstvo imaju Srbi i Hrvati, zato što će biti zaštićeni od dovođenja u poziciju manjine, dok su Muslimani uspjeli da ostvare svoj najvažniji zahtjev — da Bosna i Hercegovina ostane u sadašnjim granicama.

U tom smislu se pokazalo da je stvaranje Srpske Republike Bosne i Hercegovine bio pravilan potez jer se njime išlo u susret onome što se kasnije desilo. Pokazalo se da je to bila realnost i da je to bio jedan dobro odmjeren politički potez. Predstavnicima srpskog naroda, dr Karadžić, prof. Koljević i mr. Krajišnik su kroz Skupštinu srpskog naroda BiH i Ministarski savjet dobili mandat u zastupanju stavova za koje su imali jedinstvenu i nepodijeljenu podršku srpskog naroda.

„GLAS“: Čini se da je Jednoglasje u posljednje vrijeme postalo dominantna osobina srpskih poslanika. Jednoglasno su usvojili ultimativni zahtjev upućen iz Bosanske krajine Skupštini srpskog naroda, da bi, potom, isto tako jednoglasno, ti isti poslanici, u Sarajevu, odustali od tog stava.

Dr SIMOVIĆ: Ne mislim da je to odraz nekakve političke prisile nego, u stvari, spoznaja da srpski narod u BiH u cjelini, preko svojih predstavnika, odlučuje o svojoj zajedničkoj sudbini. Srpski poslanici iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, kao i iz Bosanske krajine, bili su izuzetno svjesni odgovornosti koju imaju kao narodni poslanici i odluke koje su jednoglasno donosili posljedica su takvog stanja i takve svijesti. Raskola, koji neki naši protivnici priželjkuju, jednostavno nema ni u Skupštini srpskog naroda, niti među onima koji predstavljaju srpski narod na pregovorima o njegovoj budućnosti.

„GLAS“: Mislite li time na prijedlog da se u srpskom pregovaračkom timu zamijene dvojica predstavnika, Koljević i Krajišnik?

Dr SIMOVIĆ: To su neka sarajevska glasila htjela tendenciozno da predstavljaju kao raskol. Istina je da su gospoda Koljević i Krajišnik predložili, na Skupštini srpskog naroda, da, ako je potrebno, njih dvojica budu zamijenjeni nekim drugim ljudima u pregovaračkom timu. Podsjećam vas da su i SDA i HDZ u svojim delegacijama izvršili „duple“ zamjene. Međutim, ovaj prijedlog nije prihvaćen.

Ujedinjenje dviju krajina (Bosanske i Kninske) u ovom trenutku ne bi bilo mudar politički potez, jednostavno zato što niko u svijetu tu fuziju ne bi priznao... Ono, međutim, što

što znači da im srpski poslanici, sasvim opravdano, vjeruju.

„GLAS“: Vi ste na čelu Ministarskog savjeta Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Kakva je uloga Savjeta i šta on, zapravo, predstavlja?

Dr SIMOVIĆ: Ministarski savjet je obrazovan kao prelazno rješenje do formiranja Vlade Srpske Republike BiH. U Savjet je ušao najveći broj predstavnika SDS iz najviših državnih organa BiH. Nedavno je, podsjećam, usvojen Ustav Srpske Republike BiH i Zakon o Vladi, a kada bude formirana Vlada Srpske Republike BiH, prestaje potreba za Ministarskim savjetom.

Mogu da kažem da je Ministarski savjet do sada dao značajan doprinos u pripremi zakona i drugih akata. Dogovoreno je da se predsjednik Vlade Srpske Republike BiH i ključni ministri (za unutrašnje, inostrane poslove, narodnu odbranu i privredu) imenuju na narednom zasjedanju Skupštine srpskog naroda BiH, zakazano za utorak, 24. marta.

„GLAS“: Znači li sarajevski sporazum da će i druge dvije nacionalne stranke formirati svoje vlade i kakva će, u tom slučaju, biti uloga zajedničke vlade?

Dr SIMOVIĆ: Svaka kantonalna zajednica će formirati svoju vladu, a postojeće i vlada BiH. Time, u stvari, Srpska Republika BiH ide u susret obavezama iz sporazuma iz Sarajeva. Definitivni odnosi urediće se

Dr Miodrag Simović: Jednoglasje — spoznaja o cjelini srpskog naroda u BiH

(Snimio R. OSTOJIĆ)

novim ustavom, nakon usaglašavanja svih spornih pitanja.

„GLAS“: Znači li sarajevski sporazum da se definitivno odustalo od fuzije dviju krajina (Bosanske i Kninske), o čemu je potpisana deklaracija u Bosanskom Grahovu još jula prošle godine?

Dr SIMOVIĆ: Ujedinjenje dviju krajina u ovom trenutku ne bi bilo mudar politički potez, jednostavno zato što niko usvijet tu fuziju ne bi priznao. Dak-

le, ona bi značila stvaranje novog žarišta na ovom tlu, dala bi neke argumente našim protivnicima, a nama ne bi donijela praktičnu korist. Mislim, međutim, da pitanje ujedinjenja dviju krajina treba ostaviti otvorenim. Ono što je srpski narod u Kninskoj krajini postigao, treba institucionalizovati, mehanizmom Ujedinjenih nacija to pitanje držati otvorenim i ponovo ga pokrenuti onda kada za to budu postojali objektivni uslovi.

Je srpski narod u Kninskoj krajini postigao, treba institucionalizovati, mehanizmom Ujedinjenih nacija to pitanje držati otvorenim i ponovo ga pokrenuti onda kada za to budu postojali objektivni uslovi.

Objektivno govoreći, MUP je u ovakvim bezbjednosnim uslovima učinio više nego što je realno mogao.

„GLAS“: Kao najodgovornija ličnost u Vladi BiH, zadužena za MUP, kako gledate na najnoviju „medijsku gužvu“ u ovom vladinom organu.

Dr SIMOVIĆ: U ovako delikatnoj političkoj situaciji u Republici, ovo što se dešava u MUP-u samo je dodatno iskomplikovalo i otežalo bezbjednosnu situaciju. Ne želeći nikoga optuživati bez potpuno razjašnjenih stvari i činjenica u MUP-u, zalažem se da se cijela gužva raščisti i sve izvede načistac. Eventualne krivice za nastalu situaciju treba zakonski kazniti, ali to treba da utvrdi posebna parlamentarna ili vladina komisija.

„GLAS“: Jeste li vi lično, ako se tako može reći, zadovoljni dosadašnjim radom MUP-a?

Dr SIMOVIĆ: MUP je jedno vrijeme ostao, jednostavno rečeno, jedini državni organ koji je uspio spasiti ovu republiku od izbijanja međunacionalnih sukoba. Ogroman pritisak na vodeće ličnosti MUP-a BiH, koje čine neke stranke, učinio je da se u ovom organu, nažalost, pomalo primjećuje nacionalna podijeljenost. Na svu sreću, to nije tako izraženo kao u drugim republičkim organima. Objektivno govoreći, u ovakvim bezbjednosnim uslovima MUP je više učinio od onoga što je realno mogao.

„GLAS“: Podjela u MUP-u, njegova reorganizacija na nacionalnoj osnovi, kako to komentarišete?

Dr SIMOVIĆ: Ja sam u principu protiv bilo kakvih podjela, ali ako su one u službi sprečavanja međunacionalnih sukoba i ako će one doprinijeti razrješenju bosanskohercegovačkog haosa, onda nemam ništa protiv. Ne mogu reći da je sretno rješenje podjela MUP-a, no, vrijeme će pokazati jesu li potezi koje je sada vučemo pravi potezi za budućnost.

„GLAS“: I na kraju, gospodine Simoviću, srpski kanton u BiH, odnosno Srpska Republika Bosna i Hercegovina, predstavljaju jedinstven politički, ekonomski i nacionalni prostor. Taj će prostor morati da se i informativno ujedini. Mislite li da bi Banja Luka u tom smislu mogla predstavljati potencijalnog kandidata?

Dr SIMOVIĆ: Ne samo potencijalnog — ja jednostavno, drugog kandidata i ne vidim. Nesreća je što „Glas“, kao najstariji dnevni list u Republici, ne dolazi ili makar ne dolazi u većem tiražu i na vrijeme i u Sarajevu i druge srpske oblasti u Bosni i Hercegovini. Opšte je poznata istina da sarajevska glasila drže srpski narod u svojevrsnoj informativnoj blokadi. „Glas“ bi mogao i morao doprinijeti da se ta blokada skine. Ovim ne podrazumijevam nekritičko informisanje o srpskom narodu i njegovim predstavnicima, ali podrazumijevam da to informisanje ne bude zlonamjerno.

U Banjoj Luci postoje svi preduslovi da „Glas“ postane republički dnevnik, treba mu djelimično pojačati dopisničku mrežu i distribuciju, sve ostalo već ima. Osim toga, tu su i Radio—Banja Luka i, nedavno formirana, Televizija, dakle svi preduslovi da Banja Luka postane informativni centar Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА НА РАСКРШЋУ

УМИЈЕЋЕ МОГУЋЕГ

• Само дан послје сарајевских разговора један усаглашени али не и потписани папир тумачен је са потпуно супротних позиција, како је већ коме одговарало

Пише Славко ЈОВИЧИЋ

Готово да је постао обичај на овим просторима да се које-какви политички списи и сасвим озбиљни папири презентирају не са циљем да покажу стварно стање ствари, него да заведу и обману, како би се јефтино извукла политичка корист, прије него што се „Власти не досјете“. Одмах послје завршетка пете рунде сарајевских разговора и објављивања изјаве о принципима нових уставних рјешења за БиХ, појавила су се многобројна саопштења, изјаве, реакције, коментари, иступи, како „обичних грађана“ тако и оних који „нешто значи“ и вриједна политичкој естетици ове републике. Можда је то саставни дио политичког менталитета овдашњих простора, али изненађује да о најновијем „сарајевском папиру“ има толико различитих и опречних тумачења једног те истог текста, усаглашеног али не и потписаног од стране три водеће националне странке БиХ.

ПОЛИТИКА ПРИВИДА

Недостатак историјско-политичког искуства ствара код неких варљиву наду да се из једне политичке кризе олако могу остварити политички интереси и то на штету српског народа. То ипак остаје варљив политички привид. Јер, што се Срба тиче, нису вољни да их неко преводи жедре преко воде, или још боље речено, нису ни жедни, нити им се иде преко воде. Заиста су неубудљива увјеравања која долазе из кругова оне друге стране, да Срби у БиХ треба да прихвате суверенитет грађана и да су они ти који ће Србима гарантовати равноправност умјесто њих самих. Прије би се могло рећи да се ради о најприземнијим страстима и настојањима по специјалном рецепту доводити „Србе у памет“.

Тако се, дакле дешава да неки накнадно настали национални и политички субјекти превиђају, или се праве да превиђају институционализовани интерес свих Срба за стварањем своје власти државе на просторима „бивше Југославије“, и уображавају да таква историјско-политичка реалност зависи, прије свега, од њиховог „великодушност“ попуштања. Према томе, очигледна је чињеница да није интерес свих народа у БиХ стварање самосталне, независне, суверене и цјеловите босанскохерцеговачке државе. То може бити национални и политички интерес једне политичке странке, или више њих. Управо због тога је проблематична институционализација таквог политичког интереса.

Не спорећи амбиције Странке демократске акције и њених „грађана“ (Дураковићеве СДП, Кадићеве Либералне странке, Филипковићеве МБО, Пејановићеве ДСС и других) парламентарних и ванпарламентарних странака, ипак минорних у могућности доношења јединственог рјешења за све народе БиХ. Чини се да је неопходно упозорити да се на основу, можда, једнократног мандата не могу олако трајно мијењати услови живота Срба у БиХ, да се политичка конфузија и хаос не могу једнострано и дуготрајно израђивати, јер то изазива природан и јасан одговор.

КОНТРА — ПРОДУКТИВНА ПРОПАГАНДА

Због свега тога сва таква залагања за доминацију

једног народа и наметање своје воље другом, јесте неприродан чин и дилетантизам такве политике, који прије свега, „афирмише противрјечни суверенитет грађана“. Цијели овај зачарани круг и лавиринт, у коме се налазимо, јесте само политичка алхемија и рефлексива „историјских тежњи“ за стварање једнонационалне државе на просторима данашње БиХ. Је ли проценат становништва у БиХ питање слободне? Шта, заправо, значи ако Муслимана ускоро буде 51 одсто у овој републици? Хоће ли тиме бити испуњени сви услови деценијског сна о стварању исламске републике на овим просторима? Ипак, чини нам се да се ради о једном авантуристичком сну, који утемељење за реалност тражи, прије свега, у подршци неких исламских земаља и повећање сопственог натапитета (!?).

У овом тренутку реалност таквих промишљања је сасвим на другој страни. Општа апатија, страх и потпуна неизвјесност чини се да не остављају довољно времена за разумно рјешење босанскохерцеговачке агоније. Како тренутно стоје ствари биће веома тешко, јер само дан послје сарајевских разговора, један усаглашени, али не и потписани папир тумачење са позиција како је коме одговарало. Иако је тај папир само основа за даљи наставак разговора, он у такозваним независним сарајевским медијима (ТВ Сарајево, „Ослобођење“, као и неким вјерским листовима)

добива значај коначног и званичног документа о рјешењу статуса БиХ. А добро је познато да то није тачно. Анимозитет ових гласила према било каквој држави у којој би била Србија је био очигледан, и сва пропаганда ових медија је ишла у правцу стварања такве политичке климе и расположења у народу, у којој ће се на најбестиднији и најприземнији начин представити Србија и њено легално руководство, што је одређене рефлексиве имали и на Србе из БиХ. Тако срачуната пропаганда била је, на срећу, контрапродуктивна, јер је напукон увјерила Србе из БиХ у потпуну исправност њихових настојања за стварањем српске републике Босне и Херцеговине.

Сигурно је да ће то бити и један од основних задатака Српске демократске странке БиХ и њених преговарача да у наставку сесије о БиХ, која је заказана за 30 и 31 овог мјесеца у Бриселу, истрају у таквим настојањима које је пред њих поставила Скупштина српског народа БиХ.

Не треба живјети у илузијама да ће Брисел донијети и коначан расплет босанскохерцеговачке агоније, али ће сигурно бити још један мали корак у овом времену, али који ће вјероватно бити велики корак за будућу историју, а посебно Срба у БиХ.

Политичка бх сцена

ФОРМУЛА ТРИ СА ТРИ

• Минимум повјерења је неопходан чак и поред сазнања да до сада неки представници странака нису били коректни према својим политичким партнерима а што је за последицу имало крње кворуме и надгласавање представника једног народа

Пише: Ђуро КОЗАР

Господину Жозе Кутиљеру, специјалном изасланику Европске заједнице, није лако откако посредује међу босанским преговарачима о будућем уставном уређењу ове републике. Вјероватно, кад се примао тог задатка, није био до краја свјестан — шта га очекује. Мислио је, можда, да ће се бити мање енигматично, надао се да ће се три стране боље разумјети, јер живе на истом тлу, али тешкоће нису изостале и ко зна да ли ће БиХ бити по укусу Европе. У сваком случају ЕЗ је јако стало да етничких сукоба не буде у Босни и Херцеговини. За сада има само експреса на микро плану.

ПОЛИТИЧКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Можда Кутиљера, ипак, треба схватити кад каже да је он задовољан што је добио „Папир“ који је каква-таква основа за даље преговарање. „Папир“ се зове — Изјава о принципима за ново уставно уређење БиХ, а договорен је (неипотписан), након напорних и крајње исцрпљујућих преговора у којима су судиоци морали бити принципијелни, али и толерантни, искрени и мудри. Јер, очигледно је њиховог народа, а затим и Југославије и Европе, па и свијета, биле су упрте у сарајевске преговараче, па је било логично и нужно да се неке тензије смање, исукане сабље врате у корице.

Цио ток преговора у резиденцији „Конак“ протекао је у бризи да неко ново ратно подручје не поквари помаке који су постепено чињени. У међувремену, док се преговарало, десио се Босански Брод, догодио се Мостар... И док се за столом жељело доћи до неких разграничења на миран начин, дотле су наоружане паравојне формације пожуриле да се разграниче оружјем. Срећа, па није било жртава колико је, у таквој ситуацији, могло да буде. Ипак, ови драматични догађаји су велика опомена — како странкама на власти, тако и свим осталим који би од Босне да направе ратиште.

У једном тренутку, чувши шта се догађа по БиХ, Кутиљеро је замолио преговараче да приме његово извињење, а он отишао у граду преко пута „Конака“ — у Команду Друге војне области ЈНА да се посавјетује са генерал-пуковником Милутином Кукањ-

цем, човеком којег до тада никад није видио, а за којег је чуо да је миротворац. Убрзо су се ова два човека нашли на истој таласној дужини, јер им је стало до мира. Кутиљеро је из тог дијалога понио у „Конак“, а вјероватно ће о томе обавијестити и своје шефове, да је највећа опасност по мир у БиХ — паравојска, које, вјеровали или не, бројчано има више него свих припадника ЈНА на бх подручју и са резервистима, наравно. Кад они који су организовали и наоружали те нелегалне формације одлуче да их — распусте, мир ће у БиХ бити извјеснији, категоричан је Кукањац.

КУТИЉЕРОВА ЗНАТИЖЕЉА

Специјални изасланик ЕЗ се, у току разговора у Команди Друге војне области, могао увјерити и о политичким ефектима референдума о политичкој будућности БиХ, на који није изашао српски народ. Од тог чина Европа је много очекивала, ваљда зато што су њене представнике неки муслимански политичари увјеравали да је то лијек за све бх проблеме и Кутиљеро је дошао по — повратну информацију. Добио ју је и, можда, се увјерио да је у БиХ горе након тог „демократског изјашњавања“, јер су се, баш послје тога десиле ствари које је референдумско ликовање, па и прејудуцирање, иницирало.

Зашто је Кутиљеро баш генерала ЈНА питао о референдуму? Може бити зато што су му бх политичари о томе тако контроверзно говорили, па му је требао иглас некога коме политика није судбина. Што је тражио — добио је, и то је добро да се отклоне неке заблуде о томе да се нешто у БиХ може постићи без пуне сагласности сва три народа.

Ваљда се и Кутиљеро увјерио да Босна и Херцеговина више не може бити оно што је некад била. Додуше она ће и даље бити у свом познатом трокуту, суверена држава, али њено унутрашње уређење ће бити онакво какво желе народи који ту живе и гастојаће се од конститутивних јединица на националном принципу, уз уважавање економских, географских и других критерија. На том одређењу нарочито је инсистирала делегација Српске демократске странке БиХ, која се успротивила на ранијим сесијама, покушајима стварања унитарне Босне и Херцеговине. У том ставу, придружила се и делегација

Хрватске демократске заједнице, па представницима Странке демократске акције није остало ништа друго до да и они пристану формирање конститутивних јединица у БиХ. То је и логично: без међусобних уступака и толеранције нема споразума, нити га може бити. И отуда није добро да се, у појединим народима, воде разговори о томе да ли се добило и изгубило договором о овој Изјави.

ЗА СЕБЕ — И ЗА ДРУГЕ

Заправо, Изјава о принципима за ново уставно уређење БиХ је основа за даље преговоре, а они бисе требали да наставе у Бриселу, јер од нечег конкретног се мора поћи — а шта ће на крају бити опет зависи од даљег усаглашавања, јер ништа неће ваљати ако барем један од народа не буде задовољан нити ако се буде ишло на штрб некога. Сви преговарачи не могу разумије се добити све што траже, али ни искључивост не води добром. Отуда вриједност поново добијају ријечи једног од шефова делегација на овим преговорима — „да оно што се тражи за себе, не нира се другом“.

Минимум повјерења је неопходан чак и поред сазнања да, до сада, неки представници странака нису били коректни према својим политичким партнерима, а што је за последицу имало — крње кворуме и надгласавање представника једног народа.

Кад ће договор о будућем уставном устројству Босне и Херцеговине бити разматран у Скупштини БиХ? Најкраћи одговор могао би бити да ће се то догодити онда кад документ о коме се сада воде преговори три водеће политичке странке БиХ буде дефинитиван. До коначног папира, међутим, још ће се причекати, тимк прије јер ће на шестој сесији код Кутиљера на дневном реду бити — поглај бх војске, ти мјесто ЈНА у будућој држави. И о томе, као и о другима, не постоји сагласност, али до неког рјешења ће се морати доћи. Вјерује се да би усаглашавање о војном питању могло да допринесе да из БиХ коначно нестане паравојска, без обзира на то чија она била. А што се тиче ЈНА она ће у БиХ поштовати само оно о чему се договоре представници сва три народа, без обзира на то какав исход за њу био.

БЕЗ РИЈЕЧИ

Црта: Рајко ПУШИЋ

ПОЛИТИЧКА СТВАРНОСТ БАЏОЛУЧКЕ ОПОЗИЦИЈЕ

Глуви за националне трубе

● Уједињене у Демократски форум опозиције, Либерална странка, Социјалистичка демократска партија и Савез реформских снага онедавно су почеле јавним манифестацијама демонстрирати своје постојање у политичком животу Бање Луке

ПИШЕ: Љиљана ЛАБОВИЋ

Политички сладокусци што у тамн само њима својствених кулоара распредају о дневно-политичкој ситуацији у Бањој Луци још поодавно су устврдрили да је у овом граду СДС на власти, СДА у опозицији, ХДЗ у „илегали“, а парламентарна опозиција не постоји!

Омјер снага у одборничким клупама општинског парламента, међутим, говори другачије. Наиме, СДС има 64 одборника, ХДЗ - 14, СДА - 13, док Либерална странка, Странка реформских снага и Социјалистичка демократска партија заједно имају 39 одборника, дакле 14 одборника више него „мањинске“ националне странке у збиру.

Јавности је мало познато да су управо одборници опозиције у неколико наврата спашавали сједнице Скупштине, што је засигурно политички преседан у историји било којег вишепартијског система.

Онедавно опозиција дјелује уједињена у Демократски форум опозиције, који ће и данас 22. марта бити на челу колоне грађана у протестној шетњи (трећој по реду!) „због пада животног стандарда грађана и потпуно изгубљеног достојанства људског живљења“.

Да ли само овим јавним манифестацијама удружена опозиција исказује нове методе

дјеловања, сазнајемо у разговору са представницима ових странака.

- Српска демократска странка у Бањој Луци упорно истрајава у својој агресивној тврђи да је представник свих Срба оглушујући се о материјалну чињеницу да уједињена опозиција представља 30 000 правно и пословно способних грађана, који су на изборима своје повјерење указали Либералној странци, СДП-у или СРС-у, каже Велимир ЦВИЈИЋ, председник Социјалистичке демократске партије.

Утолико ми је чудније понашање господина Радића, додаје Цвијић, реагујући на недавно иступање председника Скупштине општине на Клубу Срба интелектуалаца Бање Луке, када је Цвијићеву „бригу о Србима“ оцијенио опасном!

- Разумијем да господин Радић не уважава моје изјаве објављене у „Гласу“, али не разумијем зашто примјењује два аршина, па кад опозиција нешто каже, одмах је опасно, а кад председник СДС, Радислав Вукић отворено пријети, нико се не ограђује, каже Цвијић.

Заправо је отрцана фраза то што нас прозивају дураковићевцима, комуњарима и ко зна још каквим епитетима, истиче Ивица БИЈЕЛИЋ, председник Савеза реформских снага, странке коју неријетко одборници СДА и ХДЗ тумаче Савезом резервних Срба, јер се догађало да СРС - своје гласове придружи одлукама СДС-а.

Програм све три опозиционе грађанске странке утемељен је на следећим постулатима - поштовање људских, грађанских и националних права, јединство тржишта и дјеловање закона, додаје Бијелић, објашњавајући да је управо кршење истих од стране националних странака довело до уједињења у Демократски форум опозиције.

У нашем друштву је завладало политичко пиратство у којем никоменије циљ будућност и интерес грађана, већ демонстрирање сипе, каже Спасоје КНЕЖЕВИЋ, члан Либералне странке.

Никада не бих желлио бити у партији која

пријети, истиче адвокат Кнежевић, јер ја као Србин у Бањој Луци нисам био угрожен све док ми није почео пријетити председник СДС-а.

Као члану опозиционе странке данас ми је много тешко борити се са таквом „силом“, али ћу засигурно, када све ово прође у Бањој Луци имати много посла. Не сумњам да ће моја канцеларија бити пуна... каже Кнежевић.

Хтјели то признати носиоци власти у Бањој Луци или не, али ова катастрофа у којој живимо не може бити већа него што јесте, истиче Слободан ПОПОВИЋ, члан СРС-а, одборник у Скупштини.

Пробудила нас је национална труба, уместо папирнатог долара и од своје заслијељености не видимо да народ гладује, да цвјета безакоње, расте незапосленост... људи су обезнађени, додаје Поповић, не скривајући разочарење што је на недавној трибини о трансформацији бањолучке општине доживио да га јавно шиканирају и обезвриједе одборничку функцију.

Можда је заправо баш ова посљедња „вишестраначка“ трибина показала сву немогућност и немоћ полемике за округлим столом, јер је било очито да нико ником не вјерује.

Врата Странке демократске акције, Српске демократске странке, врата Хрватске демократске заједнице, Демократског форума опозиције, чврсто су забрављена.

Иза њих се кроји политика и разрађује тактика. На конференцијама за штампу саопштавају се ставови, упућују протести, коментаришу изјаве. Толико је доступно јавности.

Народ се, колико још може сам одређује у И недавно је имао право избора - изаћи на митинг „Живот дамо. Крајину не дамо“ или се придружити протестној шетњи због информативне блокаде.

Но, и они који су тога дана и свих ових дана остали код куће уз први програм сарајевске, или други програм београдске телевизије нису мимо дешавања Баук политике одавно се устоличили у свим (нашим) главама...

ИНВЕСТИЦИОНА ПОЛИТИКА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Строги

закони централизације

Пише: др Коста ТЕПАВЧЕВИЋ

Инвестициона улагања, као значајан фактор привредног и друштвеног развоја, поред осталог, битно утиче и на стварање привредне структуре и осталих економских потенцијала помоћу којих се остварује друштвени прогрес.

Због узајамне повезаности инвестиција и развоја, између ових категорија владају одређене економске законитости. На примјер, познато је, да у периоду динамичног привредног развоја, инвестиције интензивно расту, док у условима кризе доживљавају рестрикцију. Ова законитост потврђена је на југословенском примјеру. Највећа издавања за инвестиционе намјене, у висини од 35% друштвеног производа, била су 1979. године. Већ идуће године прописима су ограничене тзв. неприредне и непроизводне инвестиције и означен је почетак привредне кризе. Наредних десетак година криза је продубљавана и инвестиције су падале, чак и испод нивоа амортизације, чије је учешће у друштвеном производу око 10%. Општа тенденција одражавала се и на регионалним подручјима, при чему су допазиле до изражаја одређене специфичности. То практично значи, да инвестициона улагања у Босни и Херцеговини имају неке заједничке карактеристике и неке разлике, у односу на земљу у цјелини.

РАЗЛИЧИТА СТРУКТУРА УЛАГАЊА

Разлике долазе до изражаја у структури улагања. Тако је у 1989.

години, на нивоу земље, инвестирано 19% друштвеног производа, у чему је индустрија учествовала са 30%, а пољопривреда са 9%. Босна и Херцеговина је те године инвестирала 15% друштвеног производа, од чега је 50% уложено у индустрију, а свега 2% у пољопривреду.

Неповољност структуре инвестиционих улагања, у републичким оквирима, имала је за последицу заостајање пољопривреде и растања капацитета базе индустрије, који се сада тешко могу прилагођавати захтјевима савременог тржишта.

На сличан начин, неповољна је и техничка структура улагања: 50% отпада на грађевинске објекте, 38% на опрему и 12% за остале намјене.

Од укупних улагања у грађевинске објекте, у минулој деценији, приближно једна половина односи се на стамбену и комуналну изградњу. Друга половина уложена је у изградњу неопходне привредне инфраструктуре.

Према статистичким подацима, у 1990. години, за републичко подручје, уложено је 11 милијарди динара, а за девет мјесеци прошле године 10 милијарди динара. На основу ових података и познатог односа у техничкој структури, могуће је дати процјену о укупним инвестиционим улагањима.

НЕПОВОЉНО ПО РЕГИЈУ

Са становишта структуре улагања до промјене долази једино због смањења стамбене изградње. За разлику од тога, много већу пажњу

● Према званичним статистичким подацима за 1990. годину, од укупних инвестиционих улагања у грађевинске објекте, на сарајевску регију отпада 34 процента што је за 8 посто више од учешћа у друштвеном производу, док све остале регије имају негативан однос инвестиција и друштвеног производа

заслужује регионални аспект улагања. Да би ситуација била јаснија, неопходно је подсетити да је републички привредни простор подијељен на седам регионалних подручја, од којих су четири средње, а три мањег обима. Ова оцјена заснива се на кључним параметрима, као што су површина територије, број становника и висина друштвеног производа. Највеће је сарајевско, а најмање бихаћко подручје. Бањолучко подручје, према прва два критерија не заостаје за сарајевским и то учешће износи око 20%. Различито је учешће у друштвеном производу, у коме сарајевска регија учествује са 26%, а бањалучка 17%.

Реална оцјена о усклађености инвестиционих улагања, по регионалним подручјима, може се дати на основу података о репативном учешћу у укупним инвестицијама и друштвеном производу, сваког подручја посебно.

Према званичним статистичким подацима за 1990. годину, од укупних инвестиционих улагања у грађевинске објекте, на сарајевску регију отпада 34%, што је за 8% веће од учешћа у друштвеном производу. Све остале регије имају неп-

овољан однос улагања и друштвеног производа. Највећа је разлика код бањолучке регије, која има негативан однос за 3,3%.

РАЗЛИКЕ У СТАМБЕНОЈ ИЗГРАДЊИ

У последњих неколико година свједочи смо драстичног пада стамбене изградње, у тзв. друштвеном сектору. Највећи број изграђених станова, у Југославији, био је 1977. године и износио је 52.582 стана. У наредних десет година изградња је пала на 38.000, од чега отпада на Босну и Херцеговину 7.200 станова.

Тенденција пада стамбене изградње настављена је до данашњег дана, тако да је у 1990. години, у Републици, изграђено 3.800 станова, а за девет мјесеци прошле године 1.600 станова. У првој анализираној години, у сарајевској регији, изграђено је 1.393 стана или 36,2% од укупног броја изграђених станова, а за девет мјесеци прошле године од укупно 1.607 станова, 737 или 45% односи се на сарајевску регију. Интересантно је нагласити да је на градском подручју Сарајева сконцентрисано више од 30% републичке стамбене изградње.

Putujući Krajinom:

Bosanska Dubica

ŽIVOT SA OŽILJCIMA

RATA

Piše Željko KOPANJA

● Granica između dvije Dubice na obalama Une nika da nije postojala, niti će postojati ● Zašto su u nemilosti Vasvija Oreščanin i Namka Hašić ● Bosanska krajina kao politička cjelina

Čudan je grad Bosanska Dubica. Smješten na desnoj obali Une, sa svojim drvoredima i arhitekturom koja je jedna čudna mješavina bosansko-slavonskog stila, na posjetioca ostavlja utisak pitočnosti i sredine gdje se život odvija neobičajeno mirno. Ljudi u razgovorima djeluju potpuno opušteno, kao da tu, samo par stotina metara dalje, priekorijeka nije sve donedavno bjesnio rat, kao da se nije ginulo i krvarilo u ratu u kojem su život u redovima JNA izgubila 23 mlada stanovnika.

— Živjeti se mora. Jeste, ožiljci rata sporo zarastaju, ali mora se okretati ka budućnosti. Valja se posvetiti pažnja rješavanju životnih problema, a tu je i naša obaveza da pomognemo i komšijama preko rijeke u Dubici, gdje su ratna razaranja gotovo sve uništila — kaže **Simo Krnjajić**, predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine Bosanska Dubica.

Ovih dana, uz pomoć bosanskodubičkih građevinar, popravljen je most između dvije Dubice, koji su prilikom bljega minirali pripadnici hrvatske vojske.

Una više ne razdvaja. Proradili su telefoni, sa bosanske strane u Dubicu je stigla struja, tako da se i ovaj put potvrdila neraskidiva veza između ljudi sa obala Une. Uostalom, ovdje granicu nisu mogle povući ni Austro—Ugarska ni Turska, s ponosom će vam reći u Bosanskoj Dubici.

Danas, kada je na ovim prostorima zavladao mir, sve ono što se dešavalo u posljednjim godinama dana predmet je beskonačnih priča po brojnim bosanskodubičkim kafanama. Svi ovdje, ne bez razloga, s ponosom prepričavaju po ko zna koji put herojski podvig i pogibiju svog sugrađanina, majora Milana Tepića. U znak zahvalnosti narodnom heroju Milanu Tepiću u Bosanskoj Dubici se pripremaju da, uz obilježavanje Dana komune, otkriju njegovu bistu u centru grada, a njegovu imebi uskoro trebalo da ponese i jedna osnovna škola.

Na drugoj strani, akcije suditi prema riječima dvojice „lozovačom“ već dobro zagrijanih rezervista, mjesta u Bosanskoj Dubici čini se da više nema Namki

Hašić i Vasviji Oreščanin. Prvo se zamjera za usku saradnju sa pripadnicima hrvatske vojske i otkrivanje vojnih podataka, a drugoj da su njene tobože mirotvorne akcije, kako se kasnije ispostavilo, imale za cilj stvaranje antisrpskog raspoloženja i ubiranje poena kod Franje Tuđmana. Ni jedna i ni druga odavno nisu više u Bosanskoj Dubici. Kažu da je Vasvija Oreščanin sa prijateljem pobjegla u Austriju, ostavivši muža u Zagrebu. Prema tim informacijama, u Zagrebu je i Namka Hašić, koja se svojevremeno proslavila optužbama na račun JNA preko ekrana TV Sarajevo, zajedno sa novinarom Ibrom Halilovićem.

Inače, u Bosanskoj Dubici apsolutnu vlast ima Srpska demokratska stranka, koja u opštinskom parlamentu od 70 odborničkih mjesta ima 43. U posljednjih mjesec dana u radu Skupštine opštine ne učestvuju 11 odbornika Stranke demokratske akcije. Razlog je nezadovoljstvo zbog raspodjele čelnih funkcija u opštini i njenim organima. Uprkos tome, među-

nacionalni odnosi u Bosanskoj Dubici su dobri. Incidenata na toj osnovi gotovo da i nema.

Možda je tome razlog i što je riječ o jednoj u ekonomskom smislu razvijenoj sredini i što je narod naučio da mnogo radi.

— Izuzev određenih problema u kompleksu tekstilne industrije, mogu reći da privreda Bosanske Dubice zaista uspješno posluje. U ovom trenutku imamo oko osam hiljada zaposlenih radnika, što je za opštinu sa 35 hiljada stanovnika u svakom slučaju vrijedno pažnje. Najuspješniji su KPK u Drakseniću, „Poljoprivreda“, ŠIP i „Mehanika“ — sa zadovoljstvom konstatuje Simo Krnjajić.

Kao u graničnom dijelu Bosanske krajine i u Bosanskoj Dubici, razumljivo, prate razvoj političke situacije u Bosni i Hercegovini. Općina jedinstvene BiH za ovaj narod ovdje ne dolazi u obzir. Najviše se razmišlja o Bosanskoj krajini kao političkoj cijelini, sa vjerovanjem da će ekonomija i njeni tokovi porušiti granice kako u BiH tako i na cijelom prostoru Jugoslavije.

RAZGLEDNICA IZ TESLIĆA

KRAJINA U SRCU

● Gotovo svi sagovornici smatraju da glavni grad srpstva u BiH treba da bude Banja Luka, a da su oni još prije rata bili Krajinajer su pripadali Vrbaskoj banovini ● Loš put preko Borja udaljio teslićku i banjolučku opštinu ● Teslić kao najsrpskiji dio sjeverne Bosne veza između Krajine i Semberije, odnosno srpskih teritorija u Hrvatskoj sa Srbijom ● Privreda se dobro drži, ali je selo zapostavljeno i gotovo uništeno

Piše Zoran PEJIČIĆ

Tako blizu a tako daleko, moglo bi se reći za teslićku opštinu, čije granice od centra Banje Luke nisu udaljenije od 50 kilometara. Doduše, do Teslića će kilometar-sat izmjeriti nešto više od 80, ali će vožnja preko Borja znatno produžiti put.

Šest-sedam kilometara magistralnog pravca, koji je finansirala Republika, već dvije godine stoji nedovršeno. Republička kasa ne mari za tu dionicu, a nemali dio stanovnika kotarvaroške i teslićke opštine će ustvrditi da se na taj način želi vještački očuvati granica između ove dvije opštine i veza Teslićana s Banjom Lukom, centrom nekadašnje Vrbaske banovine, kojoj je u bivšoj Jugoslaviji pripadao.

ŽELE KRAJIŠKA GLASILA

Srpski narod sa područja Sjeverne Bosne nezadovoljan je informisanjem u Republici i na području dobojske regije. Zato će, kako saznajemo od njenog predsjednika Nikole Perišića, uskoro na Skupštini donijeti odluku da se formira jedinstven informativni prostor sa Bosanskom krajinom. Od „Glasa“ i Televizije Banja Luka ovo područje očekuje mnogo, a spremni su za zajednička ulaganja.

Krajem protekle sedmice na putu koji iz Banje Luke vodi ka Tesliću i Doboju, a potom dalje ka istočnim dijelovima zemlje, nije bilo barikada. U Oborcima mješovita patrola sastavljena od pripadnika JNA i rezervne milicije kontrolirala sva vozila.

Profesionalno postavljaju uobičajena pitanja za ovo vrijeme. Pitaju za oružje, devize, kakvu robu vozite, gdje i dokle idete. Čovjeku jedino bude neugodno kada vas pitaju imate li dinara i koliko. Većinu je šramota da kaže sa koliko malo para ide na put.

OVO JE KRAJINA

U Tesliću i selima nastanjenim srpskim stanovništvom pokazuju velike simpatije prema Krajišnicima koji su, kako kažu, na sebe preuzeli veliki teret. Tako misli i predsjednik teslićke opštine **Nikola Perišić**, inače predsjednik i Srpske regije Sjeverna Bosna. Kaže da je Teslić de fakto Krajinai da se dvije trećine stanovništva osjeća tako. To što Teslić još nije u Bosanskoj krajini stvar je dogovora, prema kome ova opština ostaje kao veza između srpskih teritorija u srednjoj Bosni i dalje Semberiji, sa Krajišnicima.

— Na područjima srednje Bosne položaj Srba je težak i otuda je proistekla ideja da se formira Srpska regija. Prostor na kome je ona proglašena prirodna je veza između Krajine i Semberije, a ovi opet veza sa Srbijom, odnosno krajinama u Hrvatskoj. Na ovom prostoru živi 220 hiljada Srba i regija sjeverna Bosna bi ih praktično obuhvatila 70 odsto, dok bi se pitanja razgraničenja u urbanim sredinama morala rješavati dogovorom sa ostalim narodima — kaže Perišić, navodeći da je treći razlog za formiranje regije ekonomski. Radi se o gotovo najrazvijenijem dijelu BiH, sa resursima u poljoprivredi, šumarstvu, industriji i, što je najvažnije, ovdje se ukrštaju važni saobraćajni pravci.

Perišić ističe činjenicu da srpski narod na ovom području nije u većini, te da stoga ovo područje mora imati poseban tretman i tu očekuje veliku pomoć Bosanske krajine, ali drugih srpskih teritorija.

U Tesliću su mišljenja o formiranju krajiške države podijeljena. Jedni su apsolutno za, dok drugi smatraju da je neophodno jedinstvo srpskog naroda na cijelom prostoru u

okviru Srpske BiH. Utisak je da većina smatra da se srpsko pitanje mora rješavati u okviru teritorija BiH, ali se staju da umjesto predloženog glavnog grada srpstva, Sarajeva, tu ulogu treba što prije dodijeliti Banjoj Luci. Kažu da im ne zvuči kao argument to što u Sarajevu živi 200 hiljada Srba i zbog toga treba da bude glavni grad. Po toj logici, kažu Teslićani, ni Knin ne bi bio glavni grad SAO Krajine nego bi to trebalo da bude Zagreb ili Karlovač. U svakom slučaju, gotovo svaki sagovornik će u Tesliću ustvrditi da je Sarajevo neprirodan a Banja Luka prirodan centar srpstva.

Savo Knežević sveštenik i poslanik u Skupštini BiH i Srpskoj skupštini BiH, odlučno je protiv svih separacija srpskog naroda. Kaže da bi formiranje krajiške države moglo nekoga podstaknuti da zaključiti: Srbi su dobili svoju državu, a ostatak neka ostane u Alijinoj.

O diobama BiH i disonantnim tonovima u okviru srpskog pitanja Savo Knežević kaže: — Dlobe nisu bogom dane, ali su nam nametnute. Bolje je da se kao braća podijelimo i dalje da živimo u dobrim odnosima nego da se ljudi hvataju za guše. Teza da BiH ostane unitarna država u bilo kojoj varijanti za građane je propast. Što se tiče Srba i različitih mišljenja o nekim važnim pitanjima, moram reći da mi kao narod ne možemo biti pod staklenim zvonom. Svako ima pravo na svoje mišljenje, jer mi ne gradimo politiku da budemo odvojeni od svijeta, svojih sugrađnika i komšija. Želimo jedino da budemo svoji na svome, nikome nadređeni ali ni podređeni.

DUH TOLERANCIJE

Na području teslićke opštine do sredine marta nije bilo međunarodnih ekscesa. Kažu da ovdje pripadnici sva tri naroda nikada nisu bili međusobno neprijateljski raspoloženi. Sada jedino strahuju da ih neko sa

strane ne zavadi. I posljednji događaji, kada je minirana kuća Nevena i Antona Kikaša, poznatog iz afere uvoz oružja u Hrvatsku, upućuje na to da je nekome i te kako ostalo da se relativno stabilni odnosi među stanovnicima Teslića poremete.

— SDS ima najviše odbornika u opštinskom parlamentu, ali mi nismo nikome nametali svoju volju i zbog toga nije ni bilo teškoća u radu. Otvoreno ćemo razgovarati o svemu, pa i o položaju teslićke opštine u novom ustrojstvu BiH, ali nikome nećemo dozvoliti da u pitanje dovede kristalno jasno definisanu volju srpskog naroda jer mi smo se opredijelili za Jugoslaviju i tamo gdje živi naš narod biće tako. Mi smo, doduše, do sada odlagali pitanje regionalizacije, ali sada kada znamo šta Muslimani i Hrvati žele, nema razloga da i ta pitanja ne stavimo na dnevni red — kaže Nikola Perišić.

Što se tiče naoružavanja građana, ni ovdje to više nije tajna. Pouzdano se z na da su Srbi naoružani kao pripadnici JNA, a ništa manje oružja nemaju ni Hrvati i Muslimani. U opštinskim organima vlasti, gdje najveći uticaj ima SDS, ipak, vjeruju da je naoružavanje, izvan JNA, izraz potrebe za samoodbranom i da njime ne žele nametati političku volju ili, ne daj bože, nešto još gore.

Što se tiče ekscesa, sve stranke ih osuđuju i vjeruju da je to djelo pojedinaca izvan kontrole, koji žele sukobe.

Što se tiče ekonomije i onoga od čega se živi, u Tesliću niti je bolje niti gore nego u drugim dijelovima BiH. Najveća preduzeća — „Destilacija drva“ i „Borja“ dobro se drže, ali je posrnuo mašinski kompleks, a ništa bolje nije ni sa vanprivredom.

Planovi kažu da će se za 60 hiljada stanovnika ove opštine ubuduće više raditi na razvoju poljoprivrede i sela, koju je bivša vlast uništila. Uz postojeću industriju, koja je smogla snage da krene u nove razvojne programe, očekuje se više ulaganja u zanatstvo i male proizvodne pogone.

VRATILI SE KAO SIROMASI

Od 60 hiljada stanovnika na području teslićke opštine zaposleno je u privredi devet hiljada radnika. Isto toliko radio je u Sloveniji i Hrvatskoj. U posljednjoj godini dana vratilo se pet hiljada uglavnom Srba, koji su u, do juče, bratskim republikama ostavili sve što su godinama mukotrpno zaradivali.

To je veliki teret jer se radi ljudima koji potiču iz čista, u čiji razvoj od 1945 godine gotovo ništa nije ulagano.

ORIJANA FALAČI, KNJIŽEVNICA I NOVINARKA

MRSKA NEPOKRETNOST

Orijana Falači, čuvena novinarka i književnica („Pismo nerođenom djetetu“, „Inšalah“), razmišlja o svoje dvije profesije: „Uvijek kada se u svijetu nešto zaista dešava, nešto čemu ja ne prisustvujem, zbog toga što sam se zatvorila, začaurila da bih napisala knjigu, oplakujem novinarstvo. Zna li šta je najmrskije u pisanju? Nepokretnost, izolacija. Pisanje čovjeku oduzima dio života, sunce, kontakte, doživljaje. Pisanje je vrsta mehanizma, zločin prema sebi. Šta se sve nije događalo dok sam pisala 'Inšalah'! U Berlinu je pao zid, a ja u Njujorku, zatvorena u prokletoj sobici, da bih pisala prokleti roman o prokletom Berlinu. Zaista ništa čovjeka gore ne može zadesiti. Ipak, nisam mogla da idem, nisam smjela“.

NURSULTAN NAZARBAJEV, PREDSEDNIK KAZAHSTANA

JOŠ JEDNA »PATKA«

Nursultan Nazarbajev, predsjednik Kazahstana, ovako komentariše informaciju koja se pojavila u turskom nedjeljniku „Al-Anvar“ po kojoj je Kazahstan za 150-180 miliona dolara prodao Iranu atomsko oružje: „To je još jedna 'patka'. Kazahstan ništa slično nije ni preduzimao, ni planirao. S pokušajima da se igra na panislamsku kartu već smo se više puta sretali. Mi veoma držimo do svog ugleda u svijetu i nećemo dozvoliti da na

DAVID ALBAHARI, PISAC

PRASIĆI I KUĆICA

David Albahari, pisac, govori o temi nacionalnog izdajstva: „Kao pripadnik naroda koji je tako malobrojan na nekadašnjem jugoslovenskom prostoru, te ga statistika i ne prikazuje u svojim popisnim rezultatima, svoj identitet mogu da očuvam samo na jedan način - da sve, osim sebe, optužim za nacionalnu izdaju. I, na neki način, bio bih u pravu. Jer, biti Jevrejin u Jugoslaviji bilo je neuporedivo lakše nego biti Jevrejin samo u Srbiji ili Hrvatskoj. Naime, jugoslovenskog Jevrejina niko nije pozivao na odgovornost nijednom narodu, kao što se od njega nije očekivalo da izražava lojalnost bilo kom narodu ili partiji. U današnjoj situaciji, naizgled lišenoj otvorenog antisemitizma, Jevrejin je ostavljen na vetrometini na kojoj - poput jednih prasića iz one poučne dečje priče - nikako ne uspeva da napravi svoju kućicu. Uvek je oduva neki od nezajažljivih nacionalnih vetrova“.

VILIJAM KOLBI, BIVŠI ŠEF CIA

SMIJEŠNI LJUDI U LOŠE SAŠIVENIM ODIJELIMA

Vilijam Kolbi, bivši šef CIA (1973-1976), čovjek za koga kažu da je „srušio komunizam“, nema loše mišljenje o svom najvećem takmacu **Juriju Andropovu**, šefu KGB-a: „KGB je bio mnogo više nego CIA. On je bio otprilike ekvivalent za CIA-u, FBI, za našu pograničnu i državnu policiju. Naravno, iza KGB-a je u svakom trenutku bilo i 400 godina ruske istorije, koja likovito pokazuje da su tu zemlju uvek bezuspešno napadali i osvajali brojni neprijatelji, želeći njenu konačnu propast. Tek Jurij Andropov je transformisao i izmenio KGB. Pre njega su ga činili smešni ljudi u loše sašivenim odelima, grubijani koje je svako mogao prepoznati na kilometar. Andropov je, pak, doveo sinove iz uglednih porodica i sposobne ljude koji su završili najbolje škole i univerzitete, od njih praveći veoma uspešne operative i obaveštajce. On je, u stvari, iskoristio staru Donovanovu ideju (nekadašnji šef CIA-e op. p.) i tako od KGB-a stvorio centralnu agenciju koja je imala jako ozbiljne institute za izučavanje Amerike, Evrope, Azije. Andropov je bio vrlo interesantan čovek i još nije dovoljno rasvetljena njegova uloga u istorijskim promenama u Sovjetskom Savezu. Gorbačov nije slučajno odabran kao njegov naslednik i nastavljač“.

nje padne i najmanja sjenka zbog korištenja atomskog naoružanja na bilo koji način. Uzgred, reći ću bez lažne sklonosti da sam ja prvi predsjednik koji je izdao ukaz o zatvaranju atomskog poligona. U istoriji se tako nešto još nije desilo i smatram da je to ogromna zasluga Kazahstana pred cijelom planetom. Vjerujem da će i druge države slijediti naš primjer“.

OLIVER STOUN, FILMSKI REDITELJ

KENEDI MLADI GORBAČOV

Oliver Stoun, reditelj, nedavno je snimio film „DŽ.F.K.“, na temu ubistva predsjednika **Kenedija**. Evo njegovih razloga zbog kojih se upustio u taj projekat: „Želio sam da stvorim kontra-mit. U toj aferi uopšte nema ničega od istorije. U tom smislu što se svi slažu sa verzijom događaja iz Dalasa koja je zvanično prihvaćena. U silnim knjigama koje su objavljene jedva da ima dvije rečenice u kojima se kazuje ono što se zaista zbilo. To je mučno! Nije u pitanju bio ni saobraćajni udes, ni udar groma, koji je iznenada ubio predsjednika u Dalasu. Po mom mišljenju, svjesno su na najvišim mjestima izmijenili pravi slijed događaja jer je Kenedi bio mladi Gorbačov. Došavši u Bijelu kuću, on je morao da se suoči sa hladnim ratom, ali malo-pomalo, uviđao je znakove koji su govorili o mogućim promjenama: prije svega u pravcu popuštanja sa Hruščovom. Sada se zna da je u vrijeme Kenedija bilo razgovora sa sovjetskom stranom na mnogim nivoima. Poslije Kenedijeve smrti, vratio se, međutim, hladni rat još većeg intenziteta“.

VLADE DIVAC, KOŠARKAŠKI PROFESIONALAC

JUŽNA I SJEVERNA JUGOSLAVIJA

Vlade Divac, centar „Lejkera“ iz Los Anđelesa, najuspješniji naš košarkaš u Americi, prepričava svoj susret s austrijskim ministrom vanjskih poslova **Francom Vranickim**: „Pre izvesnog vremena sreo sam se ovdje, na jednom prijemu, sa austrijskim ministrom vanjskih poslova, Vranickim - koji je prilikom posete Americi došao da poseti 'Lejkere' - i imao s njim 'simpatičan' razgovor. Naime, nakon što je počeo 'Lejkersima' - kako to obično ide - sreću i da nastave s dobrom igrom, Vranicki je čuo da sam ja iz Evrope i pitao me odakle sam. Kada

sam mu rekao da sam iz Jugoslavije, pitao je: 'Iz koje - Severne ili Južne?' Kad sam rekao da sam iz Srbije, nije mi bilo do razgovora sa mnom. Ali, da sam mu rekao da sam iz Severne, možda bi razgovarao malo više. No, zatečen, kratko je rekao: 'Dobro, želim i tebi sreću.' Dan pre tog našeg susreta Srbi koji žive u Los Anđelesu demonstrirali su protiv Vranickog, tako da je on i zbog tog bio dosta 'naoštren' - a susret sa mnom izgleda da je bila ona kap koja je prelila čašu“.

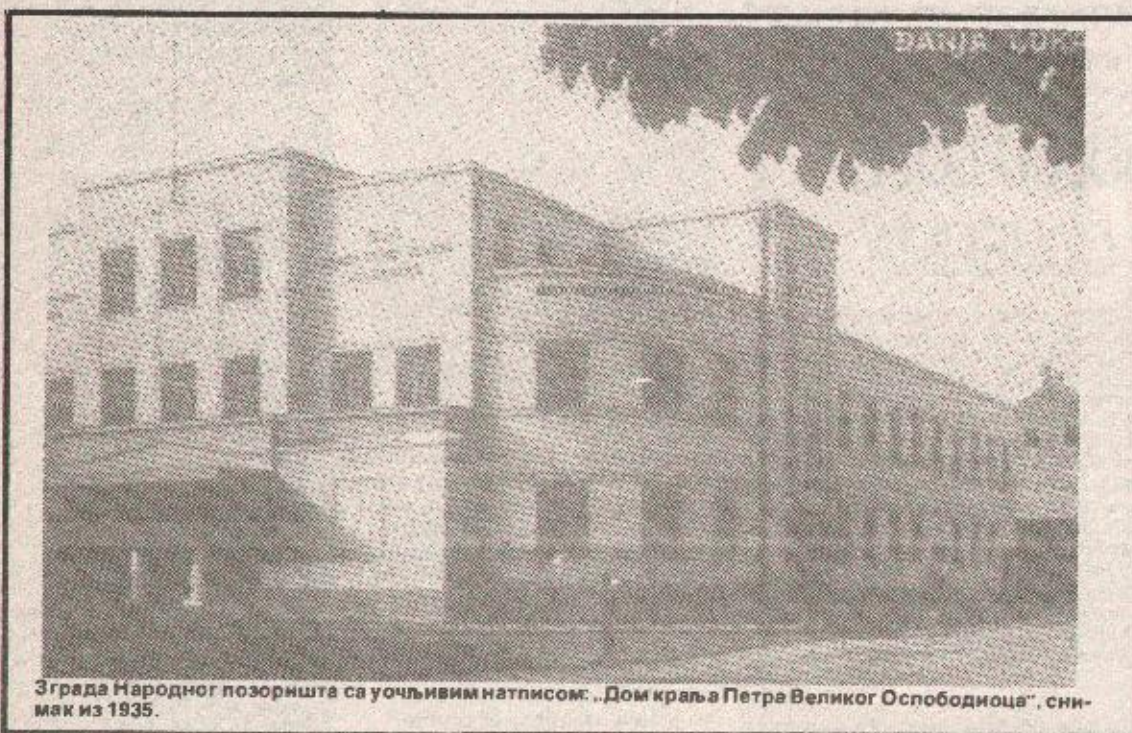

КАКО ЈЕ
ИЗГРАЂЕНА
ЗГРАДА
НАРОДНОГ
ПОЗОРИШТА
БОСАНСКЕ
КРАЈИНЕ

СПОМЕН - ОБЕЛЕЖЈЕ КРАЉУ ПЕТРУ I

Пише:
проф. Предраг ЛАЗАРЕВИЋ

Зграда Народног позоришта са уочљивим натписом: „Дом краља Петра Великог Ослободиоца“, снимак из 1935.

Од 9. октобра 1929. године, када је Бањалука постала средиште Врбаске Бановине, ујурбано се настојало да град што пре добије све оне културне институције које ће га уврстити у ред развијених урбаних средина и обезбедити му централно место у Босанској крајини. Стога се у скромним смештајним условима изналазе најприкладнија решења за почетак рада темељних културних институција: Позоришта и Музеја.

Укусно адаптирана Соколана већ 18. октобра 1930. гостољубиво је примила прве посетиоце професионалног крајишког позоришта, али је проблем позоришне зграде остао отворен и наметао се културној јавности још пуне три године. Наиме, средства која је Банска управа добила увиду дугорочног зајма од Државне хипотекарне банке била су недовољна за реализацију амбициозних градитељских планова, па су - како то увек бива - и овај пут потребе културе остале у сенци таштих захтева административне и политичке власти. Прво се приступило „подизању палате за управу Бановине, банског дворца и чиновничких станова“, а преостала сума од 930.000 динара, недовољна за изградњу модерне музејске или позоришне зграде, намењена је за откуп трошних објеката у којима су већ биле смештене ове установе.

Напореда с поменутиим акцијама бановине друштво „Змијање“ - основано „са задатком да пренесе остатке Пе-

тра Кочића из Београда у Бањалуку, да подигне Кочићев споменик и да оснује фонд Петра Кочића, чијим ће се средствима школовати најсиромашнија и најбистрија деца из Врбаске бановине“ - организовано је радило на остваривању задатака ради којих је формирано У градском парку 6. новембра 1932. откривен је споменик Петру Кочићу, дело вајара Антуна Августинчића и Ивана Радауша, а од преношења Кочићевих посмртних остатака изненада се у последњем тренутку одустало.

Обновљен рад одбора

У истом раздобљу у Бањалуци делује и „Одбор за подизање споменика краљу Петру I“. Овај одбор основан је 1925. године, да би „због економских и других препрека“ - сакупивши скромну суму од 125.000 динара - већ 1927. прекинуо своју активност. Одмах по оснивању бановине 1929. године Одбор је наставио с радом и до маја 1933. - према информацији Вука Јеловца датај у Врбаским новинама - располагао је сумом од 905.000 динара.

Већ 1932. године, док је акција за подизање споменика Петру Кочићу била још у току, „чланови Главног одбора (друштва „Змијање“, прим. П. Л.) и други прваци Босанске крајине настоје да се у првом реду „Змијање“ и Одбор за подизање споменика краљу Петру споје у једно друштво, а после око њих да се концентришу све хумане, социјалне и културно-националне уста-

нове“. Разлози за удруживање или су првенствено економске природе. У ствари, средства којима је располагао „Одбор за подизање споменика краљу Петру I“ била су недовољна за изградњу репрезентативног здања спомен-дома, а сумом која је преостала друштву „Змијање“ након измирења свих трошкова око подизања споменика Петру Кочићу није се могао обезбедити адекватан смјештај за рад сталног друштва „Змијање“ чије је оснивање требало да уследи на ликвидационом састанку постојећег. Стога се и прибегло испитивању могућности да се удруженим средствима Одбора и неких друштава изгради заједнички дом у коме би уплагачи добили комфорне пословне просторије.

На седници Главног одбора друштва „Змијање“, одржаној 21. фебруара 1933. године, професор Миленко Копривица поднео је извештај у име ужег одбора „о преговорима“, које је тај одбор водио с управом Копа српских сестара и Одбором краља Петра у погледу градње заједничког дома Петра Мркоњића“. У новинској белешци из Друштва „Змијање“ пише да су се друштва сагласила, а затим се износи следећи план њиховог учешћа у изградњи Дома.

„Одбор краља Петра уложио би 850.000 динара и има своје земљиште; друштво „Змијање“ и „Коло српских сестара“ улажу у градњу заједничког дома по 300.000 динара. Цела свота износи 1.450.000 динара. У истом напису констатује се

Послови око изградње Дома краља Петра I одвијали су се невероватно динамично. Последњи партнер је одобрио партиципацију 21. маја, а идејне скице архитекте Јосифа Голднера биле су готове већ 5. и 6. јуна 1933. године

да ће у заједничком дому бити смештене просторије сталног културног друштва „Змијање“, соба Петра Кочића, као и све хумане и културно-просветне институције.

Комбинанија да се у ову акцију укључе и друга друштва, која су у то време деловала у Бањалуци, врло брзо је одбачена. Због недостатка архивске грађе нисам могао утврдити шта је заправо довело до оваквог преокрета, али се већ од месеца априла ни Коло српских сестара не помиње као партнер. Наиме, у чланку Рад „Змијања“ и Одбора за подизање дома краљу Петру у Бањој Луци говори се о томе да Одбор располаже сумом од 900.000 динара и да је „Управни одбор „Змијања“ донео одлуку да се помогне подизање Дома краљу Петру са 300.000 динара“. Истина у истом чланку се каже да је „за подизање дома осигурана сума од два и по милиона динара“, али се не објашњава ко је обезбедио разлику средстава у износу од 1.300.000 динара. Судећи понеки другим обавјештењима, у то време већ су вођени прелиминарни преговори с Банском управом као партнером за изградњу Дома краља Петра I па је у купоарским разговорима, вероватно, помињана и предрачунска сума од 2.500.000 динара, коју је анонимни писац не размисљајући навео у свом чланку. Он, међутим, није био упознат с преговорима, што се може закључити и из чињенице да у чланку нигде не помиње Позориште и Музеј као потенцијалне кориснике домских просторија.

Споразум о градњи дома

„Према израђеном плану“ - каже анонимни писац - „удому ће бити смештена и хумана и национална удружења. У сутерену дома биће уређен ресторан. Предвиђене су просторије: за библиотеку, читаоницу, сала за држање седница и собе војводе Петра Мркоњића и Петра Кочића“. Занимљиво је још истаћи да се у овом напису констатује да су пројекти већ направљени и да ће изградња почети 15. маја. Но знатно више светлости у сва ова питања уноси извештај са скупштине Одбора за подизање споменика краљу

Петру I одржане 23. априла 1933. године. У извештају се говори о „привременом пројекту“, чија би реализација „стајала око 2.500.000 динара“ и први пут се наводи да би у Дому, поред оних садржаја који су присутни у свим развојима о овој теми, била још и „позоришна дворана и музеј“. Мада се ни овде изричито не помињу преговори са Банском управом, узимајући у обзир да се у Дому предвиђа простор и за бановинске институције (Позориште и Музеј), може се закључити да су они били у току. О преговорима се ћути, вероватно, зато што су у друштву „Змијање“ постојала размимоилажења око улагања суме од 422.000 динара, која је преостала после подизања споменика Петру Кочићу“. У непотписаном чланку Гори образ Босанске крајине Вук Јеловца пише о тој подвојености и први пут обелодањује да су се након шестомесечних преговора друштво „Змијање“, Одбор за подизање споменика краљу Петру I и Банска управа споразумели да заједнички саграде Дом краља Петра I, и да су формирали ужи одбор у који су ушли представници сва три партнера. Он наводи да је Банска управа одустала од куповине „имања г. Рудовића“, где су привремено били смештени Позориште и Музеј, и да ће суму од 930.000 динара и грађевински материјал у вредности од 250.000 динара партиципирати у изградњу Дома.

Пошто је овај чланак Вука Јеловца, због подржавања званичне политике, изазвао негодовање у редовима оних чланова Друштва који нису безрезервно прихватили ову акцију, секретар друштва Данило Дрча у Врбаским новинама од 19. маја 1933. године објаснио је мотиве неслагања, истичући да „група чланова др Јове Вуковића жели уложити мању своту (150.000 динара) новца у градњу дома како би остала што већа свота за стално друштво“. Дрча у истом напису износи мишљење да се између два постојећа предлога може постићи компромис. Његова претпоставка потврђена је на ликвидационој скупштини друштва „Змијање“, одржаној 21. маја 1933. године, када је одлучено да се за градњу Дома дадне 300.000 динара, а преостала сума да се

ЧЛАНОВИ ОДБОРА

Према списици која је сачувана у Народном позоришту Босанске крајине, чланови Одбора од 1925. до 1934. били су: Спасоје Бабић, Душан Балабан, Шкиро Боцарић, Богдан Чулић, Basis Давидовић, Никола Добраш, Хасанбег Цинић, Хуснија Бумрукчић, Хамзага Хусеиновић, Хасиб Имамовић, Вук Јеловац, инж. Бранко Јокановић, Анте Јовић, Симо Којић, Драгутин Кокановић, Никола Кољевић, Стјепан Комарица, Миленко Колривица, Милан Косановић, др Јаков Леви, Илија Љубић, Никола Мајић, др Павло Пајић, Давид Паулић, Саво Самарцић, Милан Стамболија, Ристо Томић, Данило Узелац, Вељко Вујасиновић и др Димитрије Закић.

преда сталном друштву „Змијање“, које је на тој скупштини основано.

У току свих ових комбинација и нагађања око изградње спомен-дома омиљеном монарху, под чији кров су требало да се сместе многе културне институције града, званична банска власт пути иако је врло заинтересована за ову акцију. Представници управе су исувише добро познавали несавитљиви крајишки менталитет, па су остали по страни свих друштвених конфронтација, како један њихов политички чин не би доживео дебакл. Добија се утисак да је Јеловац, уочи доношења коначне одлуке у друштву „Змијање“, самоиницијативно открио закулисане политичке игре и представио их као борбу личних интереса да би на тај начин утицао на доношење одлуке у духу официјелне политике. Званичну информацију о целој овој ак-

цији дао је бан Мипосављевић на четвртој редовној седници Банског већа, у децембру 1933. године, када је, по његовим речима, зграда већ била под кровом.

И док су преговори, о којима не знамо много, били други, од момента када је последњи партнер (друштво „Змијање“) дао свој пристајак, послови око изградње Дома одвијали су се невероватно динамично. Друштво „Змијање“, како сам већ истакао, одобрило је партиципацију 21. маја, а на идејним скицама - које је израдио архитекта Јосиф Голднер - стоји датум: 5-6 јуни 1933. године.

ПОЗОРИШТЕ У СОКОЛАНИ

Позориште је било смештено у Соколану, односно у зграду у којој сада ради Кино „Козара“, а Музеј у непосредној близини, у бившу зграду Школе ученика у привреди, која је после земљотреса од 26. и 27. октобра 1969. због великог оштећења струшена. Те две зграде Вук Јеловац, у чланку Гори образ Босанској крајини (Врбаске новине, бр. 109, 12. 5. 1933, стр. 1), назива „имање г. Рудовића“.

цији дао је бан Мипосављевић на четвртој редовној седници Банског већа, у децембру 1933. године, када је, по његовим речима, зграда већ била под кровом.

И док су преговори, о којима не знамо много, били други, од момента када је последњи партнер (друштво „Змијање“) дао свој пристајак, послови око изградње Дома одвијали су се невероватно динамично. Друштво „Змијање“, како сам већ истакао, одобрило је партиципацију 21. маја, а на идејним скицама - које је израдио архитекта Јосиф Голднер - стоји датум: 5-6 јуни 1933. године.

Голднерове замисли

Голднер у идејним скицама предвиђа централно степењште, које је у коначној верзији пројекта изостављено, у приземљу концентрише скоро све позоришне просторије, а на првом спрату, везано за балкон, предвиђа само две галерије за публику, бифе и пушионицу. Значајно је истаћи да у овој, првој варијанти пројекта позоришна сала има облик правоугаоника. У лево крило првог спрата (гледано од централног улаза) Голднер смешта музејске просторије: етнографску салу, салу старина, салу домаће индустрије, салу туристичке пропаганде и канцеларије за управу, а у десно крило пет канцеларија, вероватно, за потребе друшт-

Без свечаног отварања

ва „Змијање“. У фронтални део првог спрата (изнад централног улаза) сместио је салу Петра Мркоњића. Основна другог спрата дата је алтернативно. Према првој варијанти око целе зграде је тераса, а само је централни део (изнад позоришне сале) двоспратан и састоји се од једног пространог предворја, три канцеларије и две мање сале. Друга варијанта је знатно богатија. Цео објект је двоспратан, стим што је тераса само изнад села Петра Мркоњића, односно изнад главног улаза. У овој варијанти на другом спрату предвиђено је девет канцеларија и две сале, од којих је једна већа. Пројекат је доцније модификован и потпуно одговара изгледу зграде Народного позоришта Босанске крајине пре доградње извршене након земљотреса од 26. и 27. октобра 1969. На основу тако модификованог пројекта Банска управа је расписала лицитацију за изградњу зграде, што се може закључити на основу разрађених пројеката којима су се служили извођачи.

У Врбаским новинама од 7. јула 1933. године оглашено је да ће се 10. јула у 3. одсеку Техничког одељења Банске управе одржати „директна награда за земљишне радове“ (предрачунска сума 40.139,84 динара). Према белешци у протоколу Техничког одељења радови су поверени неком Вулићу (по свој прилици, ради се о инж. Александру Вулићу). Затим следе две оферталне лицитације (прва, вероватно, није успела): 31. јула и 24. августа 1933. године за грађевинске радове (предрачунска сума 1.579.894,70 динара) па 5. фебруара 1934. године лицитација за столарске радове (предрачунска сума 374.527 динара) и на крају 12. марта 1934. године лицитација за довршење зграде (предрачунска сума 1.321.434,93 динара).

Према непотпуној техничкој документацији, која се чува у Архиву Босанске крајине, види се да је грађевинске радове извело „Грађевинско подузетништво инженир Марин Безић“ из Загребца а инсталације „Индустријско техничко предузеће Б. Карфик“ из Београда. Нисам могао тачно да утврдим када је зграда коначно завршена, јер је свечано отварање изостало због атентата у Марсељу, али сам нашао податак да је Музеј уселио у нове просторије у октобру 1934. године, па се може закључити да је сеоба Позоришта успела у исто време. Сезона 1934/35. отворена је у новој згради 11. новембра „свечаном комеморацијом краљу Александру“. Тако је Крајишко позориште у свом новом дому направило прве кораке у знаку погребног церемонијала једном апсолутизму. Отац, Петар 1., коме је у спомен здане подигнуто, претворио је Србију у изразито демократску државу, а син му, Александар 1., прилагодио се условима које је наметнула неуспела југословенска симбиоза и постао аутократ. Схватио је да се са новоствореном државом само тако може владати.

ЖИВОТ КАО ПОЕЗИЈА

АЛАЈ ВОЛИМ ВИТАМИНЕ...

„Једем поврће и воће, мене свака цура хоће“
„Кад се шминка мала клинка, помаже јој „Витаминка“
јер од воћа руменило најљепше је увијек било“

Пише: Исмет БЕКРИЋ

Ових дана, са глумцима-луткарима Дјечијег позоришта походим вртиће и школе бањолучке општине. Са нама је често и књижевник Ранко Павловић, уредник „Радозналог гласа“, који заједно са дјецом листа распевају странице првог и другог броја овог толико потребног листа. А, што је најважније, са нама су и мали литерати, сликари, музичари, пјевачи. Дјеца пишу, цртају, свирају, а њихова остварења награђују спонзори ових непосредних сусрета - бањолучке слатке творнице, „Витаминка“ и „Босанка“.

И тако, дешава се у школама и вртићима један живот у којем су писци и глумци само потицај дјечи да сами слиједе љепоту ријечи и боје, звука и гласа. У школским холовима и салама приређују се праве мале изложбе дјечијих радова, а међу чудесним дјечијим воћкама и стаблима, међу шарам дјетињства, најмлађи кажују и своје стихове...

„Када нам до ничег није, кад из ока суза лије, и срце пише тужне зрије...“, тада Мелиса Слипац (VII разред) позове у помоћ сокове, који помажу и Тањи Дукић (VII) да љепше сања: „А навече пред спавање, да ми буде санак лак, ја попијем чашу сока и отјерим рани мрак...“ „Када Пелси колу пијем, тад сам срећан, тад се смијем“, пише Сениша Бијелић (VI), а Алмир Капић (VIII) поручује:

СМИЈЕХ СА СТОЛА

Сваког дана,
са мог стола,
смијеш ми се
„Пелси кола“.

Сласти пуне
пружа руке
„Босанка“ из
Бањалуке.

„Мјесто гужве, мјесто свађе,
нек се Пелси кола нађе“.

Тече ријека витамина кроз дјечије стихове. Мирза Мујкеновић (IV) каже у својој pjesми: „Зажубори брза ријека, тапеси јој све се пјене, кад је дјеца напљу се, образим порумене“. А како се уређује једна клинка? О томе пјева Дајана Јеличић (IV): „Кад се шминка мала клинка, помаже јој „Витаминка“, јер од воћа руменило најљепше је увијек било“.

„Витаминку“ дјеца траже, јер се тамо воће слаже. Творница је слатка свима, и дјеци и одраслима“, каже Тамара Станковић (III), а Никола Морача у својој pjesми о Пелси коли и соковима наглашава: „Шта да радим кад ми прије „Босанкина“ индустрија! И „Витаминка“ и „Босанка“ су за дјecu слатке творнице, соковнице, које дјecu хране и витаминима бране. „Слатка клинка Витаминка опет плеше новиртам. Дреће јој пружа руке с плодовима сока Витам“, читамо у pjesми „Супер клинка Витаминка“ Мерсихе Мемич (VII), а Радмила Шајновић (III) поручује: „Дјецо, пијте витамине, да вам лице здрављем сине... Када једем витамине, ја сам јача од плавине“.

Витамини дјеци помажу и у „првим љубавима“. Тако Жељко Ђајић (V) каже: „Једем поврће и воће, мене свака цура хоће“. А Валентина Шашич (VI) пише: „Мој се мали шета поред мола, неодољив као пелси кола“. За Јелену Јефтић (III) „Јабука је љепотица, а банана

принцезица“, а Љиљана Митровић (VI) има тетку Ананаса, стрица Крушку и дједа Бананку: „Мој тетак Ананас у оркестру свира бас. Пјева тетки серенаде крај потока пимунале“. Сања Тарпаћ (II) пјева о сјају ока: „Са расцвјетале гране и из боце пуне сока силзасе витамине да те бране и дају сјај твога ока“.

И тако, док тече слатка ријека сокова у „Витаминци“ и „Босанки“, теку и лијепе дјечије ријечи, зрачи љепота са дјечијих цртежа. Драган Деспотовић, комерцијални директор „Босанке“, заљубљен у љепоту дјечијих цртежа, спонтано је одлучио да најљепшим украси све пословне просторе, док ће, према ријечима Горана Јанковића, руководиоца маркетинга у „Витаминци“, дјечији цртежи и стихови, заједно са производима, бити изложени у граду, у излогу „Боске“ и другим просторима.

Школе, вртићи, дјечије установе, отварају и даље врата pjesницима и глумцима-луткарима. Јављају се и нови спонзори - „Метал“, Фонд дјечије заштите, „Амбалажерка“ и др. У свему овоме битно је да се дјечија креација постепено, ненаметљиво, подстицајно, одваја од психозе рата и стрепље и усмјерава ка љепоти, раду, конкретним производима, ономе од чега се живи.

Замишљајући, заједно са Поетском сценом Дјечијег позоришта и привредницима спремним да прихвати овакав вид најљепше рекламе, програм сусрета, написао сам и неколико „примијењених“ поетских порука, које су биле само мали повод дјецини њиховом поетском везу.

Алај волим витамине,
они мене јачим чине.

И из чаше, и са гране,
витамини дјecu бране.

„Витаминка“ чуда чини,
за њу раде витамини.

Соковима лица шминка
бањолучка „Витаминка“.

СЛАТКА КЛИНКА ВИТАМИНКА

У МЕЂУВРЕМЕНУ

ВЈЕРОВАЊЕ

Пише Драгољуб ЈЕКНИЋ

Поред свега другог, човјеку је дат исми-сао да вјерује другим људима.

Управо из тог смисла развиле су се многе битне релације људског живљења. На темељима тога смисла творене су свеколике цивилизације.

Вјеровати у дату ријеч, у обећање, у сми-сао за вјеровање другог, безмало значи удвостручити своју снагу, своју умност, силу властитог вјеровања и свога опстанка.

Али, осим да вјерује, човјеку је дат и сми-сао да изневјери, да превари, да обмане, да преко дате ријечи пређе, да се, поступајући вероломно, супростави и самом смислу бића, и битка људског бића уопште.

Постоје у свим народима људи, појединци, са развијенијим једним или другим смислом, они са равнотежом оба смисла, а исто тако постоје и народи баш као и ти појединци у тим народима.

Читајући епску поезију, старе књиге и записе, имајући у виду и стару и новију историју, српски народ, као цјелина, очито спада у ону групу народа који су склони

пријатељству, миру, вјери и смислу вјеровања.

Колико је тај народ својих људи, вјерујући другима на дату вјеру, на ријеч, одан смислу вјеровања у људе, смислу који и није ствар рационалног, већ палеолитског, дилувијалног, митског, божанског, паганско-библијског поимања, који је чин колективног гена и смисла, колективне несвијести, колективног неразума, колективне наивности и небудности, - колико је, дакле, тај народ својих људи, својих најбољих људи, на тај начин, довео у ситуацију, кроз дуге вјекове свога постојања, да изгине, да их, као јунаке и прагаоце, хајдуке и јатаке, просвјетаре и неимаре, преписиваче светих књига и преносиоце чудотворних утвари и икона, мошти и знамења, похватају, баце на муке и конопце, да их на ножевима разнесу, у воде дубоке гурну, на колчеве намашћене набију, да их у црну земљу, у бездане провалије, још живе, и још увијек вјерујуће, сунуврате и обстрагају.

Заболи у души онога који промишља о овоме, и пита се: јесмо ли, бар сада, закорак даљи од небеске спаме и предачке колибе?

INTERVJU * NEDJELJNOG GLASA *

dr Branko Kostić, potpredsjednik Predsjedništva SFRJ

NADA U MIRNU BOSNU

Piše: Slavoljub ŠEKIĆ

Kada smo usaglasili načela za izradu novog ustava buduće države na sastanku u Titogradu, onda smo razgovarali i o mogućem roku za završetak čitavog posla. Tada smo smatrali da je 1. maj dovoljno daleko da se sve uradi. Prilikom nedavnih razgovora ponovo smo analizirali učinjeno i ocijenili da će za izradu ustava i čitavu proceduru provođenja višestranačkih parlamentarnih izbora trebati malo više vremena. Izvjesno je, međutim, da u najkraćem roku moramo odrediti prostor nove države i preduzeti potrebne mjere u kreditno-monetarnoj sferi i drugim oblastima ekonomske politike, kako bi se spriječio dalje razbuktavanje inflacije. Mislimo, ipak da bi do kraja maja čitav posao morao biti okončan — ističe u razgovoru za „Nedjeljni Glas“ potpredsjednik Predsjedništva SFRJ dr Branko Kostić

BOSNU

● Ukoliko se saglase svi tri naroda, Armija će napustiti Bosnu i Hercegovinu ● Ideja o profesionalnoj jugoslovenskoj vojsci i civilnom ministru odbrane Očekivanje da međunarodna zajednica stavi tačku na popuštanje Njemačkoj

ku o povlačenju ukoliko to nije želja sva tri naroda. Ako jeste, onda nema ni potrebe da nešto potpisujem, već ćemo se jednostavno dogovoriti o odlasku JNA iz Bosne i Hercegovine.

MINISTAR BEZ UNIFORME

„GLAS“: Kako kao vrhovni komandant ocjenjujete djelovanje Armije u Bosni i Hercegovini? Kostić: Mislim da je i na tom prilikom pokazala da je armija mira. Ona se i u Hrvatskoj pokazala izuzetno uzdržano, čak i onda kada je imala razloga da efikasno i žesće djeluje. U Bosni i Hercegovini, po mom mišljenju, doprinijela je stabilizaciji prilika, utičući da se spriječi eskalacija međunarodnih sukoba koja je bila na pomolu. Tako je u prvom smislu narodna.

„GLAS“: Nedavno ste izjavili da će novi ministar odbrane biti civil, a dobar dio vojske profesionalizovan? Kostić: O tome se određenoj saglase. O tome se određenoj saglase. O tome se određenoj saglase. O tome se određenoj saglase.

„GLAS“: Svojevremeno ste rekli da nećete potpisati odluku o povlačenju Armije iz Bosne i Hercegovine? Kostić: Citirajte me do kraja, jer sam tada dodao: „... ukoliko to ne budu tražila sva tri naroda“.

„GLAS“: Znači li to da ćete uskoro, ipak, potpisati ovaj „papir“, je u nedavno postignuto sporazumu govori se i o budućem stvaranju armije, kao i o budućem razgovoru koji treba da riješe sudbinu postojećeg.

„GLAS“: Ako i Hrvati i Muslimani i Srbi u Bosni i Hercegovini saopšte da im Jugoslovenska armija ne treba, onda ona i nema razloga da se tamo zadržava. Re- kao sam da neću potpisati odluku.

„GLAS“: Da li ste o tome razgovarali i sa nekim iz vojnog vrha? Kostić: Sa čitavim armijskim vrhom svakako ne, ali mišljenja najodgovornijih u SSSO, sa kojima smo imali prilike da razgovaramo uglavnom su bliska našim.

„GLAS“: Šta će, zapravo, biti armija nove države? O kakvoj profesionalizaciji je riječ? Kostić: Biće vojno i tehnički toli-

ka da može štiti tu novu državu. U konkretnom slučaju nije odlučujuća samo veličina države, već i okruženje. U svakom slučaju, računamo da izdvajanja za vojsku neće premašivati dosadašnje procentualno učešće u nacionalnom dohotku.

Postoje mnogi rodovi sa izuzetno skupim tehničkim sredstvima. Mislim na avijaciju, tenkovske i raketne jedinice, artiljeriju, mornaricu. Smatramo da bi bilo uputno u tim rodovima imati profesionalni sastav, visoko obučeni, tehnički osposobljeni. Bez obzira što ćemo taj dio armije plaćati svakog mjeseca, ocjenjujemo da je to jeftinije od troškova kojima smo do sada bili izloženi, zbog uništavanja i obnavljanja vrijednih tehničkih sredstava na kojima su se svakih šest mjeseci smjenjivali neobučeni ljudi.

„GLAS“: Znači li to da ostali dio stanovništva može računati na kraći vojni rok? Kostić: Podrazumijeva se da bi profesionalizacijom jednog dijela vojske drugi predstavljao sistem obučavanja svih generacija koje dopijevaju, prvenstveno za pješadijske formacije. Obuka bi zahtijevala neuporedivo manje vremena, pa samim tim i vojni rok bi bio kraći.

„GLAS“: Kako komentarišete činjenicu da su hrvatski mediji već objavili kako ste Vi buduć ministar odbrane? Kostić: Iskreno, prvi put čujem za tako nešto.

„GLAS“: Da li se već znaju pojedine ličnosti u budućem saveznom vrhu? Kostić: Nijesmo o tome još razgovarali, mada smo ocijenili da bi morali što prije, iz prostog razloga što su rokovi za konstitui-

Dr. Branko KOSTIĆ:

Nažalost, ništa me više ne može iznenaditi od Evropske zajednice, prema tome ni od Francuske i gospodina Miterana. — Kada smo usaglasili načela za izradu novog ustava buduće

sanje svih tih organa veoma kratki. Bilo bi normalno da se nešto zna i ranije zbog pripreme i preuzimanja poslova poslije održavanja prve sjednice Saveznog parlamenta i izbora saveznih organa.

JUGOSLAVIJA I NJENO PRAVO

„GLAS“: Petnaestog maja, ili nešto kasnije zbog prošlogodišnjeg „slučaja Mesic“, ističe vam mandat potpredsjednika Predsjedništva, a s obzirom na transformativnu, versovani i čitavom kolektivnom šetu države. Vidite li sebe negdje u toj saveznoj vlasti? Kostić: Ne bih sada želio da nagadam. Nadam se, ipak, da nećemo doći u tu situaciju i da će Srbija i Crna Gora očuvanjem kontinuiteta Jugoslavije sačuvati i svoje mjesto u Ujedinjenim nacijama. Bez obzira na sve te izjave, koje u prvom redu stižu iz Njemačke, sa ciljem da se izvrši pritisak čak i na SAD, vjerujem da će međunarodna zajednica konačno staviti tačku na nastalna popuštanja, koja idu ka daljem razbijanju Jugoslavije formiranjem još nekoliko manjih državica i ka stavljanju noža pod grlo Srbima i Crnogorcima kroz insistiranje da daje prava nacionalnim manjinama, koja na Zapadu nigdje ne postoje.

„GLAS“: Kada je EZB zatražila da se sve republike obzate za priznanje Srbije i Crne Gora su to odbile. Kako komentarišete najnoviji stav francuske administracije i gospodina Miterana o tome da bi i buduća Jugoslavija sastavljena od Srbije i Crne Gore trebalo da zatraži priznanje? Kostić: Moram, nažalost, da kažem kako me više ništa ne može iznenaditi od Evropske zajednice, prema tome ni od Francuske i gospodina Miterana. Kada je Evropa upitala, mislim da na sceni nije vladavina prava, već snaga, moći i interesa. Ako su Jugoslaviju 1918. godine ugora formirale Srbija i Crna Gora, kojom su jedine do tada imale državnost, priključujući u sastav nove države i dotadašnje austrougarske provincije Sloveniju, Hrvatsku i

Bosnu, sve odredbe međunarodnog prava upućivale bi na zaključak: ukoliko se Slovenija i Hrvatska otcjepljuju, onda ostanak Srbije i Crne Gore održava se kontinuitet Jugoslavije. Ali, neke stvari, pa i rezonovanje go-

spodina Miterana ne mogu se tumačiti s pravnog aspekta, već jednostavno interesima. Da nije toga, ne bi ni Velika Britanija, ni Francuska, poklekale pred zahtjevima Njemačke da se prizna nezavisnost Slovenije i Hrvatske prije nego što nademo ukupno rješenje.

„GLAS“: Ukoliko se na politiku interesa bude moralo odgovoriti adekvatno da li će Jugoslavija sastavljena od Srbije i Crne Gore, postupajući pragmatički, ipak zatražiti priznanje? Kostić: Ne mogu se tumačiti s pravnog aspekta, već jednostavno interesima. Da nije toga, ne bi ni Velika Britanija, ni Francuska, poklekale pred zahtjevima Njemačke da se prizna nezavisnost Slovenije i Hrvatske prije nego što nademo ukupno rješenje.

„GLAS“: Posljednje saopštenje američke administracije govori o tome da su se SAD više približile Evropskoj zajednici nego oni njima? Kostić: Za razliku od komentara koji se posljednjih dana pojavljuju u štampi, ja ulogu SAD i njihovo neposredno uključivanje u rješavanje jugoslovenske krize gledam vrlo pozitivno. Sasvim je jasno da takva država i u našem slučaju mora voditi računa o ogleđlima svojih partnera. Angažman mirovnih snaga, s druge strane, rezultat je ne samo pozitivnog odnosa Savjeta bezbjednosti, već i krupne uloge koju su odigrale Sjedinjene Američke Države. Spremnost Amerike da se uključi u razrješavanje naših problema nagovještava da u danima pred nama nećemo biti suočeni sa tako pristranim odnosima Njemačke, koje je uspjela da nametne Velikoj Britaniji, Francuskoj i drugim zemljama EZ. Stav Njemačke će svakako imati uticaja, ali neuporedivo manje.

„GLAS“: Prathodnice mirovnih snaga i komandanti su Jugoslaviji. Kako ocjenjujete početak operacije UNPROFOR? Kostić: Odlučio da je riječ o angažovanju jedne ekipe oficerazkog kadra mnogih zemalja članica UN sa velikim iskustvom u ovakvim operacijama. Akcija je, čini se, dobro planirana i odvijace se možda brže nego što je u početku planirano. Vjerujemo da će angažman mirovnih snaga ne samo obezbijediti trajan prekid rata na ugroženim područjima i zaštitu stanovništva u Krajini, već da će značiti i najbolju branu upornim i sistematiskim pokušajima Franje Tuđmana da sukobe prenese u Bosnu i Hercegovinu, zavadi Srbe i Muslimane i gurne ih u međusobni sukob. Te i takva brana znači i branu da konačno uspostavimo mir na čitavom prostoru i da kroz političke pregovore tražimo odgovarajuća rješenja za status pojedinih dijelova Jugoslavije.

„GLAS“: Koliko je u skladu sa mirovnim planom nedavno usvojeni zakon u Skupštini SFRJ kojim se na području Krajine uspostavlja federalni pravni sistem? Kostić: Angažovanje mirovnih snaga ne mijenja postojeću lokalnu vlast ili primjenu pravnih propisa na teritoriji koje se stavlja pod zaštitu UN. Narod RS Krajina prekinuo je svaku vezu sa hrvatskim i srpskim pravnim sistemom i izjasnio se da priznaje jugoslovensko zakonodavstvo. Na tom području život mora da teče. Oni su ustanovili svoje lokalno i regionalno sudstvo, ali mnogo je toga u privrednom, ekonomskom i drugim oblicima života što će morati da se oslanjaju na savezne propise. Zakonom koji je usvojila Skupština SFRJ samo obezbjeđujemo uspostavljanje pravnih države na teritoriji. Mirovne snage, mogu dugo ostati na tom području i mi ovim propisom ne prejudiciramo političko rješenje.

OPUŽITI CIVILIZACIJSKI DUG

Piše: Ranko RISOJEVIĆ

Popis iz 1910. godine bilježi u Banjoj Luci 421 Jevrejina, od toga 222 Sefarda i 199 Aškenaza. Na banjolučkom okružju ukupno ima 1068 Jevreja. Oni su u svim porama društva, a neke porodice isprednjačile su po kapitalu i nekretninama. Prijesvitu je porodica Poljokan, čije prezime u „Bosanskom glasniku“ iz 1912. godine stoji uz više firmi. Poljokan Levi Leon, potom Rafael (sa Samuelom i Rafaelom), Isak, Avram i Salomon. O Poljokanima sjećanje je ostavila LUNA ALBAHARI. Pravo prezime Poljokana je Levi Otac Bohora, Rafe Isakakučić. Duda i Salomona izgubio je jedno oko još kao djeteta i nazvali su ga „polučkan“. Tako su njegovi potomci ostali Poljokani. Svi su se uglavnom bavili trgovinom. Najstariji Bohor je bio invalid, a kuća mu se nazivala „Bohor“. Drugi brat Dudo Poljokan imao je interesantnu kuću koja je građena za vrijeme rusko-japanskog rata dok su se vodile borbe u Port Arturu. Isak-Kučo Poljokan je imao radnju pred kojom je bila velika lipa, pa su je iobično zvali „podlipom“. Kad mu je sin Salomon porastao, Kučo je otišao u Beč, a radnju su vodili sin i kasnije unuci Rafael zvan „Kraljica Ester“, Judita i Zareb. Zareb je bio centrala iz kojeg su stizali komadii gerdoba, a vjerovatno i reditelji. Muška omladina okupljena oko sportskog društva „Makabi“ bila je ismiješana jednako sefardska i aškenaska. U prvom svjetskom ratu poginuli su sin Duda Poljokana i sin David Izrael. Studenti i igrači „Makabija“ a na templu je bila uprta spomen-ploča u njihovu slavu.

Među Jevrejima isticala se i porodica Sarafić i njihovo prezime je po starom Davidu Salomonu, koji je imao banku „sefalić“ i dobio nadimak Sarafić, pa svi Davidovi potomci nose prezime Sarafić. Od ove porodice ostao je na životu advokat Emil, koji živi u Beogradu. Druga porodica Salomonovih ali koji nisu u srodstvu sa Sarafićima bila je od dvabrata, Arona i Mošice. Oni su imali draguljarske radnje u Gospodskoj ulici. Među Banjolučanima naročito je cijenjena bila porodica Kaljima Altarac. Altaraci je bio veliki, poznati travariako je

po zanimanju bio sajđžija. Poznat sa svoje blagosti i načina da pride ljudima uvijek s lijepom riječi, utjehom i ohrabrenjem, koji je ritualni obrezaivač, onaj koji je vršio kod dječaka „brit miloi“, dok je u deviočice „fados“ davao ime. Najstariji sin Kalharda Renuča je oecem, drugi Avram bio je obučar izidor limar, Jakob ljekar (bio u NOB). Dudule je bio urar u Bihaću, a kćerke su mu se zvale Hanuča, Renuča i Rilka. Stari Kalji po drugi put se oženio kada je imao preko 80 godina, a dca na ne bi mjeovna djeca gledata golom prilikom kupanja.

Jozef Nahmias bio je kožar, imao je veliku porodicu. Mladi Jozef-Braco imao je vrlo dobro sortiranu radnju sa robom iz Beča, Minhena i Laipcgia. Salomon Levi imao je frizersku radnju u centru grada. Kao ilustracija njegove vrednoće i ekonomske moći neka posluži podatak da je svojim radom stekao tri kuće, od kojih je dvije izdavao.

Luna Albarahari navodi podatak da su poslije prvog svjetskog rata jevrejski studenti izdavali humanistički list „La traza“ (Začinja). Tu su objavljivane šale na račun pojedinih Banjolučana. Za potpuno danas nepoznati izdavački djelatnost banjolučkih Jevreja ovo je sigurno dragocjeno podatke. Takođe su značajni podaci i o porodici rabina Menehema Romana, koji je bio primjer istinski skromnog i svetog čovjeka. Vanredni znalac hebrejskog uživao je istinski ugled u banjolučkoj sredini. Njegov sin Jašo Romano bio je oficir JNA, Samuel ljekar, a treći sin Braco geodetar.

Ne manje od gore navedenih porodica bile su poznate porodice Baruh, Levi i Kabijo. U porodici Levi isticali su Moric, Benjamin, Hajim, Bukus. svi izuzetno obrazovani i veoma lijepi. Njihova sestra važila je za najbolju djevojku Banje Luke. Ova porodica istakla se svojim masovnim učešćem u NOB-u. Paula Kabijol bio je udata za poznatog političara dr

● Krajnje je vrijeme da bar jedna banjolučka ulica ponese jevrejski atribut. Naizgled, to je malo, ali u ovom trenutku, kad nemamo gotovo ništa, to izgleda izuzetno mnogo

cidne antijevrejske politike ustaše su svojom „promidžbom“ obavili savršeno svoj dio posla. Veoma mali broj Jevreja izbjegao je uništenje u Jasenovcu. Uništavanje je bilo sistematsko zatrti sve što bi moglo da svjedoči o postojanju ovog naroda na ovim prostorima. Trebalo je uništiti sve dokumente koji su govorili o Jevrejima njihove knjige i ritualne vjerske predmete. U sefardskoj sinagogi otvorena je javna kuća za njemačke vojnike, a jevrejske žene morale su na tom svjetom mjestu kupati banjolučke kurve.

Danas o banjolučkim Jevrejima svjedoče još samo njihovi živi savremenici, ali njih sjećanje polako izdaje. Uništeno je groblje nema ni spomen-ploča na mjestima gdje su bili jevrejski hramovi. Što su započela je ustaše dovršili su da li samo iz neznanja i marksističkog mededizma banjolučki komunisti. Griehjena svima nama. Stoga je krajnje vrijeme da se krene na sistematsko prikupljanje dokumentarne građe o Jevrejima na ovom prostoru. krajnje vrijeme da se oduvil civilizacijski dug, krajnje je vrijeme da bar jedna banjolučka ulica ponese jevrejski atribut. Naizgled to je malo, ali u ovom trenutku, kada nemamo gotovo ništa to izgleda izuzetno mnogo.

„GLAS“: Kako sada stvari stoje, buduću Jugoslaviju, makar u početku, činiće samo Srbija i Crna Gora. Kako tumačite postignuti sporazum u Bosni i Hercegovini? Kostić: Mislim da je i na tom prilikom pokazala da je armija mira. Ona se i u Hrvatskoj pokazala izuzetno uzdržano, čak i onda kada je imala razloga da efikasno i žesće djeluje. U Bosni i Hercegovini, po mom mišljenju, doprinijela je stabilizaciji prilika, utičući da se spriječi eskalacija međunarodnih sukoba koja je bila na pomolu. Tako je u prvom smislu narodna.

„GLAS“: Nedavno ste izjavili da će novi ministar odbrane biti civil, a dobar dio vojske profesionalizovan? Kostić: O tome se određenoj saglase. O tome se određenoj saglase. O tome se određenoj saglase.

„GLAS“: Svojevremeno ste rekli da nećete potpisati odluku o povlačenju Armije iz Bosne i Hercegovine? Kostić: Citirajte me do kraja, jer sam tada dodao: „... ukoliko to ne budu tražila sva tri naroda“.

„GLAS“: Znači li to da ćete uskoro, ipak, potpisati ovaj „papir“, je u nedavno postignuto sporazumu govori se i o budućem stvaranju armije, kao i o budućem razgovoru koji treba da riješe sudbinu postojećeg.

„GLAS“: Ako i Hrvati i Muslimani i Srbi u Bosni i Hercegovini saopšte da im Jugoslovenska armija ne treba, onda ona i nema razloga da se tamo zadržava. Re- kao sam da neću potpisati odluku.

„GLAS“: Da li ste o tome razgovarali i sa nekim iz vojnog vrha? Kostić: Sa čitavim armijskim vrhom svakako ne, ali mišljenja najodgovornijih u SSSO, sa kojima smo imali prilike da razgovaramo uglavnom su bliska našim.

„GLAS“: Šta će, zapravo, biti armija nove države? O kakvoj profesionalizaciji je riječ? Kostić: Biće vojno i tehnički toli-

ka da može štiti tu novu državu. U konkretnom slučaju nije odlučujuća samo veličina države, već i okruženje. U svakom slučaju, računamo da izdvajanja za vojsku neće premašivati dosadašnje procentualno učešće u nacionalnom dohotku.

Postoje mnogi rodovi sa izuzetno skupim tehničkim sredstvima. Mislim na avijaciju, tenkovske i raketne jedinice, artiljeriju, mornaricu. Smatramo da bi bilo uputno u tim rodovima imati profesionalni sastav, visoko obučeni, tehnički osposobljeni. Bez obzira što ćemo taj dio armije plaćati svakog mjeseca, ocjenjujemo da je to jeftinije od troškova kojima smo do sada bili izloženi, zbog uništavanja i obnavljanja vrijednih tehničkih sredstava na kojima su se svakih šest mjeseci smjenjivali neobučeni ljudi.

„GLAS“: Znači li to da ostali dio stanovništva može računati na kraći vojni rok? Kostić: Podrazumijeva se da bi profesionalizacijom jednog dijela vojske drugi predstavljao sistem obučavanja svih generacija koje dopijevaju, prvenstveno za pješadijske formacije. Obuka bi zahtijevala neuporedivo manje vremena, pa samim tim i vojni rok bi bio kraći.

„GLAS“: Kako komentarišete činjenicu da su hrvatski mediji već objavili kako ste Vi buduć ministar odbrane? Kostić: Iskreno, prvi put čujem za tako nešto.

„GLAS“: Da li se već znaju pojedine ličnosti u budućem saveznom vrhu? Kostić: Nijesmo o tome još razgovarali, mada smo ocijenili da bi morali što prije, iz prostog razloga što su rokovi za konstitui-

„GLAS“: Kada je EZB zatražila da se sve republike obzate za priznanje Srbije i Crne Gora su to odbile. Kako komentarišete najnoviji stav francuske administracije i gospodina Miterana o tome da bi i buduća Jugoslavija sastavljena od Srbije i Crne Gore trebalo da zatraži priznanje? Kostić: Moram, nažalost, da kažem kako me više ništa ne može iznenaditi od Evropske zajednice, prema tome ni od Francuske i gospodina Miterana. Kada je Evropa upitala, mislim da na sceni nije vladavina prava, već snaga, moći i interesa. Ako su Jugoslaviju 1918. godine ugora formirale Srbija i Crna Gora, kojom su jedine do tada imale državnost, priključujući u sastav nove države i dotadašnje austrougarske provincije Sloveniju, Hrvatsku i

Bosnu, sve odredbe međunarodnog prava upućivale bi na zaključak: ukoliko se Slovenija i Hrvatska otcjepljuju, onda ostanak Srbije i Crne Gore održava se kontinuitet Jugoslavije. Ali, neke stvari, pa i rezonovanje go-

spodina Miterana ne mogu se tumačiti s pravnog aspekta, već jednostavno interesima. Da nije toga, ne bi ni Velika Britanija, ni Francuska, poklekale pred zahtjevima Njemačke da se prizna nezavisnost Slovenije i Hrvatske prije nego što nademo ukupno rješenje.

„GLAS“: Ukoliko se na politiku interesa bude moralo odgovoriti adekvatno da li će Jugoslavija sastavljena od Srbije i Crne Gore, postupajući pragmatički, ipak zatražiti priznanje? Kostić: Ne mogu se tumačiti s pravnog aspekta, već jednostavno interesima. Da nije toga, ne bi ni Velika Britanija, ni Francuska, poklekale pred zahtjevima Njemačke da se prizna nezavisnost Slovenije i Hrvatske prije nego što nademo ukupno rješenje.

„GLAS“: Posljednje saopštenje američke administracije govori o tome da su se SAD više približile Evropskoj zajednici nego oni njima? Kostić: Za razliku od komentara koji se posljednjih dana pojavljuju u štampi, ja ulogu SAD i njihovo neposredno uključivanje u rješavanje jugoslovenske krize gledam vrlo pozitivno. Sasvim je jasno da takva država i u našem slučaju mora voditi računa o ogleđlima svojih partnera. Angažman mirovnih snaga, s druge strane, rezultat je ne samo pozitivnog odnosa Savjeta bezbjednosti, već i krupne uloge koju su odigrale Sjedinjene Američke Države. Spremnost Amerike da se uključi u razrješavanje naših problema nagovještava da u danima pred nama nećemo biti suočeni sa tako pristranim odnosima Njemačke, koje je uspjela da nametne Velikoj Britaniji, Francuskoj i drugim zemljama EZ. Stav Njemačke će svakako imati uticaja, ali neuporedivo manje.

„GLAS“: Prathodnice mirovnih snaga i komandanti su Jugoslaviji. Kako ocjenjujete početak operacije UNPROFOR? Kostić: Odlučio da je riječ o angažovanju jedne ekipe oficerazkog kadra mnogih zemalja članica UN sa velikim iskustvom u ovakvim operacijama. Akcija je, čini se, dobro planirana i odvijace se možda brže nego što je u početku planirano. Vjerujemo da će angažman mirovnih snaga ne samo obezbijediti trajan prekid rata na ugroženim područjima i zaštitu stanovništva u Krajini, već da će značiti i najbolju branu upornim i sistematiskim pokušajima Franje Tuđmana da sukobe prenese u Bosnu i Hercegovinu, zavadi Srbe i Muslimane i gurne ih u međusobni sukob. Te i takva brana znači i branu da konačno uspostavimo mir na čitavom prostoru i da kroz političke pregovore tražimo odgovarajuća rješenja za status pojedinih dijelova Jugoslavije.

„GLAS“: Koliko je u skladu sa mirovnim planom nedavno usvojeni zakon u Skupštini SFRJ kojim se na području Krajine uspostavlja federalni pravni sistem? Kostić: Angažovanje mirovnih snaga ne mijenja postojeću lokalnu vlast ili primjenu pravnih propisa na teritoriji koje se stavlja pod zaštitu UN. Narod RS Krajina prekinuo je svaku vezu sa hrvatskim i srpskim pravnim sistemom i izjasnio se da priznaje jugoslovensko zakonodavstvo. Na tom području život mora da teče. Oni su ustanovili svoje lokalno i regionalno sudstvo, ali mnogo je toga u privrednom, ekonomskom i drugim oblicima života što će morati da se oslanjaju na savezne propise. Zakonom koji je usvojila Skupština SFRJ samo obezbjeđujemo uspostavljanje pravnih države na teritoriji. Mirovne snage, mogu dugo ostati na tom području i mi ovim propisom ne prejudiciramo političko rješenje.

STARO JEVIJEJSKO GROBLJE. Snimio Ismet Ibrišagić, objavljujemo ljubavnošću Muzeja Bosanske Krajine

Branka Čubriločica, s kojom je tokom rata živjela u Londonu. Među znamenitim predratnim Banjolučanima svakako treba spomenuti i poznate trgovce Jakoba Nojmama, Jonasa Vajsa, Saloma Avarama, Saloma Davida, Sarufica Isidora, Šnicler Julijusa, Singer Johana i Hajinča, Bramera Roberta, Brukner Bernarta, Kon Morica, Kon Leopolda, Jelinek Morica, Hercog Morica, Hercler Simona, Grinvald Morica. Tu su poznati urari Avram i Aron Salomon, Moric, Gotlib. Ali spisak bi bio preobimac ako bismo naveli makar polovinu onih koji su svojim radom zadužili Banju Luku. Popis iz 1931. godine navodi podatak da je u Vrbaskoj banovini živjelo ukupno 1160 Jevreja, od toga 708 Sefarda, 450 Aškenaza i kao kuriozum: 2 pravoslavca.

Ivanka Bilic, kustos Muzeja Bosanske Krajine, posljednji znalac hebrejskog u Banjoj Luci kao učenička profesora Altarac, navodi podatke o nekim banjolučkim Jevrejima: Moric Levi i Ignac Faulverter imali su prvi elektrobioskop 1911. godine. Hajnčig Zinger trgovao je šivaćim mašinama 1917. godine. Avram Altarac instalirao je telefone. Salomet Aron je još 1926. godine prodavao električne sijalice i drugu električnu opremu. Djelujući na liniji njemačke genocidne antijevrejske politike ustaše su svojom „promidžbom“ obavili savršeno svoj dio posla. Veoma mali broj Jevreja izbjegao je uništenje u Jasenovcu.

Uništavanje je bilo sistematsko zatrti sve što bi moglo da svjedoči o postojanju ovog naroda na ovim prostorima. Trebalo je uništiti sve dokumente koji su govorili o Jevrejima njihove knjige i ritualne vjerske predmete. U sefardskoj sinagogi otvorena je javna kuća za njemačke vojnike, a jevrejske žene morale su na tom svjetom mjestu kupati banjolučke kurve.

Danas o banjolučkim Jevrejima svjedoče još samo njihovi živi savremenici, ali njih sjećanje polako izdaje. Uništeno je groblje nema ni spomen-ploča na mjestima gdje su bili jevrejski hramovi. Što su započela je ustaše dovršili su da li samo iz neznanja i marksističkog mededizma banjolučki komunisti. Griehjena svima nama. Stoga je krajnje vrijeme da se krene na sistematsko prikupljanje dokumentarne građe o Jevrejima na ovom prostoru. krajnje vrijeme da se oduvil civilizacijski dug, krajnje je vrijeme da bar jedna banjolučka ulica ponese jevrejski atribut. Naizgled to je malo, ali u ovom trenutku, kada nemamo gotovo ništa to izgleda izuzetno mnogo.

NAROD JEDINSTVENE ISTORIJE

Nema primjera u cjelokupnoj svjetskoj istoriji koji bi se mogao porediti sa sudbinom jevrejskog naroda. Od vremena Mojsijina njegova je istorija zaista jedinstvena. Istjerivani iz svoje postojbine, Jevreji su se vraćali, osnivali državu, uzdizali se, zatim ponovo padali i bivali rasijani. Pogromi i neprekidna egzistencijalna ugroženost prate ovaj narod od vremena njegovog ugovora s Bogom i dok su narodi: ne samo Bliskog istoka, pritismuti silnim nedaćama nastajali sa svjetske scene, Jevreji su se održali do današnjeg dana, tragajući neprekidno za mjestom mira i sklanjajući glavu s panja gdje mu je stalno vracaju ljudi neprijatelji. Svjesni svoje posebnosti, Jevreji su stvorili svoju kulturu dostojnu divljenja. Gotovo da nema značajnije svjetske nacije kojoj nisu dali dio svoga kulturnog naslijeđa da primate nisu nimalo ugrozili svoju nacionalnu samobitnost. Sprotno narodima koji su prevjeravali izaborovljeni svoje porijeklo, Jevreji su kroz istoriju, sa dostojnošću koja zaslužuje strahopoštovanje sačuvali jevrejsku nacionalnu samobitnost.

Najznačajniji period jevrejske istorije pada u vrijeme kralja Seleskove scene, gubljenje Španije i uspon mona, sigurno najumijetnijeg vladara u vaskolikoj svjetskoj istoriji. Drugi procvat jevrejskog naroda ovog puta izvan matične zemlje zbiva se u velikim vijekovima islama. Pokretanje do tada nevidenu integraciju: islam je u svojim zlatnim vremenima omogućio Jevrejima da razvijaju sve svoje stvaralačke sposobnosti, razvijajući tako i državu čiji su podanici bili. Mudri arapski vladari, često i nepismeni, rano su uvidjeli da oni sami ne mogu upravljati ogromnim osvojenim prostorima da im je potrebna dobra administracija, vješt bankari i sposobni trgovci. Sve su to dobili u podaničkom jevrejskom narodu. Omogućivši mu da slobodno diše i ispovijeda svoju vjeru, halife su u svoju imperiju ugradile za dugo vremena nerazrušivi kamen temeljac. Od Indije do današnje Španije, Jevreji su se iskazali kao nezamjenjivi prevodnici, svjedoci i naučnici. Naročito je Španija u tim vijekovima procvjetala. Gabriel Jehuda han Levi, Avram ibn Ezra i Moše Majmonides, samo su najsjajnija imena među tim velikim ljudima.

Silazak Arapa sa svjetske istorijske scene, gubljenje Španije i uspon katolicizma u toj zemlji znače za dugo vremena agoniju jevrejskog naroda. Stvorena da bi očistila zemlju od nevjernika inkvizicija pod komandom strašnog Torquemada, za vladavine kralja Ferdinanda i kraljice Izabele, protjeruje sve Jevreje iz Španije. Za tri mjeseca ova nesretna zemlja ostaje bez svojih podanika, razvijajući tako i državu čiji su podanici bili. Mudri arapski vladari, često i nepismeni, rano su uvidjeli da oni sami ne mogu upravljati ogromnim osvojenim prostorima da im je potrebna dobra administracija, vješt bankari i sposobni trgovci. Sve su to dobili u podaničkom jevrejskom narodu. Omogućivši mu da slobodno diše i ispovijeda svoju vjeru, halife su u svoju imperiju ugradile za dugo vremena nerazrušivi kamen temeljac. Od Indije do današnje Španije, Jevreji su se iskazali kao nezamjenjivi prevodnici, svjedoci i naučnici. Naročito je Španija u tim vijekovima procvjetala. Gabriel Jehuda han Levi, Avram ibn Ezra i Moše Majmonides, samo su najsjajnija imena među tim velikim ljudima.

Šilazak Arapa sa svjetske istorijske scene, gubljenje Španije i uspon mona, sigurno najumijetnijeg vladara u vaskolikoj svjetskoj istoriji. Drugi procvat jevrejskog naroda ovog puta izvan matične zemlje zbiva se u velikim vijekovima islama. Pokretanje do tada nevidenu integraciju: islam je u svojim zlatnim vremenima omogućio Jevrejima da razvijaju sve svoje stvaralačke sposobnosti, razvijajući tako i državu čiji su podanici bili. Mudri arapski vladari, često i nepismeni, rano su uvidjeli da oni sami ne mogu upravljati ogromnim osvojenim prostorima da im je potrebna dobra administracija, vješt bankari i sposobni trgovci. Sve su to dobili u podaničkom jevrejskom narodu. Omogućivši mu da slobodno diše i ispovijeda svoju vjeru, halife su u svoju imperiju ugradile za dugo vremena nerazrušivi kamen temeljac. Od Indije do današnje Španije, Jevreji su se iskazali kao nezamjenjivi prevodnici, svjedoci i naučnici. Naročito je Španija u tim vijekovima procvjetala. Gabriel Jehuda han Levi, Avram ibn Ezra i Moše Majmonides, samo su najsjajnija imena među tim velikim ljudima.

Silazak Arapa sa svjetske istorijske scene, gubljenje Španije i uspon mona, sigurno najumijetnijeg vladara u vaskolikoj svjetskoj istoriji. Drugi procvat jevrejskog naroda ovog puta izvan matične zemlje zbiva se u velikim vijekovima islama. Pokretanje do tada nevidenu integraciju: islam je u svojim zlatnim vremenima omogućio Jevrejima da razvijaju sve svoje stvaralačke sposobnosti, razvijajući

ХОЋЕ ЛИ СЕ КОНАЧНО РЕАЛИЗОВАТИ ИДЕЈА О ЈЕДИНСТВЕНОМ БОСАНСКОКРАЈИШКОМ СПОЉНОТРГОВИНСКОМ ПРЕДУЗЕЋУ

МОГУЋЕ ЗНАТНЕ

УШТЕДЕ

Пише Вукан ДУБОЧАНИН

Хоће ли се и када реализовати већ стара идеја о формирању једне јаке спољнотрговинске организације у Босанској крајини, нико поуздано не зна. Јасно је само да због нерационално организованог спољнотрговинског промета овдашња предузећа имају само главобоље, а богами и мањак пара. Према подацима босанскохерцеговачког Завода за статистику, у подјели заиста танког босанскокрајшког девизног колача учествује стотињак извозника. Само на

свјетско тржиште продала преко извозника углавном из тих република.

ПРОКОЦКАНО ПОВЈЕРЕЊЕ

Нема сумње, босанскокрајшки привредници су до сада ваљда због искуства, имали много више повјерења у извознике из Хрватске и Словеније. Спољнотрговинске организације из Љубљане, Загреба, Ријеке и још неких мјеста западног дијела некадашње Југославије су то оби-

је слично било и лани. Нико, међутим, није израчунао колико су због тога на губитку и овдашња привреда и банке. Шта би, на примјер, за Бањолучку банку значило када би се преко ње, умјесто преко словеначких и хрватских банака, остварио девизни прилив босанскокрајшких предузећа вриједан више од 125 милиона долара или ускоро вјероватно и много већи?

Отцјепљење Словеније и Хрватске ће, изгледа, опаметити и овдашње привреднике и извознике. Стара идеја о једном спољнотрговинском предузећу поново је актуелизована. У Привредној комори у Бањој Луци недавно су урадили елаборат из кога се јасно види да би нова извозно-увозна кућа могла успјешно пословати и са 30 до 40 процената нижом цијеном рада од оне која се сада плаћа извозницима.

Као и у свим елаборатима, и у овом, наравно, за то постоје све претпоставке. На простору од 11 122 квадратна километра, уз богату сировинску базу, постоје и добре саобраћајнице и извозно оријентисана предузећа. Организовањем јединствене спољнотрговинске фирме већ у 1995. години, према неким процјенама, могла би

се остварити спољнотрговинска размјена вриједна више од 650 милиона долара.

Да би се то постигло, многи привредници, али и запослени у спољнотрговинским кућама на овом подручју, морали би се одрећи неких привилегија као што су путовања по иностранству на рачун фирме, луксузног живота. Мора се признати, то ће ипак ићи најтеже и свакако ће успорити реализацију ове иначе прихватљиве идеје.

КРАЈИНА ЕКСПОРТ-ИМПОРТ

Мада се на босанскокрајшком хоризонту још не назиру ни контуре нове извозно-увозне фирме, творци елабората о њеном оснивању су јој већ даровали име.

Звала би се, кажу, „Крајина експорт-импорт“. Имала би седам сектора за увоз и извоз и то по гранама индустрије, те представништва у иностранству, маркетинг и заједничке стручне послове. Ова нова фирма би се организовала као дионичарско друштво у мјешовитој својини. Запошљавала би 131 радника, а укупна вриједност приватног и друштвеног

● Танак девизни колач, тежак мање од 200 милиона долара, сваке године дијели стотињак бјелосвјетских трговаца ● Организовањем једног предузећа девизни прилив би остајао у овдашњим банкама, а обезбиједила би се за 30 процената нижа цијена иначе скупог рада извозних стручњака

капитала с којим би располагала била би већа од 112 милиона динара.

Ако би окосницу нове извозно-увозне куће чинило садашње предузеће УНИЦ-ЕП експорт-импорт, као што се предлаже нова фирма би имала и обезбијеђен пословни простор, и то у центру Бање Луке. На располагању би им било седам спратова у небодеру на Кастеловом ћошку, а у овом колективу тврде да би за ту намјену могли обезбиједити и још два спрата. Пословни простор за нову фирму могао би се наћи и у „Уницеповој“ згради у Улици Младена Стојановића. У Привредној комори у Бањој Луци кажу да за ово ново предузеће постоје и стручњаци. Осамдесетак људи са великим увозно-извозним искуством говори један или два свјетска језика.

Босанскокрајшко извозно-извозно предузеће би у најкраћем основала овдашња привреда. Осим финансијског капитала, заинтересована предузећа би у нови колектив унијела и своје раднике, вјероватно оне који су до сада радили на организовању и припреми извоза. Њима се надати, међутим, да са старим људима у ново предузеће не би ушли и старе навике и грешке.

ПРЕДСТАВНИШТВА У ИНОСТРАНСТВУ

У ново босанскокрајшко извозно-увозно предузеће удружило би се, како је предвиђено, и шест већ постојећих представништва у иностранству (Праг, Москва, Грац, Милано, Париз и представништво на граничном прелазу у Новој Горици).

овом подручју за обављање спољнотрговинског промета регистровано је 69 предузећа. И поред тога, девизни кајмак до сада су купиле углавном спољнотрговинске фирме из Словеније, Хрватске и Србије. Подаци кажу да је босанскокрајшка привреда чак 60 процената робе намијењене за

лато користиле и дубоко завлачиле руку у цеп овдашњих предузећа. Само у 1990. години, на примјер, преко тих фирми с овог подручја извезено је робе у вриједности већој од 125 милиона долара.

Мада још нема поузданих података, упућени тврде да

свим просторима, па би њу требало не само разоружати, него селестом - побити и уништити - зарад мира на овим просторима! А мира би било, сигурно, уз Панџићево „приопћавање“ да су се Хрвати и Муслимани овдје самоорганизовали и да су, као такви, наоружани до зуба“. Није, наравно, ријеч о паравојним формацијама, него о наоружавању народа.

Шта по „језикословцу“ др Влади Панџићу, човјеку који са знаним „осмијесима ироничара“ из Загреба влада Скупштином БиХ, значе овдје паравојне формације?

ако би то, забoga, могао народе разоружати и распустити. Тако то коментарише господин са ироничним осмијехом, Загрепчанин који „жари и пали“ у Скупштини БиХ, до јуче посве непознати језикословац, а већ сада ево језикодјелитељ савјета и поука. Боље би било да то задржи за ХДЗ и себе, неголи што, с малог екрана оне Телевизије Сарајево, показује сву смијешност и безвезност таквог политичког збореза.

Он то ради слично оном инжењеру Жерјавићу, званом по злу Владимиру, који у најновијој књизи о „жртвама“ у злогласном прошлорат-

ном фашистичком логору Јасеновац каже: „У Јасеновцу је могло бити уморено између 45 и 52.000 Срба. Осим тога уморено је још око 12.000 Хрвата и Муслимана, 13.000 Жидова и 10.000 Рома, тако да је вјероватно у Јасеновцу страдало 85.000 људи.“ Чудом да се очисти чудика како су јасеновачки кољачи гедиги рачуна о томе да закољу убију мањевима сп-

але, усмрте на најдрастичније начине тачне и заокружене цифре сузања. Или је те бројке, смањујући их и сводећи „на мјеру“ великог идеолога и тумача зла и мрака, др Фрање Туђмана, који слично „говори и пише“, фризиром и по тој „употребној потреби“ заокруживао фамозни инжењер Владимир Жерјавић чија је, слична овој, работа одраније позната али и топерисана од ономадне власти. Сада је, чини се, посве јасно зашто је топерисана, као што је јасно и због чега сада фамозни „Глобус“ из Загреба објављује ове Жерјавићеве тричарије. Јер замислите, молим вас, „овај учењак“

тврди: У јасеновачкој фабрици смрти страдало је, ето, 85.000 људи, а у Брајбургу, чак, 99.000. И све заокружено, све округло, бројка у боцу „тачна или тачна“.

Да се човјеку преврне утроба кад овако или нешто слично види и прочита, има ли та фамозна математика икакве везе са страдалницима у Јасеновцу прошлог рата? Или, пак, Жерјавић и његови налогодавци и истомишљеници мисле, баш као и онај фамозни, насмијани, Панџић, да је ријеч о „кликерима и дјечијим пиљцима“, а не о људима. И као да су тамо страдали неки Папуанци, а не страдалници из читаве Југославије, највећим дијелом из БиХ, а напосе из Босанске крајине. Било би им добро да походе ове крајеве и, на лицу мјеста, крену у пребројавање“. А не да из своје сулуде свијести „сију“ бројке-округлице о жртвама монструозног убијања и најгнуснијег клања као да се играју кликера игити пиљака. Докле, ето, иде далеко фашистичност мрачњака: умјесто да, до прага, оставе мртве на миру, они их пребројавају и на тај се начин желе иживљавати и на жртвама, на историји напосе, али и на живима, блиским по реду и кољену онима које су тако драстично убијали и крали.

СЕДАМ ДАНА УУ-ПРЕСА

ОСМЈЕСИ ГОСПОДИНА ПАНѢИЋА

Пише Ранко ПРЕРАДОВИЋ

Ових су, прошлих вечери, на сада већ европски и свјетски знаној Телевизији Сарајево, представници странака и ЈНА одговорали на питање: „Могу ли се и како разоружати паравојне формације у БиХ?“ Та иста телевизија је за „представника“ ХДЗ БиХ изабрала господина из Загреба (велико је питање да ли му у особној исказници пише да је рођен у Грдама или негде око Грдама?) др Владу Панџића, иначе председника Клуба делегата тог ХДЗ у Скупштини СР БиХ. И сад, молим лијепо, замислите, иронични осмијех велеуваженог господина (јер нису га морали филмовати ни у студију питати, већ је то рађено телефоном, „испод“ фамозног телопса) који „коментира“ да су ти зли Срби „измислили“ појам паравојне формације, па га „промицбонџима знаном“ лансирају у јавности. А он, Боже мој, језикословац, уопште не зна шта би то могло да му значи!

Па, дакле, кад већ не зна шта су паравојне формације, одакле би могао и одговорити - могу ли се ипине разоружати и распустити? Али, зна одлично да је „погудјела србачетничка солдатека“, то једино због на

ТЕРАПЕУТСКО ДЈЕЛОВАЊЕ НАРОДНИХ ПРИЧА И БАЈКИ

НАИВНЕ И МОЋНЕ

За laku ноћ дјетету бајка, одраслима прича која их на тренутак одводи из рационалног свијета - начини најновијих метода тзв. библиотерапије. Бајке „ковитлају“ цивилизацијом и људском свијешћу.

Закорачити у бајку дјечијим стопима није тешко. Свима је знано да дјечија машта лако усваја бајковитост прича. Не тражи објашњење. Не тражи логику какву признајемо за истину и коначно прича је за њих увијек догађај коју се догодило тамо „негде у некој земљи“. Бајка, је дакле, у њиховој свијести истина које су у стању да прихвате на том ступњу развоја. Али, као што вријеме дјечије брзо пролази такс и истина коју бајке носе уступа мјесто оној опорној истини која се стиче учењем и искуством.

Међутим, како најновија научна истраживања показују, бајке и приче у човјеку живе много дуже него што смо мислили. Оне, у ствари, никада не престају да „ковитлају“ људском свијешћу. Оне, дуго и дубоко, остају у човјеку. Памте сене самојачки подвизи и „основна порука“ бајке, без које и непостоји прича или легенда, већи детаљи у лику омиљеног јунака или јунакиње.

Црвенкапа против мигрене

Полазећи од ових научних тврдњи, многе државе свијета подржале су оснивање института за проучавање моћи које бајке имају на људску свијест и на живот човјека уопште. Основана су и друштва за његовање бајки. Једно од најпознатијих је

„Телтгели“, европско друштво за његовање бајки и народних прича. И наша земља члан је овог друштва, али само као „писац“. Научна и докторска истраживања тзв. терапеутске моћи бајки раде углавном Енглези и Нијемци.

За разлику од домаћих клиника, терапеутско дјеловање бајки присутно је као усвојен и потврђен метод лијечења у најпознатијим свјетским клиникама. Утемељивач тзв. библиотерапије, Бенџамин Раш, психолог-прак је приче и пјесме користио као средство лијечења душевно обољелих. Доказао је да се приликом читања ове литературе крвоток ових пацијената стабилизује, дисање постаје мирније, пулс нормалнији. Касније је потврђено да бајке и приче имају слично дјеловање и на здраву популацију људи. Оне, тврди се, олакшавају и спријечавају мигрене, сметње и желуцу, црвенима, помажу код астме и лијече обољења психосоматског поријекла.

Научници сматрају да бајке, дакле, никада не престају да дјелују на човјека. Једном прочитане, никада се не заборављају. И док дјечу бајке, сасвим сигурно (према анализи који је начинио Ханс Цикман, након дуготог дишњег проучавања утицаја бајки на дјечу), чине паметнијом, мудријом, отворенијом и душев-

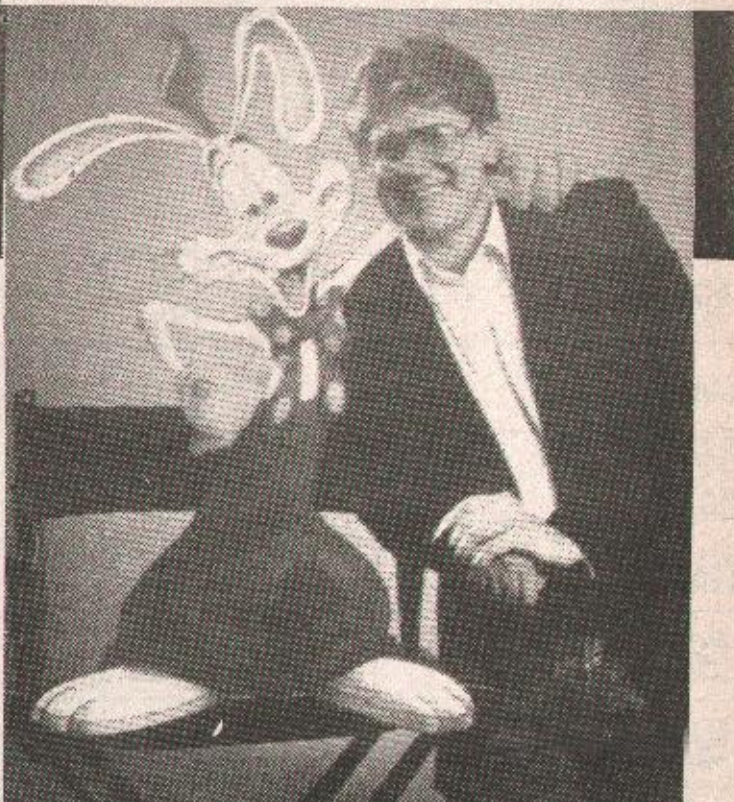
Татјана Тапавички

но стабилнијом (посебно добро развија функцију памћења), одрасли, сасвим несвјесни тог утицаја, лако се препуштају бајковитости народних прича и легенди и на сличан начин доживљавају њихове садржаје.

Потиснути свијет

Терапеутску моћ бајки признавао је и чувени психолог Јунг, који је бајку окарактерисао као спонтани и наивни производ психе. Према томе, бајка је само оно што је психа сама по себи, али је то потиснуто рационалним мишљењима. Основа сваке бајке и јесте то што је она по својој суштини сасвим супротна рационалним моделима друштвеног устројства. Ипак, оне се прихватају. Вјероватно због човјекове потребе за другачијим мисаоним моделима. Слично мисли и Ратко Божовић, професор социологије културе на Београдском универзитету. Старост легенди и неких прича је немогуће утврдити, али је сасвим сигурно да „прате“ цивилизацијски развој.

Приче о боговима, легенде о народним јунацима, пјесме херојима - све оне много говоре о народу из којег потичу. Многе од њих су и осмишљаване да би послужиле као средство за преносење традиционалне езотеричне психологије. Отуда код Енглеза Један Робин Худ, код Американаца Један Буфало Бил, код Швеђана викинзи, код неких народа Гусари, код Арапа Аладин... Оне, једноставно, имају и историјску вриједност, не толи-

ко због старости и трајања већ због тога што много тога говоре о култури једног времена, народног знања, мудрости, традицији уопште - мисли Божовић.

Али приче увијек имају и регресивну функцију. Јер, процес читања бајки буди асоцијације на њихово слушање из дјетињства. Тада се обнавља већ доживљена тајна и немир маште која је била потребна да би се бајка разумјела. Међутим, ни касније бајке не треба покушавати схватити на уобичајен, рационалан начин. Напротив, очитавање бајки тражи активирање нових органа перцепције маште. Тако то чини одрастао човјек, сусрећући се поново с бајкама.

Због свега тога, бајкама и при-

чама никада не треба прићи с подсмјехом. И никада се не смије наругати дјетету и његовом доживљају изазваном гледањем цртаних бајки и читањем прича. Оно што би се могло саветовати родитељима, јесте да дјечи омогуће што више читања бајковитих прича и при томе прате начин на који их усвајају. Научници тврде да свако дјете, кроз омиљену бајку, изражава своју доминантну особину. Агресивни људи воле бајке с биткама, грубим оружјима, борбе зала, мирни воле бајке с пуно љубави, њежности и благих боја. Нервозни не воле велике контрасте, сталоженима је потребна уравнотежена прича, с пуно узбуђења, али с „логичним“ крајем...

ИЗ БАШТИНЕ ЧОВЈЕЧАНСТВА

Огледало снова

Без обзира на то да ли су своје снове објашњавали као милостиво или непријатељско испољавање виших, демонских или божанских сила као што су чинили стари народи или као нешто збркано, несувисло, дакле безвриједно, што је још увијек гледиште многих психолога, снови су одувјек привлачили нарочиту пажњу људи дилем свијета и у свим епохама. Без претензије на свеобухватну систематизацију, доносимо избор разноликих текстова о сновима и њиховим тумачењима људи који су живјели у разним временима и различитим дијеловима свијета.

Ко види како пада звијезда или друго небеско тијело; ко види како гасне свјетиљка или како некоме ваде око; ко види како се тресу слике божанства или тло; ко повраћа; ко има прољев или му испадају зуби; ко се успне на памучику или на неко друго стабло у пуном цвату; ко стане на мравињак... ко прими или поједе погачу с уљем,.... кухану храну или ко пије алкохол, сви ће они ако су здрави обољети, а ако су болесни, умријеће.

Сањарица (сановник) Сушрута Самхита (Индија, 4. вијека прије нове ере)

Филозоф-лептир

Некад давно - приповиједа Чуанг Це - био сам једне ноћи лептир и летно задовољан својом судбином. Потом сам се пробудио и био Чуанг Це. Ко сам ја заправо? Лептир који сања да је Чуанг Це, или Чуанг Це који сања да је лептир?

Чуанг Це или Чуанг Ци (369-286. год. п. н. ере) кинески филозоф

Сан о таванској пукотини

Нека жена потражи рабина Елиезера и рекне му: „Видјела сам у сну како се на тавану моје куће појавила пукотина.“ Он јој одговори: „Зачећеш сина“. Жена оде и то јој се доиста и догоди.

(Након извјесног времена) она поново усни исти сан и исприповиједа га рабину Елиезеру који јој даде исто тумачење и оно се обистини.

И трећи пут она усни исти сан и потражи рабина Елиезера. Не нашла га, обрати се његовим ученицима: „Видјела сам у сну како се на тавану моје куће појавила пукотина“. Они јој одговорише: „Покопаћеш мужа“. И то се догоди. Зачувши тужалку рабин Елиезер упита ученике шта се збило. Ученици му исприповиједаше шта се десило. Он узвикну: „Несретници! Убили сте човјека! Није ли речено: „Како нам их је протумачио тако нам се и догодило.“

(„Књига постанка“ 41, 13)

Из јеврејске постбиблијске књижевности

Једном сам навратио код свог пријатеља Абу-с-Сири Амира ибн Зијада, бившег војника ал-Мујада. Нашао сам га забринутог и замишљеног. Питао сам га шта му је, он је неко вријеме одбијао да одговори, а онда је рекао: „Са мном се дешава нешто нечувано“. Питао сам га: „Шта је то?“ а он је одговорио:

„Ноћас сам у сну угледао дјевојку и пробудио се, за њом ми је срце пропало. Излудило сам због ње и истина је да сам због ње пао у тежак положај.“

Данима је он (више од мјесец дана) био огорчен и забринут. Ништа му због тога није пријало док не отпочех да му говорим: „Велика је грешка што душу забављаш

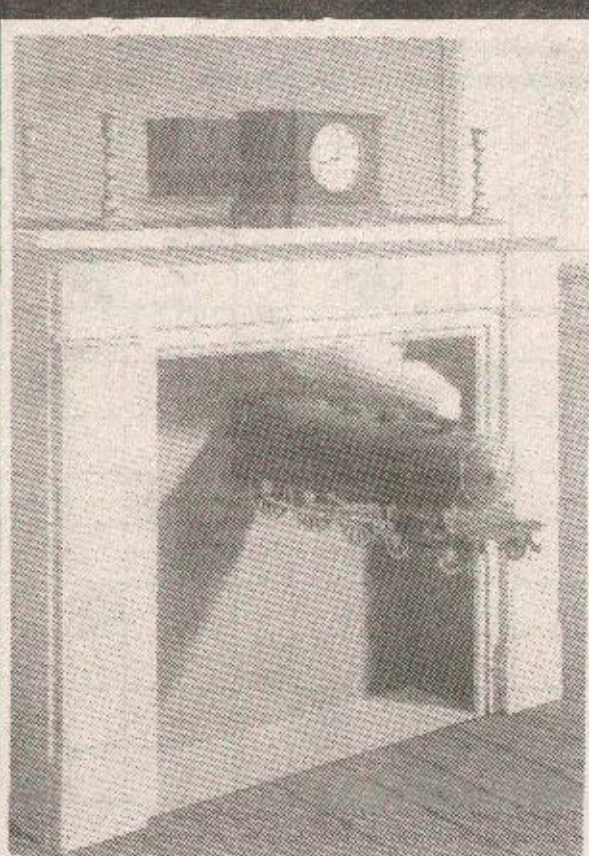
нестварним и што се везујеш за измишљено, ишчезло и неналаживо. Знаш ли ти ко је она?“ Он узвикну: „Алахом се кунем да не знам!“ А ја му рекох: „Истина је да је твоје расуђивање слабо и да је твоје оштроумље побијеђено. Па ти волиш ону коју нико није видио, која није ни створена и које сигурно и нема! Да си се залубио у статуу у купатилу, могло би, по моме, пакше да ти се опорости“. Нисам га напуштао док се није утјешило, а то му је успјело тешко.

То је, по моме, сугестија душе и њена фантазија, то се увлачи у мисли са жаљењем душе. О томе сам написао пјесму из које су ови стихови:

О, кад бих знао ко је она била и како је Долутала, да ли је привид сунца и мјесеца? Да ли је мисао разума саздана размишљањем, Или је лик душе настао у усковитланим мислима? Или је то лик мојих снова настао у души, А замислио га и достигао мој поглед? Или Ниједно од тога, већ знак у који се страшна судба прерушила да би ми најавила смрт? Али ибн Хазм вл-Енделуси (994-1063), арапски писац, научник и теолог из Шпаније

Гозба у манастиру

За владавине царице Ву, Пиу Јоуђиу, подређени службеник у Чаојуу, Јахао је кући послати неког задатка путем који га је пет-шест километара од дома водио крај једног будистичког манастира одакле су се чули пјесма и смијех. Пошто су манастирске зидине биле ниске и мјестимично разваљене, Пиу је могао да види шта је иза њих. Погнувши се, угледа окупљено друштво, два наестака мушкараца и жена како пирује око стола препуног јестива; но, замислите његово запрепашћење и збуњеност кад је слазио и рођену жену како হাসка и смеје се! Промисливши мало, он увјери себе да то не може бити његова супруга, но ипак му се одатле није одлазило. Поче пажљиво да посматра њене изразе и покрете све док не увидје да је то ипак она; но, кад је ришио да уђе и испита у чему је ствар, нађе манастирску капију закључану. Дохвати цријеп и баца га, а цријеп погоди једну посуду и разби је на шта се узванице разбјегаше и ишчезоше. Пиу се са својим пратиоцима попе преко зида да прегледа одаје, али у њима не бјеше никога, а капија и даље бијаше закључана. У још већој недоумици, он одглаголира кући и затече жену у постели. Чувши га да је стигао, она изиђе да га поздрави и кроз смијех му рече: „Управо сам сањала како се налазим у неком манастиру у друштву дванаестак туђинаца које никада ни срепа нисам и како обједујемо у двористи. Уто неко убаци цријеп који поразбија посуде, а ја се пробудих.“

Избор Алије Алибеговића

ГЛЕДИШТЕ

О, бар да никад нишам записивао своје снове! Баш је истина што говоре стари посвећени: Ко записује снове или их прича, доживјеће да му се претворе у стварност! Густав Мајринк (1866-1932), њемачки писац

Снови који предсказују смрт

Говорићу о сновима у односу на смрт и на здравље; о сновима које сањаху болеснициви пријатељи, а и о његовим властитим;

Ко се тијела намазана уљем упути на југ са слоновима, дивљим звијерима, магарцима, дивљим свињама или биволима; онај којега нека црна жена одјевена у црно, подруглаива, рашчупана, поцупкујући вуче везана према југу; онај кога другови наговарају да крене на југ, или ко приликом шетње наипази на препреке; онај кога изненадно зграбе људи изобличена... да испасијим ногама; ко пије мед или уље; ко сједне у каљужу или котлијелу упрљана блатом размахује рукама или пуца од смијеха; ко без одјеће носи на глави црвени вијенац или коме из трбуха расте трстика, бамбус или палмин лист...; онај кога прогута риба или ко се поново увлачи у своју мајку; ко падне с врха планине или у тамну Јаругу; онај кога понесе водени ток; ко изгуби своју браманску траку; кога окруже и нападну вране или друге злогукне птице- сви су такви избуђени.

AUTOR: ZELJKO PETRO- VIC	VRŠNI FUDBALER SA SLIKE (Pikar)	REGIJA U BIH	VAS LIST "GLAS"	PISAC SIJARIC	GLUMICA BEGOVIC	JELENA TINSKA	GALAMA	PREDUJAM. AVANS	WABAV- LJANJE
DECIBEL			GLUMAC. ADEM ŠIRITI MIRIS						
ROMAN- TIZAM									
MUSL. ŽENSKO IME					UBES SUBRINA IMATI ZNACENJE				
SARISTA KASPAROV					PJEVAČICA WIMANI POZADI				
TEKUĆINA OD KOJE SE PRAVE BOJE I LAKOVI							TELE- VIZIJA PJEVAČ MIRIC		
"NIZA STRUČNA SPREMA"				DVORAC KADUNA ODMILA					
ŽENA KOJA SKAČE									
JEDAN RODITELJ (fotoc)					"INDUS TRIJA TEKSTILA IVANJICA"				AKTINIJUM
KIČENJE					TATJANA ODMILA ČOVJEK ARIJSKE RASE				
"JUNIOR"			ZITELJ KAIRA IKAROV OTAC						
ZASEBAN BRIMAK NA FILMSKOJ TRACI									
POKRETNIA RUHA U VOLOVSKE ZAPREBE				ITALIJA UMANA ODMILA					
VID ODMILA VIRIAK									
NJEMAČKI STATIS- TIČAR KARL FBN									
HARONI IZRAZ ZA OCA, ČAKAN									

SLOBODAN JANKOVIĆ

MISAONI RESTLOVI

Upozorenje mojim predstavnicima u vlasti: U moje ime, molim vas, do daljeg, nemojte pričati gluposti. Kad to bude trebalo, dobićete instrukcije.

Mi, u Jugoslaviji nekako ćemo se i pomiriti, ali ko će pomiriti Evropu koju smo zavadili?

Neki naši ljudi imaju rješenje jugoslovenske krize u svojim rukama, ali koja korist kad su im ruke vezane.

I ja bih svakim danom držao konferencije za štampu, samo kad bih, kao drugi, imao svoje novinare.

Ne znam je li gore kad vam slon stane na nogu ili kad vam se budala popne na glavu.

Vidjeli su đavola u andeoskoj koži i skinuli mu je. Ne za to što se radi o takvim ličnostima već što je koža na cijeni.

Uvijek je biospreman da se žrtvuje za tuđe dobro kad je bio siguran da će on kasnije da dobro uživa to dobro.

Žene su na vrijeme ukopčale da muškarci vole kozmetiku, pa je stavljaju na sebe. Da su uvidjele kako muškarci vole crnog

đavola, one bi bar njegovu ptice čuju. sliku nosile oko vrata.

Nosi bradu, a nije pop. Znam šta mislite, ali se za ptica. Uvijek izvodi drugu pravo radi o čovjeku koji ženu tamo gdje se samo nema zašto da kupi žilete.

IZ DRŽAVE DEMOBELIJE

Plenu zublja svetog rodoljubija zbog finiša vraga i bližiša, kad se javi ružan san u javi i pomalja istraga Srbelja.

**IZ DRŽAVE
BEHARIJE**

**GORKA ZBILJA
ZEMLJE
IZOBILJA**

Već svak svik'o svuda korov nik'o, što nam naše paše zasijaše. Glad nam stiže i rat je sve bliže. Bijede nije dok nam je Allje. On o gladi svijetom bogoradi, nada tinja, stić' će milostinja.

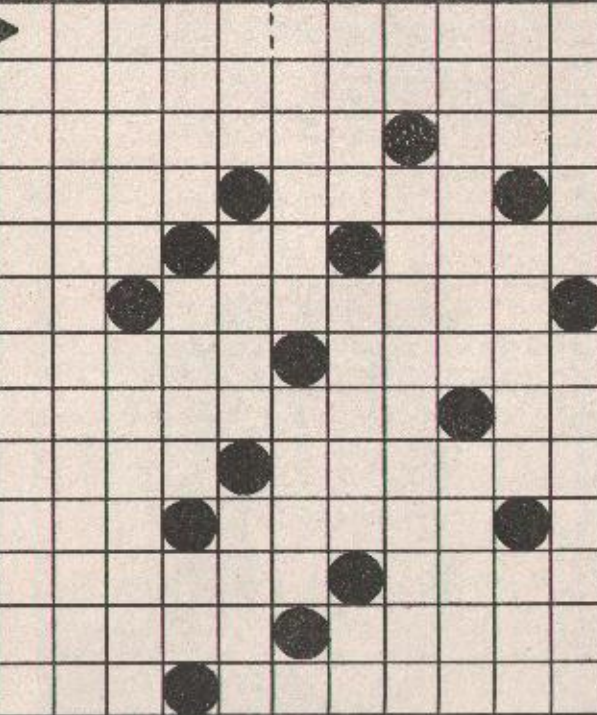
**ANTIBAJKE
IZ
DRŽAVE
DEMON-
STRADIJE**

CRVENKAPA

Crvenkapa, da ne skapa nakon posne čorbe, baki svrati. Vuks smlati pa nakon te borbe kući krene, napunje-ne i korpe i torbe.

MOZAIČNA UKRŠTENICA

U donjem popisu nalaze se riječi razvrstane po azbučnom redu i broju slova. Vaš je zadatak da ih pravilno razmjestite u lik gornje ukrštenice. U stupcu označenom strelicom upišite ime i prezime golgetera Crvene zvezde sa slike!

- 13 slova: ANTIKVARIJATI, DISCIPLINATOR
- 11 slova: INTEREŽDŽIJA
- 10 slova: SLIKARSTVO
- 8 slova: IRAČANKA
- 7 slova: AMINAŠI, KAČANIK, KULOARI, PEĆNICA, STIMATI, ČITAOCI
- 6 SLOVA: PETRIĆ, TANITA, UORITI
- 5 slova: AKIRA, VAJTA, ERNST, ITALIA, LAKAT, NAKON, OVLAŠ, OTICI, RTINA, TAROT
- 4 slova: AŽIO, ETIK, KEMO, LOTA, META, NIČE, NURA, PAČE, ROSA, TATA, CINO
- 3 slova: AJA, EJA, IKA, ORA, RIK, TAJ, TAR
- 2 slova: IC, MI, NDŽ, OL, OM, PV.

BETI KAO MODESTI

DIZAJN
IZNAD
SVEGA

Pop-biznis danas se bazira na dizajnu. Da bi se nešto dobro prodavalo (a to je osnovni cilj svakog biznisa), treba biti primjereno „upakovano“. Evo kako izgleda dizajn za sve popularniju britansku pjevačicu **Beti Bu**. Za singl „Where Are You Baby“ **Beti Bu** „maskirana“ je u strip-heroinu **Modesti Blejz**. Efektno, zar ne?

VJENČANJE

LIZ
TEJLOR
-OSMI
PUT

Elizabeth Tejlor nedavno je ponovo ušla u bračne vode. I to osmi put! Novi izabranik je anonimni **Lari Fortenski**. Zlobnici tvrde da ih je povezala borba protiv ovisnosti. Poznata je Elizabethina sklonost „maliganima“, zbog koje je provela i izvjesno vrijeme na čuvenoj klinici **Beti Ford**. Lari, takođe, ima interesantnu biografiju: bivši vozač kamiona, triput kažnjavan zbog vožnje u pijanom stanju, a jedanput zbog posjedovanja marihuane, priuštio je sebi liječenje na temelju investicije u životno osiguranje. Elizabeth za njega tvrdi da je čudesan i odan, a provjerila ga je za lanjske teške upale pluća i glasine da boluje od side. Larijeva bivša žena **Karin** izjavila je za „USA Today“: „Pa, sigurno je da nije našla novog **Ričarda Bartona**. Larijeva mana je to što jedva sastavlja rečenice“.

MANEKENKE O KOJIMA SE GOVORI: KLAUDIJA ŠIFER

TAJNA NJENOG MAGNETIZMA

● Istina, ona u sebi nema ništa specifično i karakteristično - kaže **Džejn Peking**, modna urednica britanskog **Voga** - ali u tome, čini se, i jeste tajna njenog magnetizma

nu i jaku konkurenciju, jer se u svjetskoj štampi o njoj piše mnogo više nego o **Naomi Kempbel**, soma-

lijskoj princezi **Iman**, Elitovoj zvijezdi **Lindi Evangelisti** i sveameričkoj **Sindi Kraford**-zajedno.

Jedna od najljepših, kako tvrde znalci jeste **Njemica Klauđija Šifer**, koju već nazivaju novom **Brigit Bardot**. Iako još nije snimila nijedan filmski kadar. Neki joj, doduše, osporavaju personalnost i zlobno tvrde kako se njena nagla popularnost temelji isključivo na tjelesnim proporcijama, bez imalo osebnog šarma ili vlastitog stila. No, njena popularnost nimalo ne opada zbog tih tračeva. Naprotiv!

- Istina, ona u sebi nema ništa specifično i karakteristično - kaže **Džejn Peking**, modna urednica britanskog **Voga** - ali u tome, čini se, i jeste tajna njenog magnetizma.

Neki dodaju da izgleda kao **Barbika**, pa je **Kladijina** prednost i u tome što vam se čini da je već odavno poznajete. **Lagerfeld** o njoj oduševljeno izjavljuje kako je tako fotogenična, da je jednostavno nemoguće pronaći fotografiju na kojoj izgleda loše. Fotografi koji je snimaju tvrde da ih osvaja neposrednošću, svježinom, transparentnošću puti.

Dakle, očito je da je elita svjetskih manekenki u **Kladiji** dobila opas-

ARTISTI I MODELI: POLINA PORIŠKOVA
(snimio Marko Glaviano)SVE ZA
KUSTURICU

Polinu Poriškovu, jednu od najtraženijih svjetskih manekenki i foto-modela, za ovu fotografiju stilizovao je **Marko Glaviano** u stilu tipičnog „pin-apa“. Naravno, i to joj dobro stoji! Inače, **Polina** dosta ulaže i u svoju filmsku karijeru. Prije nekoliko godina debitovala je u filmu **Bruca Beresforda** „Njen alibi“, gdje joj je partner bio **Tom „Magnum“ Selek**. Međutim, **Polina** puno više očekuje od saradnje sa našim **Emilom Kusturicom**. Ona, naime, glumi u Kusturicinom najnovijem američkom filmu „Eskimski san“. I to uz, zaista, impresivnu ekipu: **Džoni Dep**, **Fej Danavej** i **Džeri Luis**. U toku snimanja „Eskimskog sna“ bilo je izvjesnih finansijskih problema, pa se činilo da film neće ni biti. Novinari su tada pitali **Polinu** hoće li čekati da producenti nabave novac za nastavak snimanja. Lepotica je spremno odgovorila: „Razumije se, za **Kusturicu** bih učinila sve!“

ZVIJEZDA NOVOG DOBA: **Kladija Šifer** postala je poznatija od mnogih ljubimica modlja koji se bave drugim poslovima

Manekenke i foto-modeli koji su dosad smatrani tek bezličnim vješalicama za odjeću nisu više bezimni - izražaji su se popunili sadržajima, nova lica su progovorila. Djevojke sa naslovnih stranica uglednih časopisa sve više dolaze u centar pažnje.

GLUMCI: ROBERT DE NIRO

LOVAC
NA ULOGE

„Lovac na jelene“, „Dvadeseti vijek“, „Kum 21“, „Mitalja“, „Buđenja“, „Razbješnjeli bik“... Na-

ravno, filmovi **Roberta de Nira**, čovjeka koji u svom „lovu na uloge“ ne šteti nikoga, a najmanje sebe. Legendarna su njegova debljanja i mršavljenja za potrebe uloge ili pak ufaženje u najmanje sitnice, zbog potpunog uživanja u lik koji glumi (kada je igrao **Al Kaponea** u **Do Palmim** „Nesalomivima“, **De Niro** je insistirao da nosi donji veš istog proizvođača kao i slavni gangster). Ovih dana **De Niro** ističe još jednu u nizu oskarovskih kandidatura - za ulogu u filmu **Martina Skorsezija** „Kej Fir“, što će u našoj distribuciji biti najvjerojatnije prevedeno kao „Ri straha“. Radi se o rimejku istimenog filma sa kraja pedesetih, sa **Gregorijem Pekom** i **Robertom Mičamom**. U **Skorsezijevom** „rimejku“, uz **De Nira**, pojavljuju se **Nik Noft** i **Džesika Lang**. „Kej Fir“ je, inače, prvi pravi krimić u filmografiji **Martina Skorsezija**.

РАДЕНКО ДОБРАШ, КРЕНУВШИ КОШАРКАШКИМ КОРАКОМ ИЗ РОДНЕ БАЊЕ ЛУКЕ, СТИГАО „ПРЕД ВРАТА“ НБА-ЛИГЕ

„ПЛАВИ“ ДРЕС СВЕТИЊА!

Као дечкић почео је да учи прве кошаркашке кораке у Бањој Луци, у тада републичком лигашу БСК-у. Искусни кошаркашки „вук“ Милан Тошић, чика Прле, „душу је вадио“ једном ситном „бекчићу“ Раденку Добрашу. Истицао се радом и потенцијалом и није требало да прође дуго времена, а Добраша су већ спазиле „очи централе“ у Сарајеву. Постао је кадетики, потом и јуниорски репрезентативац Босне и Херцеговине, кратко вријеме играо и у Борцу, а онда отишао у Сарајево и врло брзо нашао мјесто у првој екипи Босне. Постао је миљеник тада водећих људи сарајевских „студената“, незамјенива „карика“ у петорци Босне и јуниорски репрезентативац репрезентације Југославије. Стасавао је и био уз бок тада већ кошаркашким величинама Дивцу, Раћи, Кукочу и, заједно са њима, окито се и златном медаљом на Свјетском омладинском шампионату у Бормију. Сада већ 22-годишњак, Добраш се сјећа разлога свога одласка из Југославије још 1988. године.

У Босни сам те последње сезоне играо веома мало. Младен Остојић и Мирза Делибашић давали су предност другим играчима и ја сам изгубио стрпљење. Знао сам и осјећао да могу пуно да пружим, а нисам добијао праву шансу. Желио сам да се посветим кошарци, да напредујем. Није се смјела занемарити ни чињеница да ћу оvdје највјероватније завршити и факултет - прича Добраш.

Некако изненада, када су те већ многи заборавили, поновоси у комбинацији иза „плавих“ дресова.

Баш прије неколико дана су ме звали генерални секретар КСЈ Раде Петровић, а потом и селектор Душан Ивковић. Заис-

● Послије одласка из Бање Луке био на „пропутовању“ кроз Сарајево, да би се „скрасио“ у Тампи у јужној Флориди ● Добраш је један од најбољих бекова универзитетске НЦАА лиге ● Овог јуна можда и на „драфту“ ● Жарко очекује позив селектора Ивковића

та сам узбуђен што су ме се сјетили. Дрес репрезентације Југославије ми је увијек био светиња, тако је и сада. Можда сада и више, јер сам већ дуго хиљадама километара од куће. Нико неће бити сретнији од мене ако добијем позив.

● Већ четири године си у Америци, шта се то све издешавало у твој животу и кошаркашкој каријери?

— Што се кошарке тиче, мислим да сам много напредовао. Ојачао сам, а нисам изгубио на брзини и „мекоћи“, играм у својој екипи на мјесту плејмејкера, али ми то не смета да будем и ефикасан у завршници напада. Када је ријеч о оној другој страни живота ван кошарке, при крају сам студија и ускоро ћу постати инжењер компјутерских наука.

● Значи, на сунчаној Флориди у Тампи, добро си се снашао?

— Оvdје је све управо онако како сам као клинац сањарио у Бањој Луци. Снашао сам се извредно, сви су ме одлично прихватили и заиста немам ама баш ниједну замјерку. Када завршим факултет, вјероватно ћу покушати изборити мјесто у некој професионалној екипи. Сви који играју кошарку, мислим да маштају о НБА-лиги, па ни ја нисам изузетак.

● Да ли си евентуално био у контакту са неким менаџерима и клубовима?

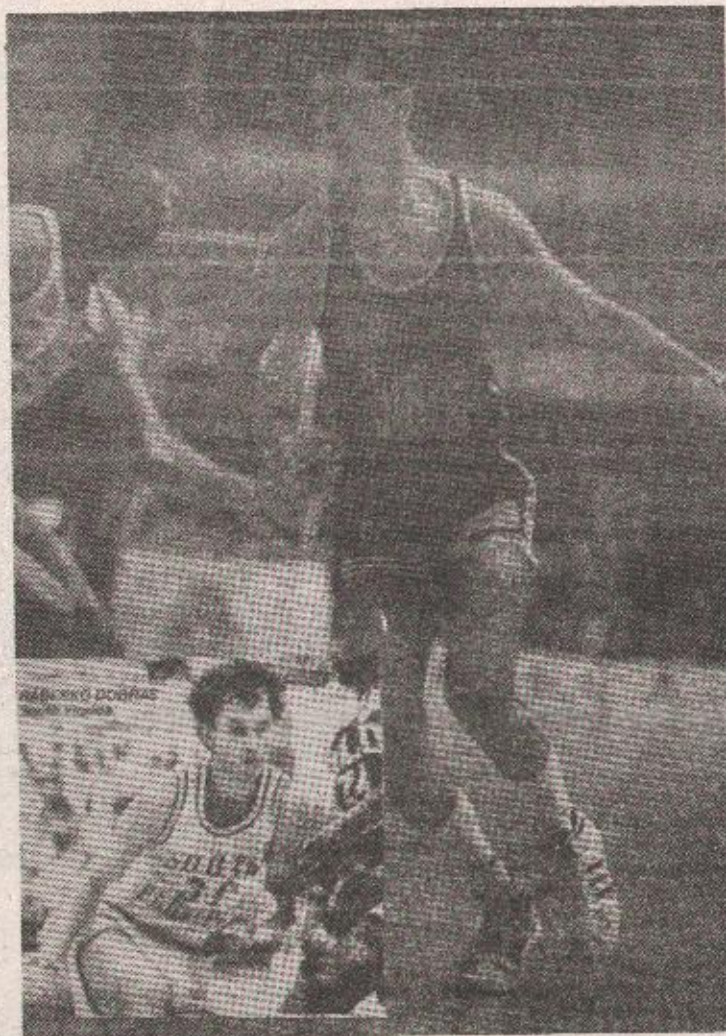
— У НЦАА студентској лиги то је најстроже забрањено. Само када прође „драфт“, онда се могу водити директни разговори између менаџера и играча. Има наговјештаја да ће се и моје име, крајем јуна, појавити на „драфт“ листи. То ће бити ваљда нешто највеће што ми се икада десило у животу.

● Сазнаје се да си међу најбољим бековима у НЦАА лиги?

— Три пута сам проглашен за играча седмице Метролиге, у којој се такмичи мој универзитет Јужна Флорида. Највеће признање је свакако било када сам проглашен за најбољег играча седмице у комплетној НЦАА лиги. Тада ми је стварно буквално све полазило за руком. На три утакмице имао сам просјек од 22 поена по сусрету и по осам асистенција и скокова. То признање ме је веома обрадовао јер је изборено у конкуренцији неколико хиљада заиста врхунских мајстора кошарке из цијелих Сједињених Америчких Држава.

● А за крај?

— За крај бих упutio велики поздрав свим својим спортским пријатељима у Југославији, поготово у Бањој Луци. А што се мојих личних жеља тиче, само ћу поновити оно што сам већ рекао. Надам се да ће ме селектор Ивковић позвати у репрезентацију

Раденко Добраш док је и ово у дресу сарајевске Босне и сада у дресу Јужне Флориде за Олимпијске игре у Барселони. Такође, очекујем да ћу се окушати и међу најбољим професионалцима НБА-лиге у догледно вријеме - поручио је на крају бањолучки „дјете“, Раденко Добраш.

С.Н

УЗ ТВ-ЕКРАН
КОШАРКАШИ ПАРТИЗАНА БРИЉАНТНО „НОКАУТИРАЛИ“ НЕКУЛТУРНУ БОЛОЊУ

Кошарка није „упрљана“

Кошаркаши београдског Партизана „уништили“ су илузије славног Кнора на његовој „педини“ у Болоњи. Победом од 69:65 у мајсторици четвртфинала Европске кошаркашке лиге Београђани су се пласирали у финални дио такмичења. Намјерно кажемо „педини“ јер, како домаћини, тако и њихови гостовници, у најмању руку били су некултурни. Сјајна игра и величанствена победа Партизана заслужила је, ако не пљесак, а оно бар достојанствен мук са трибина, а сигурно ни у ком случају гађање побједника металним новчићима и којекаким предметима. Или су можда Италијани жељели да, на тај начин, демонстрирају свој стандард за разлику од нашег прилично скромног? Па као кажу: „Јесте Ви побједили, али видите колико ми имамо пара и како живимо. Некултурно дозвољава једно и пишемо сваке спортске етике! Ако је то такултурна, стара Европа, боље да и не журимо превише у њу!“

Италијани били запањени, барсу тако изјављивали, први људи Кнора нису се ни удостојили да бар посјете своје госте из Београда, а камоли узврате делић доживљеног гостопримства.

Мајсторица је на крају, ипак, показала колико је југословенска кошарка далеко изнад свих у Европи. Сва догађања у Болоњи, надобудност домаћина и њихово уверење да интерес, право јачег и богатијег све решава, очигледно доказује колико су неоправдано потцијењени Београдски кошаркаши. Уопште је и слави овај тријумф југословенске кошарке, утолико је и већи значај успеха који је тако жарко прижељкиван. Морали су Београђани, након сусрета, слас потражити трком према свлачоницама. Били су достојанствени до самог краја и то је оно што је највише ражестило руљу у болоњској спортској дворани. Нису пружили ни најмањи разлог да им се импутира повод за скандалозно понашање Болоњаца.

Било, на сву срећу, добро завршило. Партизан усправне главе корача даље. Циљ је познат. Врх кошаркашке Европе, обавијен „црно-бијелим“ заставама. А и ако не буде тако, неће бити трагедија. Београђани су остварили највећу историјску побједу. Однијели су побједу достојанства, културе и спорта Кошарка је остала неспрљана. Синиша НОВАКОВИЋ

Након велике побједе „црно-бијелих“ у Београду (78:65), уследио је реванш у Болоњи, у коме су Београђани више својим грешкама, омогућили Болоњцима да триумфују (61:60) и тако продуже своју наду у евентуални пласман у завршницу овогodiшње Евролиге. Послије ријетко виђеног и доживљеног гостопримства у Београду (чак су и

КУП ЈУГОСЛАВИЈЕ У РУКОМЕТУ БОРАЦ — БРСКОВО 39:12

БЕОГРАД — У другој утакмици првог кола четвртфинале „Б“ групе Купа Југославије за рукометаше, синоћ је у Београду биљолучки Борац савладао Брсково из Мојковаца са 39:12 (21:8). У дворани на Бањини, пред око 100 гледалаца, судили су Поповић из Бање Луке и Вилић из Чапљине.

БОРАЦ Мураблић 9, Брањеш 3, Домић 9, Перич 1, Галић 1, Кнежевић 2, Марковић 1, Незиревић 5(3), Ступар 9, Сарац 8, Јовић 2, Того, БРСКОВО Славић 1, Ракичевић 1, Мишић 1, Ивановић 1, Медојевић, Шукловић 2, Браунковић 4(1), И Ракичевић 2, Божовић 2(1), Браунковић 1, Браунковић 1, Васовић 1.

Седморица Борац 4(3), Брсково 6(2).
Исключења: Борац 2, Брсково 2 минута.

У утакмици која је више личила на тренинг него на званично купнадеметање, Борац је нанис тежак пораз другоглигашкој екипи Брскова. Контрама и полуконтрама Биљолучани су рутински решавали мрежу неiskusног супарника повећавајући предност из минута у минут, да би на крају тријумфовали са чак 27 голова разлике.

Рукометашу из Мојковаца били су у ствари само пакли спаринг-партнер Биљолучанима пред њихове одлучујуће дуеле наредна два дана са Црвеном звездом и Металопластиком.

СПОРТСКА СТАРИНАРНИЦА (524)

КРИТИКЕ — ГРАЂАНА

● Извјештавајући о скупштини Стрелачке дружине „Петар Мркоњић“, која је одржана прије 58 година, наглашено да Биљолучани не показују нарочити интерес за стрелаштво иако су имали солидне услове за бављење тим спортом

Предвођени млађаним Армином Бејирбашићем, биљолучки стрелци настављају да нижу успјехе на угледним такмичењима, чувајући, на тај начин, традицију стрелачког спорта на овим просторима. Ова фотографија потиче из 1960 (1961) године. У то вријеме биљолучки стрелци су увелико „господарили“ босанскохерцеговачком сценом освајајући титуле и медаље. Први слијева је Химзо Муџић, до њега је Алија Хазинадар, трећи слијева мајор Милан Станић, у то вријеме председник Општинског стрелачког савеза, те Абдулах Ганић, данас држављанин Канаде. О успјесима стрелача Бање Луке досад

се доста писало, много тога се зна, али је малом броју поклоника овог витешког спорта познато да је у Бањој Луци, између два рата, дјеловала стрелачка дружина! Врбаске новине 20. фебруара 1934. године донијеле су информацију која све говори. Та информација гласи: „Савезна Стрелачка дружина „Петар Мркоњић“ у Бањој Луци одржаће 4. марта 1934. год. у 10 часова пре подне у ресторацији П. Јањетовића своју главну годишњу скупштину, са овим дневним редом: 1) Отварање скупштине. 2) Избор двојице оверача записника. 3) Избор тројице прегледача благајне. 4) Извјештај секретара. 5) Извјештај благајника. 6) Разрешница досадашњег одбора.

7) Бирање нове управе и 8) Евентуалије.“

Како и треба, Врбаске новине су се још једном вратиле овом догађају, доносећи информацију о томе да је скупштина стрелача одржана У броју од 7. марта 1934. године у доста опширној информацији се каже:

У ресторану г. Поповића одржана је редовна годишња скупштина стрелачке дружине „Петар Мркоњић“ у Бањој Луци. После отварања скупштине и поздрављања председника г. Рашиновића, функционери управе поднели су извјештај о раду у прошлој години. Према извјештају секретара г. П. Јовића рад дружине није задовољавајући због слабог одзива и неразумевања од стране грађана. Управа је настојала да овај витешки спорт што више uvede у нашем граду. У ту сврху саграђено је и властито стрелиште и набављен је довољан број оружја. Ариг по ред свега овог грађанство Бање Луке није поклонило нимало пажње развијању овог спорта. Због тога Управа у прошлој години није имала великог успјеха. Међутим, сва кривица лежи на грађанима а нарочито на члановима дружине ни у ком случају на Управном одбору.

Изабрана је нова управа. Председник генерал Михајловић, п-председник г. Рашиновић, секретар п-поручник г. Д. Васиљевић и благајник капетан г. Бојић.

За почасног председника изабран је г. др. Стево Мољевић. Тако се, ето, писало о стрелачком спорту Бање Луке у овомартовске дане, прије 58 година, 1934.

П.П.

ТРЕНЕР БОРЦА ЗОРАН СМИЛЕСКИ НА МУКАМА ОКО ИЗБОРА ПРВОГ ТИМА

Добија шансу: Алмир Филиповић

БАЊА ЛУКА — Два дана прије сусрета са Радом из Београда тренинзима првотимца Борца прикључио се и Мирза Голубица. „Помирење“ њевог крила и одговорних из ФК Борац највише је обрадовало стручни штаб и тренера Зорана Смилеског, који открива тајну:

— Свакако је да смо ми у стручном штабу најзадовољ-

Дилема Голубица или Филиповић

• Након пет дана одсуства вратио се Голубица • Суди Вуковић из Титограда • Почетак у 14.30 сати

нији рјешавањем проблема Голубице и његовим повратком у екипу. Међутим, то нам је задао и мало главобоље, односно довело нас у дилему да ли да сусрет с „грађевинарима“ почне Голубица или Филиповић, који је радио пуном паром током цијеле недјеље.

Може ли се знати ко је ближи првој постави?

— Голубица је стандардан првотимац и сигурно један од најквалитетнијих играча у Борцу, Филиповић је добро одрадио припреме и све је ближе дресу првотимца. За сада је свеједно ко ће почети, јер ниједан од њих не даје голове. Вјероватно ћемо се одлучити уочи саме утакмице — додаје Смилески.

Гост редакције листа „Глас“ минуле суботе био је Дамир Черкић, који каже:

— Побједићемо Рад, него шта! Више нема простора за

неуспјехе и препуштање бодова противницима. С Радом је добро било и јесенас, на одређен начин та кратка традиција добрих резултата је на нашој страни. Истина, „грађевинари“ имају више добрих играча и неће нам бити лако, али исто тако ми смо у предности. Значи, на Градском стадиону у сусрету Борац — Рад биће фиксна „Јединица“.

Сусрет на Градском стадиону се игра данас (недјеља) са почетком у 14.30 сати. Главни судија ће бити Вуковић из Титограда, Бањолучанима више познат по сусрету с Хајдуком прољетос у Сплиту.

Екипа Борца ће наступити у саставу: Симеуновић, Малбашић, Матаја, Билбија, Черкић, Калтак, Вуковић, Шашиваревић, Штављанин, Шушић, Филиповић или Голубица.

У.П.

ПРЕД 90. ДЕРБИ ИЗМЕЂУ ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ И ПАРТИЗАНА

Детаљ с прошлогодишњег дербија

Фаворит и његова сјенка

Београд, 20. марта — Долази стари добри, али увијек нови „вјечити дерби“. У недјељу је 90. првенствени сусрет између Црвене звезде и Партизана. Окршаји ова два ривала са двије стране Топчидерског брда одувјек су привлачили велику пажњу јавности, стадиони су углавном били пуни, изузимајући прошле јесени (због скупих улазница). И овај ће имати своју специфичност, јер се састају двије екипе са самог врха табеле (Звезда је прва, а Партизан одмах до ње), једини конкуренти у борби за нову титулу првака.

У сусрет новом окршају одржана је пригодна конференција за штампу у „Сајамтурсу“ (под покровитељством ЈСЛ „Спорт“), на којој су учествовали непосредни актери дербија, почев од фудбалера, па до председника клубова. Тада су и неки адути са обје стране „бачени на стол“, а они други ће остати прикривени до самог почетка утакмице. На овом скупу говорили су Дејан Савићевић, Синиша Михајловић (Ц звезда), Предраг Мијатовић, Вујадин Станојевић и Слободан Крчмаровић (Партизан), као и генерални секретари Цветковић и Зечевић, затим директори Џејн и Бјеквић, напредседници Мијанковић и Ч. Петровић, односно Марјановић и Пурковић. А посебну улогу имала су и двојица тренера Владисла Поповић и Иванца Осмић.

— Овај дерби је можда и за свих 90.000 гледалаца, јер је јубиларни. Но, ми смо штампали 75.000 карата, а нисмо поновили грешку као Партизан јесенас, те су улазнице много јефтиније (200, 600 и 800 динара — рекао је генерални секретар Цветковић).

На удару су били реконвалесценти „црвено-бијелих“ Савићевић и Михајловић.

Повреда није тешка и неугодна, играју у недјељу. Желимо да до краја остане једна традиција.

да не осјетим горчину пораза од Партизана у ове четири године, колико носим дрес Звезда — рекао је Савићевић.

Михајловић је додао:

— Раме још боли, но све ће бити у реду. Такав дерби се не пропушта. Волио бих да поново будем стријелац као јесенас, а да мој тим избори још једну побједу прије пенала. Капитен Партизана Вујадин Станојевић тврди:

— Нека и овај дерби покаже Европи да се код нас игра добар и квалитетан фудбал. Звезда је фаворит на патиру, али то ништа не мора да значи...

Најбољи појединац „црно-бијелих“ Предраг Мијатовић истиче:

— Имамо мање обавеза него Звезда. Зато смо се и припремали посљедњих десетак дана за овај сусрет. Нисмо се преплашили, имаме својих адута за дерби. Биће у сваком случају узбудљиво и интересантно!

Оба тренера, и Поповић и Осмић, нису много говорила. Изузев неколико куртоазних ријечи, уз напомену да не желе да открију саставе са којима ће почети утакмицу. И, нормално, Осмић је додао да је Звезда велики фаворит, те да би „могао припремити адекватну тактику ако у тиму може да има 12 играча...

Недјеља на утакмица на нашем највећем стадиону почиње у 17 сати. Главни судија је Салем Провић из Сарајева. Очекује се да ће екипе почети у сјајним саставима:

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА: Милојевић, Радиновић, Васиљевић, Југовић, Белододич, Најдоски, Иван, Ратковић, Панчев, Савићевић, Михајловић (Болић)

ПАРТИЗАН: Омеровић, Станојевић, Миланић, Новак, Гудељ (Заховић), Вујачић, Богдановић, Мијатовић, Шлеповић, Брновић и Крчмаровић.

С. Петровски

24. КОЛО

Земун — Пролетер, Пелистер — Слобода, Вардар — Будућност, Жељезничар — ОФК Београд, Црвена звезда — Партизан, Борац — Рад, Спартак — Сарајево, Раднички — Сутјеска, Војводина — Вележ. Дневне утакмице почињу у 14.30 а ноћне у 17.00.

ЛИСТА СТРИЈЕЛАЦА

19 голова: Панчев (Цз)
13 голова: Станић (Ж)
12 голова: Лончар (ОФК)
10 голова: Мијатовић (Па)
9 голова: Бећановић (Су), Букановић (ОФК), ПЕТРОВИЋ (З)
8 голова: Чуровић (З), Милојевић (Рад), Неђић (Са)
7 голова: Лукић (Цз), Михај (З), Крчмаровић (Па), Дробњак Бу)
6 голова: Говедарица (Пр) Друловић (Рад), Шпољарић (ОФК), Михајловић (Цз), Гунев (Ва)...

ТАБЕЛА

1. Црвена звезда	23	17	2(2)	4	58:17	36
2. Партизан	23	16	5(2)	2	40:12	34
3. Пролетер	23	12	3(3)	8	30:31	27
4. ОФК Београд	23	11	7(3)	5	42:28	25
5. Сарајево	23	11	5(3)	7	29:24	25
6. Војводина	23	11	3(2)	9	24:26	24
7. Земун	23	11	2(1)	10	34:28	23
8. Вардар	22	10	3(2)	9	34:23	22
9. Рад	23	10	2(0)	11	33:32	20
10. Вележ	23	9	4(2)	10	30:33	20
11. Борац	23	8	7(4)	8	16:20	20
12. Раднички	23	9	2(1)	12	25:30	19
13. Слобода	23	7	3(2)	13	21:39	16
14. Будућност	23	7	6(1)	10	18:23	15
15. Жељезничар	23	6	3(3)	14	20:35	15
16. Сутјеска	23	7	3(0)	13	27:34	14
17. Пелистер	22	6	2(1)	14	16:38	13
18. Спартак	23	5	4(1)	14	16:42	11

ФУДБАЛСКИ КЛУБ БОРАЦ ДОБИЈА ЈОШ ЈЕДНОГ ДИРЕКТОРА

Марић на кормилу

БАЊА ЛУКА — По свој прилици, наредних дана Фудбалски клуб Борац из Бање Луке добиће још једног директора. Наиме, на упражњено мјесто генералног директора требало би да дође признати и познати новинар Томо Марић.

— Још нисам успио да се договорим с одговорнима с Градског стадиона. Истина је да постоје обострани интереси и да ће по свој прилици, доћи до склапања уговора — истиче Марић. — Више о свему ће се знати током наредне седмице.

Подсјетимо, тренутно у Борцу егзистирају два директора. Послове техничког обавља Хуснија Фазлић, који је најавио одлазак у јуну ове године, док је за финансије задужен Милорад Славнић. Систематизацијом је предвиђено да генерални директор обједињава све послове унутар Градског стадиона, од терена до фудбалера, маркетинга...

У.П.

ПИСМА ЗАХВАЛНОСТИ

Похвале из БСК-а

Одигран је још један у низу „вјечитих“ дербија између БСК-а и „Наприједа“, у којем наш клуб није имао довољно спортске среће. Међутим, има нешто што је много важније од резултата, а то је дружење, пријатан амбијент, коректно понашање и међусобно надигравање.

Све ово је било заступљено протекле суботе на стадиону „Чавра“. Овим путем изражавамо захвалност спортистима пријатељима из ФК „Напријед“, дивној бањолучкој публици и свим поклоницима „бубамаре“, који су присуствовали утакмици.

У све изведено, на најбољим начин, укључиле се спортска редакција „ГЛАСА“, која је квалитетним, професионалним, те надасве објективним информисањем, дала велики допринос спортолошкој публици. Иако је у суботу био овај градски фудбалски дерби, ФК БСК на томе и овим путем захваљује, са жељом да се таква начин практикује и убудуће, на добробит бањолучког и крајишког фудбала и спорта уопште.

Спортистички поздрав!
Председник Председништва ФК БСК Бања Лука Сеад ПАШИЋ

ДРУГА „А“ САВЕЗНА ЛИГА ОДБОЈКАША

Ништа од Плеј-аута

БАЊА ЛУКА — Такмичарска комисија Одбојкашког савеза Југославије ипак је усвојила приједлог клубова из Босне и Херцеговине да се не игра плеј-аут. Као што је познато, бањолучки „Чајавец“, Фамос из Храснице, сарајевски Жељезничар, Какањ и зенички Челик требало је да разигравају за пласман од петог до деветог мјеста. Међутим, став босанскохерцеговачких клубова био је да се не игра, и то искључиво због политичке ситуације у нашој земљи, као и због беспотребног излагања материјалним трошковима.

Прва четири клуба из „А“ лиге (Јединство—Интерплет из Брчког, Модрича—Оп-

тима, новосадски Техничар и Врбас—Медела) разиграваће са прва четири клуба из „Б“ лиге, гдје ће се донијети одлука о новом члану Прве савезне одбојкашке лиге. Познато је да из Друге „А“ лиге испидају Јединство из Старе Пазове и сарајевски Жељезничар, док ће храснички Фамос у доигравању са Борцем из Титовог Велеса (из „Б“ лиге), као и са правцима републичких лига, одлучити својој даљој судбини. Односно, да ли ће се и до године такмичити у Другој „А“ савезној лиги, или ће морати у нижи ранг такмичења.

С.П.Б.

REPUBLIČKA LIGA BIH GRUPA ZAPAD

KOLO 17

RULET SE POSREĆIO SLOGI

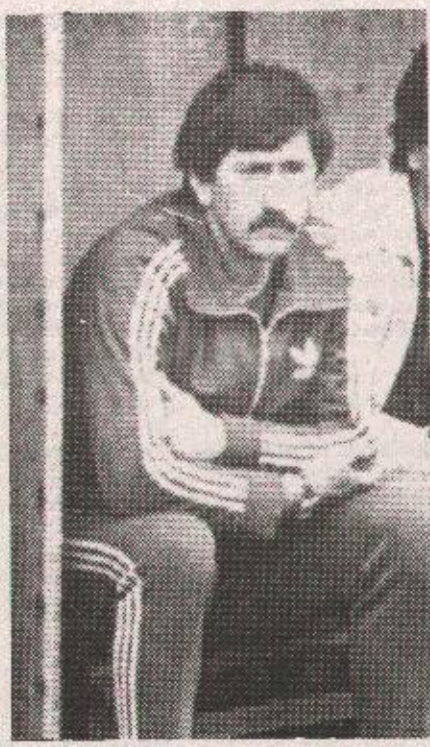
LJUBIĆ 0 SLOGA (T) 0
PENALIMA: 4 : 5

SUDIJA: Fikret Sikirić (Prijeđor) - 8, gledalaca: 100.
LJUBIĆ: Žerebni 7, Rajić 6, Đukić 6, Zec 8, Porča 6, Tešnjak 6, Jolanović 6 (od 67, Ivanković -), Mehić 7, Janković 7, Jašarević 6, Halilić 6.

SLOGA: Lagundžija 8, Bilić 7, Šimunić 6, Beharić 7, Delić 6, Velić 6, Trninić 6, Tomić 6, Vasić 6 (od 72, Vučanović -), Vučić 6, Rosić 7.
IGRAČ UTAKMICE: Zijad Zec (Ljubić)

PRNJAVOR — Početak je pripao gostima iz Trna, koji su djelovali organizovanije i znatno opasnije. Prvu priliku propuštaju u 7. minuti, nakon što je Tomić izveo korner Rosić je pucao, a mladi Žerebni paradom spasio svoju mrežu. Samo 2 minute kasnije Trninić je nadmudrio Rajića, ali stvorenu šansu nije realizovao. Nakon toga u razmaku od svega 5 minuta, Janković je tri puta bio na sceni, ali je svaki put mreža Trnjana ost-

ala netaknuta. Do odlaska na odmor u tri navrata veteran Mirsad Mehić našao se u povoljnim prilikama od kojih je posebno atraktivan bio njegov šut iz okreta u 19. minuti, ali je omaleni golman Lagundžija bio na pravom mjestu. Prvu šansu u nastavku stvorili su domaći i to već u 46. minuti. Povratnik iz JNA Halilić oštro je šutirao iz okreta, ali je lopta završila tik pored stative. Kapiten Sloge Vasić pucao

„ZLATAN“ BOD: Nenad Gavrilović trener Sloge

TABELA

1. Sloboda	17	10	3(3)	4	35:16	23
2. Sloge (T)	17	9	6(5)	2	34:16	23
3. BSK	17	9	4(1)	4	31:22	19
4. Elektrobosna	17	8	4(1)	4	31:22	19
5. Naprijed	16	8	1(1)	7	25:22	17
6. Bratstvo	17	8	2(1)	7	26:26	17
7. Bratstvo (BK)	16	6	5(3)	5	27:18	15
8. Podgrmeč	17	7	3(1)	7	30:28	15
9. Mladost	17	6	4(3)	7	28:26	15
10. Sloge (K)	17	7	1(0)	9	30:33	14
11. Sloge (GP)	17	6	2(2)	9	21:34	14
12. Borac (BD)	16	6	4(1)	7	23:21	13
13. Ljubić	17	6	1(0)	10	15:27	12
14. Krajišnik	17	5	4(1)	8	10:16	11
15. Borac (D)	17	5	1(1)	11	18:37	11
16. Prekounje	17	5	3(0)	9	11:26	10

IDUĆE KOLO: JAJCE: Elektrobosna - Naprijed, BOSANSKA KRUPA: Bratstvo - Borac (D), BANJALUKA: BSK - Borac (BD), BOSANSKI NOVI: Sloboda - Mladost, GORNJE PREKOUNJE: Prekounje - Ljubić, TRN: Sloge - Krajišnik, KRALJE: Sloge - Podgrmeč, GORNJI PODGRADCI: Sloge - Bratstvo (K).

PET MINUTA NAKON DERBIJA

EH, TI PENALI...

PRNJAVOR — Tek nakon izvođenja jedanaesteraca odlučan je derbi-susret između domaćeg Ljubića i Sloge iz Trna. Usvlačionići Prnjavorčana, nakon još jednog neuspjeha, tuga. Imali smo nekoliko prilika da čak u regularnom vremenu zabilježimo pobjedu, priča trener Ljubića Milorad Segić. - Ali, šta se može, gostima je pripao penal-bod, i ja im čestitam na tom uspjehu. Jedan od boljih u redovima domaćeg tima bio je Zijad Zec. - Bili smo blizu osvajanja prvih proljetnih bodova, ali nam je sreća okrenula leđa. Eh, ti penali.

Trener trnske Sloge **Nenad Gavrilović**, nakon završetka utakmice rekao je: - Od svojih fudbalera očekivao sam mnogo više. Međutim, moram da kažem da sam zadovoljan i osvajanjem ovog jednog boda. Suđenje - na zadovoljavajućem nivou. Prvi strijelac lige **Zoran Rosić**, već na početku utakmice imao je veliku šansu da dovede svoj tim u vodstvo. - Želio sam najbolje a ispalo je najgore. Nisam zadovoljan svojom igrom, ali sam zadovoljan osvojenim penal-bodom.

je glavom u 47. minuti, ali se Žerebni nije dao iznenaditi. Nakon ove gosti su imali priliku i u 54. minuti kada je Đukić pogriješio ali Vasić nije bio najprirodniji u odlučujućim trenucima. U finišu susreta obostrano se griješilo, ali su Slogeši i tada djelovali nešto sigurnije, mada njihov trener Gavrilović nije krio razočarenje jer je od svojih pulena očekivao znatno više. Do kraja i pored nekoliko prilika na obje strane mreže su mirovale. Tako su opobjedniku odlučivali rulet-penali. Trnjani su bili s(p)retniji i osvojili su „zlata“ vrijedan bod. Prnjavorčanima ostaje da žale za propuštenim...

JEDANAESTERCI

Golove za Ljubić sa 11 metara postigli su Janković, Jašarević, Zec i Mehić, dok je šuteve Porča i Tešnjaka golmana gostiju Lagundžija odbranio. Strijelci sa bijele tačke za Trnjani bili su: Tomić, Rosić, Velić, Beharić i Delić. Udarac Trninića, golman Ljubića Žerebni je odbranio.

Derbi je inače protekao u obostranom korektnom nadmetanju, ali je odigran pred rekordno malim brojem gledalaca.

Sudija Fikret Sikirić iz Prijeđora bio je na visini zadatka, a akterima valja uputiti čestitke na sportskom ponašanju.
 Brane RADULOVIĆ

BRATSTVO (K) 1(0)

ELEKTROBOSNA 0(0)

STRIJELAC: Šabić u 67. minuti za Bratstvo, sudija: Pepić (Bihać) - 9, gledalaca: 200, žuti karton: Salihović (Bratstvo), Čano (Elektrobosna).
BRATSTVO: Mišković 7, Grblić 7, Salihović 7, Medić 7, Vulin 7, Volaš 7, Tanasić 7, Đukić 7, Šabić 8, Samardžija 7, (Jakupović 7), Jakupović - (V. Samardžija 7).
ELEKTROBOSNA: Krak 7, Bilić 5, Čano 6, Dervišić 7, Hadžiosmanović 7, Sitnica 6, Tomić 5 (Hasić -), Jandrić 6, Prole 7, Melić 6, Jelica 6 (Aleksić -).
IGRAČ UTAKMICE: Šabić (Bratstvo)

KLJUČ — I drugu utakmicu pred svojim navijačima Bratstvo je riješilo u svoju korist. Ovoga puta pobijedena je dobra ekipa Elektrobosne. Jedini gol u 67. minuti postigao je centarfor Šabić, nakon dobro izvedenog kornera Draška Tanasića. Sudijska trojka predvođena Pepićem vrlo dobro je obavila svoj posao.
 Zeljko ANIČIĆ

KRAJIŠNIK 0(0)

SLOGA (K) 1(1)

STRIJELAC: Klarić u 43. minuti, sudija: Petrović (Sanski Most) - 8, gledalaca: 300; žuti kartoni: Karajić (Krajišnik), crveni karton: Tomić (Sloga).
KRAJIŠNIK: Miljković 7, Karajić 6, Keserović 5, Čirić 7, Redžić 6, Šabić 5, Sarajlija 5, (Kljajić -), Vučenović 6, Muhamedagić 7, Keranović 5, Dizdarević 5.
SLOGA: Majstorović 7, L. Vuković 7, Čalić 8, Klarić 7, Pčelan 6, Petrović 7, Z. Vuković 7, Bakrač 6, Mihić 6, Tomić 5, Ju. Mihić 6.
IGRAČ UTAKMICE: Miroslav Čalić (Sloga)

VELIKA KLADUŠA — Prvenstvena utakmica u kojoj su se obje ekipe borile za bodove spasa, nije donijela ništa što fudbalčini lijepim. Gosti su nakon katastrofalne greške

zadnje linije Krajišnika došli u vodstvo preko raspoloženog Mate Klarića. Sudija Petrović iz Sanskog Mosta, svoj zadatak obavio je veoma dobro.
 Ešref HADŽIĆ

NAPRIJED

BRATSTVO (BK)

nije odigrano

BANJA LUKA — Prvenstveni susret 17. kola između domaćeg Naprijeda i Bratstva iz Bosanske Krupe nije odigran. Razlog neodigravanja ovog meča je nepoznat, a u službenom zapisniku delegat **Kemal Šečić** iz Bihaća, napisao je sljedeće:

- Sve do 16 časova fudbaleri Naprijeda, zajedno sa sudijama: Radomir Vrhovcom, glavnim, te pomoćnicima Milomirom Kavržićem i Milošom Kljajićem, čekali su gostujuće fudbalere. Nakon dva sata čekanja dalje nisu postojali uslovi za igru (zbog mraka), a pošto se gosti iz Bosanske Krupe nisu ni tada pojavili, glavni sudija je saopštio domaćim igračima da se utakmica neće odigrati i oni su krenuli u svlačionicu. SL.B.

BORAC (BD) 1(0)

SLOBODA 1(1)

PENALIMA: 4 : 5

STRIJELCI: Zdjelar u 10. minuti za Slobodu, a Krupić u 59. minuti za Borac (iz penala). Sudija: Balić (Bihać) 6; gledalaca: 300; žuti kartoni: Čosić za Borac, Bosančić za Slobodu.

BORAC: Dostica 7, Čosić 6, Muzaferović 7, Bajazinović 7, Krupić 7, Mešinović 6, Čehajić 7, Čelan 6 (od 28. minuta Zallac 7), Čaušević 6, Kolar 6, Bašić 6 (od 73. minuta Logo -).
SLOBODA: Kondić - (od 5. minuta Kralj 7), Mustedanagić 6, Bosančić 7, Redžić 6, Felgić 6, Gojković 7, Čulibrk 6, Kilibuda 6, Arnautović 6 (od 22. minuta Halimić 7), Zdjelar 8, Ivičić 7.
Igrač utakmice: Nedeljko ZDJELAR (Sloboda)

BOSANSKA DUBICA — Prvi u vodstvo došli su gosti iz Bosanskog Novog, i to u desetoj minuti. Strijelac ovog gola bio je centarfor Nedeljko Zdjelar, odličnim udarcem iz slobodnog udarca sa preko 20 metara. Sa ovim rezultatom otišlo se na odmor. Domaći fudbaleri uspjeli su u 59. minutu izjednačiti rezultat nakon opravdanog dosuđenog jedanaesterca, pošto je prethodno bio srušen Kotur. Siguran realizator bio je Krupić.
 Nemanja ĐAKOVIĆ

BORAC (TD) 1(0)

BSK 4(1)

STRIJELCI: Trivan u 81. minuti (iz jedanaesterca) za Borac, a Zrilić u 31. i 63. i Dedukić u 58. i 86. minuti za BSK; sudija: Budimilčić (Bihać) - 7, gledalaca: 300.
BORAC: Stanković 5, N. Šobot 5, Damjanović 5, Grujić 6, M. Šobot 7, Đukić 6, Ačić 6, Borković 6 (Milašinović 6), Rujević 6 (Štrbac 6), P. Šobot 6, Trivan 8.
BSK: Tešić 7, Karal 7, Gačić - (Topalović 7), Marković 7, Salamić 7, Vranješ 7, Zrilić 8, Raković 7 (Malbašić 6), Filipović 7, Aganbegović 6, Dedukić 9.
IGRAČ UTAKMICE: Ermin DEDUKIĆ (BSK)

DRVAR — U borbenoj i nadasve fer i korektno utakmici Drvarčani su razočarali, pa Banjalučani više nego zasluženo odnose dva boda. U prvih tridesetak minuta Borac je imao više od igre, ali njegove jalove napade uglavnom na ivici šesnaesterca zaustavljala je čvrsta odbrana gostiju. U 31. minuti BSK je poveo, centriranu loptu u kazneni prostor domaćih, golman Stanković je kratko i nespretno boksovao, na nju je natrčao Zrilić i efektno je sproveo u mrežu.

U drugih 45 minuta Borac je nastavio napadom, ostavljajući gostima mogućnost organizovanja brzih kontranapada. Na takav način najprije je Dedukić u 58. minuti poveo na 2:0, a 5 minuta kasnije Zrilić je doveo BSK u vodstvo od 3:0. U 81. minuti nakon što je Malbašić na nedozvoljen način zaustavio Šobota Trivan je sa bijele tačke smanjio na 1:3.

Pet minuta kasnije najbolji igrač susreta lijevokrlni napadač BSK-a Dedukić inače, tokom cijelog susreta nerješiva enigma za odbranu domaćina prekrasnim šutom, nakon dosuđenog faula sa dvadesetak metara postavio je konačan rezultat ove zanimljive fudbalske predstave. Uz sitne greške, koje, međutim, nisu uticale na rezultat, sudijska trojka sa Enesom Budimilčićem na čelu korektno je obavila svoj posao.
 Mirovan BJELJAC

PODGRMEČ 3(2)

SLOGA (GP) 1(1)

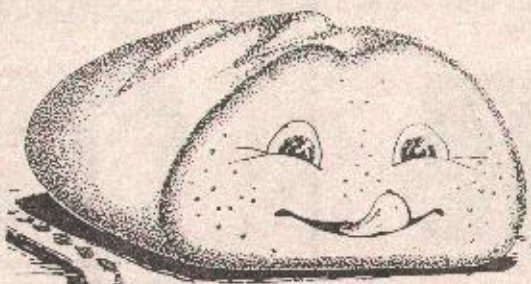
STRIJELCI: Burnić u 8. Helić 23. i Kalić u 49. minuti za Podgrmeč, a Kukavica u 35. minuti za Sloge, sudija: Veljko Cvijetić (Prnjavor) - 8, gledalaca: oko 100, žuti kartoni: Hadžić i Helić (Podgrmeč), Peħadžić i Starčević (Sloga), crveni karton: Sredojević (Sloga).

PODGRMEČ: Inđić 6, Hadžić 7, Miljuš 6, Dedić 6, Kuburaš 6, Dragić 8, Burnić 7, Kalić 6, Talić 6 (Alagić -), Helić 6, (Hasić -), Hadžibajramović 7.
SLOGA: Čolaković 7, Malbašić 6, Barać 6, Peħadžić 7, B. Sredojević 6, Starčević 6, Boraja 7, Pejić 6, (Veljkić -), Kukavica 7 (Čikić -), S. Sredojević 6, Valentić 6.
IGRAČ UTAKMICE: Radivoje Dragić (Podgrmeč)

SANSKI MOST — U veoma nervoznoj rastrganoj i u pojedinim momentima prijevom igri, fudbaleri Podgrmeča su više nego zasluženo savladali solidnu ekipu Sloge iz Gornjih Podgradaca.
 Salih MEŠIĆ

MLADOST 1(1)

PREKOUNJE 1(0)
PENALIMA: 4 : 3

Naša pekara vam svaki dan nudi vruć crni i bijeli kruh, te razne vrste peciva po povoljnim cijenama.

Tražite kod svojih najbližih trgovina kruh iz vašeg preduzeća.

žitoprodukt

BANJA LUKA, p. o.

Banja Luka, poziva na poslovnu saradnju zainteresirane poljoprivrednike, vlasnike zanatsko-proizvodnih radnji i preduzeća radi udruživanja sredstava i kapitala, kao i obezbjeđenja nabavke repromaterijala, te plasmana proizvoda.

Za sve informacije javite se na adresu:

MTP „VELEPREHRANA“, Banja Luka, Dunavska 1c ili na telefon 34-177, lokal 218.

SALON-KTITOR

JEDINSTVENA PONUDA NAMJESTAJA ZA VAŠ PROSTOR: KANCELARIJE, SALE, KABINETE...

ISPORUKA ODMAH!! TEL-31-633 BANJA LUKA - PAVE RADANA, 2, FAX-45-827

BIS

INTERNATIONAL SERVICE P. O.

PP za međunarodnu špediciju, vanjsku i unutrašnju trgovinu, organizovanje međunarodnih sajmova.

usluge marketinga, sa p. o. 78000 Banja Luka, Veselina Masleše 20/III. Tel. 078/12-880, 12-876 fax. 078/12-876.

MTP DD

MERKUR

telefon: 32-818 BANJA LUKA, A. ŠEREMETA „G“

RK „CENTAR“, „GVOŽĐAR“ i prodavnica „TEHNOMETAL“, podne obloge, tepisi, tapisoni, litisoni, dodite i uvjerite se u dobru ponudu.

MTP „MATEX“, BANJA LUKA

NOVO U ROBNOJ KUĆI „ZENIT“ N° 116?!

I OVO JE PROSTOR ZA VAS

JOVANIĆ

drvena galanterija, 78250 Laktaši, Petrova ulica 66, tel./faks 078/832-118

жиро-рачун 10592-601-9310, СДК Лакташи

U svojoj prodavnici br. 1 u Banjoj Luci, u Ulici rударској 277, nudu po cijenama nižim do 50%

- Карнише
- Ламперии
- Стапак за цвијеће

- Балконске ограде
  - Бродски под и рукохвати по наруби
  - Отворени регали од токарених елемената
- Телефон 078/42-748, од 8 до 20 сати.

MJEŠOVITO PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU I PROMET OSVJEZAVAJUĆIH PIĆA, SIRUPA I VOĆNIH SOKOVA

bosanka

• Banjaluka: Beogradska 24 • Tel. 39-288 (centrala), 48-716 (prodaja), 34-832 (nabava) • Telefax: 33-595 • Diskontna prodaja: Vrbanja, tel. 45-336 Motel „Internacional“, tel. 32-777

TUZLA DATA

RAČUNARSKI INŽENJERING

75000 Tuzla, Goste Lazarevića 2 - telefona/telex (075) 240-293

PC RASPOREDAVAČI
PC 286/14
PC 386/40
PC 486/33

PRINTERI
EPSON 1X-400
EK-1050/3X-1050
HP LASERJET IDEAL
PLUOTON

LOKALNE MREŽE ZA PC
ETHERNET kartice,
kablovi, konektori,
NetWare 2.2
NetWare 3.11

ZASTUPNIKI:
SARAJEVO (071) 641-040 (7-15h)
BANJA LUKA (078) 57-854 (9-19h)

USLUGE I PROGRAMI
Optimiziranje rada računarskih sistema.
Korisite naše dugopodizne iskustvo u računarskoj tehnici!

KOMUNIKACIONI OPREMA I POTROŠNI MATERIJAL
Moderni, multiplisani diskete 1.2 MB i 1.44 MB, riboni, streamer traku, toner za laserske printere...

NOVO NOVO

U Banjoj Luci u centru grada u Ulici braće Lastrića 11, preko putaparka Petra Kočića i taksi-stanice

BILJNA APOTEKA „MATIJA PAUNOVSKI“ MOSTAR

Nudi biljne preparate i čajeve najpoznatije jugoslovenske i u svijetu poznate travarke Matije Paunovski iz Mostara. U izboru preparata pomoći će vam dežurni ljekar, svakog radnog dana od 8 do 20, subotom od 8 do 14 sati.

DRUŠTVO ZA BORBU PROTIV RAKA BANJA LUKA

78000 BANJA LUKA, Ul. Zdrave Korde br. 1.

Pošt. pret. 50 TELEFON: (078) 34-020

U toku marta, od 1. do 31. „MJESECA BORBE PROTIV RAKA“ Društvo provodi najhumanije aktivnosti iz svoga programa. Pozivamo i molimo sva DP i PP kao i sve ostale institucije, te pojedince da od vrijednosti poklona žena za 8. mart izdvoje samo minimalne novčane sume u humane priloge za bolesne liječene od raka. Priloge možete uplatiti u korist žiro-računa: 10500-670-19158 kod SDK-a Banja Luka. Za svaki, pa i najmanji prilog HVALA. Naš moto: „BORBA PROTIV RAKA— OBAVEZA SVIH NAS“.

lesnina

IGM-PROMET POSLOVNI CENTAR BANJA LUKA

TRN-LAKTAŠI

Tel. 784-402

TRN

Telefax: 784-395

Nudi širok asortiman:

- bakarni lim
- eternit
- tervol-staklena vuna
- željezna mreža
- stiropor
- ostali građevinski materijal

„Zavod distrofičara“ biro - inženjering Izvolite...

- grafika i dizajn
- obrada teksta
- sve vrste štampa
- statistička obrada podataka
- izrada programa
- nabavka računarske opreme
- obuka kadrova

Dodite da se dogovorimo...

Mi se nalazimo u Banja Luci ul. Duje Ivezića bb

ili nazovite 078/ 43-056, 39-208

ИН МЕМОРИАМ

**ХАТИЦА
ФАЗЛИЋ**

1987-1992
ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА
44027

Тужним срцем јављамо да је дана 19.3.1992. год након кратке и тешке болести у 57. год. живота преминуо наш никад непрежаљени супруг, отац, брат

**МИЛОВАН
(ДУШАНА)
СТОЈКОВИЋ**

Сахрана ће се обавити дана 22.3. (недјеља) на Православном гробљу Борик у 14 часова.
Ожалошћена породица: супруга Мира, кћерка Бранкица, син Мишо и остала многобројна родбина
000589

**САВО
ИЛИЋИЋ**

из Кукуља
22.3.1987 - 22.3.1992.

Његов племенити лик никад се неће избрисати из нашег сјећања. Супруга Љубица, синови Мишо и Милорад и мајка Здравка
000573

Дана 24. марта 1992. године навршава се 40 тужних дана од смрти нашег драгог

**РАДОВАНА
РАШЕ
РЕБИЋА**

Тога дана посјетићемо његов гроб, окитити цвијећем и запити сузама. Овом приликом изражавамо велику захвалност предузећу „Јелшинград“ свим нашим пријатељима, родбини, комшијама III разреда Медицинске школе, разредницима, директорцима и свима који су дошли да испрате РАШУ апосебно Анђелки Цоти и Златку Рали за обављени посао око сахране. Вјечно захваљна супруга МИРЈАНА са дјецом Љиљаном и Небојшом
00437

ТУЖНО СЈЕЊАЊЕ НА НАШЕ ДРАГЕ

**СЛАВИЦУ ФИЛИПОВИЋ
рођ. УМИЋЕВИЋ**

23.3.1984-22.3.1992

**И СЛОБОДАНА
УМИЋЕВИЋА**

22.3.1988.-22.3.1992.

С љубављу и поштовањем ПОРОДИЦА
44025

Дана 22.3.1992. године навршава се 7 дана од преране смрти наше драге радне колегице

**ТАЊЕ
КАРАНОВИЋ
рођене
ШОБОТ**

С тугом и љубављу увијек ћемо се сјећати њеног лика, пажње и племенитости.
Колектив ДД „Житопродукт“
Бања Лука
001

Дана 22. марта 1992. године навршава се тужних 40 дана од смрти нашег драгог тате, свекра, дједа и прадједа

**МИЛОША
ПОПОВИЋА**

Тога дана у 11 сати посјетићемо његову вјечну кућу, окитити цвијећем и запити сузама
ЊЕГОВИ НАЈМИЛИЈИ
0565

Тужно сјећање на драгог и вољеног

**МАРКА
ДОЈЧИНОВИЋА**

23.3.1991 - 23.3.1992

Нису довољне ријечи као ни сузе свих нас да искажемо тугу, бол и празнину за вољеним татом који ће увијек живјети у нашим срцима.
Твоји вјечно ожалошћени: кћерка Душанка, зет Бране, унучад Далибор, Дарко и Драгана
(0580)

EMIK

PROIZVODNO
—PRODAJNO
EXPORT—IMPORT
PREDUZEĆE

Posjetite

novootvorenu specijalizovanu prodavnicu u Aleji JNA, preko puta Sportske dvorane „Borik“, u kojoj možete nabaviti prateće elemente audio-video-tehnike.

Sa „Emikom“ je kvalitetan prijem signala i rada vašeg televizora, videa i muzičke linije.
Cijene niže od 30 do 40 odsto
Radno vrijeme od 9 do 17 sati, subotom od 9 do 12...
Telefon 40-761.

**МАЛИ
ОГЛАСИ
ТЕЛ.
11-948**

Продаје се недовршена кућа на спрат и један дунум земље у Трну (може и замјена за Сплит) телефон од 8 до 14 сати 47-211 и 47-183 (а од 16 до 20 сати телефон 65-675) (ш 0583)
Мијењам двособан и једноособан стан у власништву у Загребу за одговарајући у Бањој Луци 078/41-972 (ш 0569)
Продајем подрум 1500 квадрата у Драгочају повољно звати послјије 17 сати на 51-750 (ш 00321)
Продајем нове „семперит“ камионске гуме 11x20, 12x22.5, 13x22.5 телефон 830-309 (ш 0564)

Продајем рено 9 GTL у извршном стању, телефон 22-920 (ш 0472)
Издајем двособан стан новоградња, 60 квадратних метара, телефон 34-644 (ш 0571)
Продајем повољно судопери висећу кухињу, телефон 60-444 (ш 0584)
Мијењам или продајем кућу 7.5x10 м у Загребу (Чрномерац) за кућу у Бањој Луци, телефон 041/163-127 (ш 00586)
Мијењам трособан стан 70 квадрата за одговарајући у Бањој Луци, телефон 074/861-970 (ш 00590)
Мијењам стан од 63 квадрата у Бос Градишци за сличан у Бањој Луци, Информацијена тел. 813-592 (ш 000591)

Продајем пословни простор од 48 квадрата у центру, информације на тел. 65-219 или 65-233 (ш 000592) 2 х

Издајем кућу у центру за становање уз обавезу чувања некретнина, телефон 30-333 од 17-20 сати (ш 000595)

РАЗНО
Продајем повољно нов регал и угаону гарнитуру, телефон 58-136 (ш 44018).

Издајем пословни простор (25 м²) Нови сокак 4а, телефон 55-936 (ш 44019).

Проглашавам неважећим печат ПП „ЛОВОТУРС“ Кукуље, Србац, Слободан Тодић (44026).

preduzeće za uvoz-izvoz, promet i konsalting
78000 BANJA LUKA
Braće Podgornika 77B
tel/fax : (078) 49 644

PRODAVNICA RAČUNARSKE OPREME
sve na jednom mjestu

- * RAČUNARI *
- * ŠTAMPAČI *
- * RAČUNARSKI DIJELOVI *
- * DISKETE *
- * TRAKE ZA ŠTAMPAČE *
- * DODACI ZA ŠTAMPAČE *
- * PROGRAMSKI PAKETI *
- * LITERATURA *

•DUNAV• Beograd

Dioničarsko društvo

Glavna filijala Banja Luka

DD za osiguranje „Dunav“, glavna filijala Banja Luka, Veselina Masleše 28, telefoni 12-818, 12-822, 12-826, telefaks 11-686, teleks 45-279, Dunav YU.

Rudi Čajavec

ЦИЈЕЊЕНИ КУПЦИ!

НАШ ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ ЈЕ ВАМА НАМИЈЕЊЕН.
ВАШЕ ВЕШ МАШИНЕ ПЕТЕ БРЗО ПУСТИТИ У РАД АКО РЕЗЕРВНЕ ДИЈЕЛОВЕ, ЗА СВЕ ТИПОВЕ МАШИНА, ПОРУЧИТЕ ДИРЕКТНО У НАШОЈ ФАБРИЦИ.
НАЈБРЖИ ПУТ ЈЕ ТЕЛЕФОНОМ, ТЕЛЕКСОМ ИЛИ ТЕЛЕФАКСОМ.
ТЕЛЕФОНИ: 078/851-118 (Продаја)
078/851-033 (Централа)
ТЕЛЕКС: 45103
ТЕЛЕФАКС: 078/851-204

НАШ ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ:
— ПРОГРАМАТОРИ
— ЕЛЕКТРОВЕНТИЛИ
— ПРЕСОСТАТИ
— ТЕРМОСТАТИ
— МОТОР РАЖЊА
— МАНОМЕТРИ И ТЕРМОМЕТРИ
— АУТОМОБИЛСКИ ПРЕКИДАЧИ
ЈАВИТЕ СЕ, МИ СМО НА УСЛУЗИ ЗА САВ НАШ ПРОГРАМ.
„РУДИ ЧАЈАВЕЦ“ ЈЕ УЗ ВАС.

JP „KRAJINAPREMJER“
BANJA LUKA

na osnovu odluke Radničkog savjeta JP „Krajinapremjer“, Banja Luka, broj 02-164-2/92, od 17.3.1992. godine, raspisuje se

KONKURS

ZA IZBOR DIREKTORA JAVNOG PREDUZEĆA

1. Za direktora JP „Krajinapremjer“ Banja Luka, kandidat treba da osim opštih uslova propisanih zakonom, ispunjava i sljedeće posebne uslove:

- da ima visoku školsku spremu, geodetskog ekonomskog ili pravnog smjera.

- da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima uspješnog rukovođenja.

- da posjeduje u praksi i sadašnjem radu dokazane organizatorske sposobnosti.

- da nema smetnji za imenovanje direktora utvrđenih zakonom.

2. Radno mjesto je reizborno. Direktor se imenuje na vrijeme od četiri godine.

3. Kandidati su dužni da uz prijavu prilože i dokaze o ispunjavanju uslova iz ovog konkursa (diplomu o stečenoj školskoj spremi, potvrdu o radnom iskustvu, uvjerenje o nekažnjavanju i uvjerenje o nevođenju krivičnog postupka).

4. Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

5. Prijave s potrebnim dokazima podnose se na adresu: JPKrajinapremjer“, Banja Luka, Ul. V kozarske brigade br. 18.

MALI EKLAN • MALI EKLAN • MALI EKLAN

TV
PROGRAM

NEDJELJA, 22. marta

PRVI PROGRAM

9.30 - Pregled programa
9.35 - Nindže kornjače - crtana serija
10.00 - Muzički tobogan - program za djecu, V/9
11.00 - Crtani film
11.05 - Nedjelja na selu
12.00 - Agrarne dijagonale - dokumentarni program
12.45 - Crtani filmovi
13.10 - En iz Grin Gejblza - serijski film, II/4
14.05 - Vilesti
14.10 - Noć i dan
16.10 - Poslije 2000-te, naučno-popularna serija
16.55 - Dnevnik I
17.10 - Druga žena - američki igrani film
18.45 - Šou Duška Dugouška - crtana serija, V/26
19.10 - Crtani film
19.15 - Laku noć, djeco
19.30 - Dnevnik II
20.20 - Igrani program - Nušić: „Gospoda ministarka“
22.30 - Vilesti
22.45 - La set: Muzej Orse - dokumentarna serija, VI/6
23.40 - Noć i dan
- Poručnik i njegov sudac - igrana serija, I/4
- Šou Arsenija Hola - šou-program, 13/14
01.10 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

1.125 - Pregled programa
11.30 - Pretponočne avanture - naučni program
13.00 - C R T A - sportsko popodne
- Kran Montana: Svjetski kup u skijanju, slalom (M) snimak
- Veterpolo: „Bečiji“ - „Partizan“
- Biele staze - reportaža
18.55 - Muzički program
Od 19.30 do 24.00 - Satelitski program TV Beograd. Televizija zadržava pravo izmjene programa

TV SUTRA

PONEĐJELJAK, 23. MARTA

PRVI PROGRAM

9.30 - Festivali svijeta: Turska 10.05 - TV škola: Razredna nastava: Program za učenike III razreda HTV 11.05 - Školski program 12.00 - Vilesti 12.05 - Koncert u podne: Beogradska filharmonija: Diela Berlioz i Čajkovskog 12.45 - Crtani film 13.00 - Crtani film 13.05 - Izbor iz obilježnog programa 14.45 - Novosti 14.55 - Nušić: „Gospoda ministarka“ 17.05 - Pregled programa 17.00 - Dnevnik I 17.30 - Školsko zveno - obrazovni program 18.00 - Otvori prozor - program za djecu 30.30 - 18.15 - Vukov došak - program za djecu 18.30 - Dokumentarni program 19.00 - Crtani film 19.15 - Laku noć, djeco 19.30 - Dnevnik II 20.20 - TV-omnibus: Ružina osveta“ TV-film 21.25 - Devet kača - kontakt-program 22.25 - Dnevnik III 22.45 - Noć i dan „Rozen“ - humoristička serija Poručnik i njegov sudac - igrana serija 00.15 - Pregled programa za utorak

DRUGI PROGRAM

16.25 - Pregled programa 16.30 - Noć i dan - 18.00 - Bihački program 19.30 - Dnevnik TV Beograd Do 24.00 - Satelitski program TV Beograd Televizija zadržava pravo izmjene programa

Nedjelja, Prvi program u 13.10

EN IZ GRIN
GEJBLZA

- serijski film, II/4

En iz Grin Gejblza, dvanaestogodišnja djevojčica, živi u svijetu maštaka koja joj pomaže da savlada okrutnu stvarnost što je okružuje. Onaj siročić živi u sirotištim ili porodicama koje traže neku ispmoć u kući. Najveća joj je mana što previše priča, a ta njena dietinja iskrenost nailazi na otpor starijih.

satelitska TV

Nedjelja, 22. marta

SUPER CHANNEL

11.00 - Sat snage, 12.00 - Miks, 13.00 - Svijet sutrašnjice, 15.00 - Džordž Vanderman, 15.30 - Turistički magazin, 16.00 - Sport, 17.00 - Magazin za tinejdžere, 17.30 - Svijet sutrašnjice, 18.00 - Finansije i biznis, 19.00 - Videomoda, 20.00 - Igrani film, 21.50 - Sport, 22.30 - Uživo, 23.50 - Sport, 00.00 - Miks.

EUROSPORT

9.00 - Nedjeljom uživo: Skijanje (Svjetski kup) - „Formula 1“ - Skijanje (Svjetski kup) - Tenis - Rukomet - Jahanje, 20.00 - „Formula 1“ - prenos iz Meksika, 23.00 - Skijanje: Svjetski kup, 00.00 - Boks.

NEDJELJA, PRVI PROGRAM U 10.00

MUZIČKI
TOBOGAN

- program za djecu -

U petoj emisiji serije za djecu TV Novi Sad takmičiće se učenici osnovnih škola „Miroslav Antić“ iz Odžaka, „Boško Palkovljević Pinki“ iz Stare Pazove i „Jan Čaiak“ iz Bačkog Petrovca, a gosti su učenici škola „Ivan Milutinović“ iz Subotice. Gost pjesnik je Mišo Odalović, dječiji pjesnik iz Prištine, a Dejan Čukić pieva hit „Tobogana“ na nove stihove pjesnika.

NEDJELJA, PRVI PROGRAM U 17.10

DRUGA ŽENA

- američki igrani film

Junakinja filma „Druga žena“

Čovjek na sahrani svoje žene upoznae mladu djevoiku, drugaricu njegove kćerke. Poznanstvo prerasta u ljubav, da bise okončalo brakom. Mlada i atraktivna žena je veoma uspješan modni kreator. U pozadini naizgled uspješnog braka krije se brakolom. Mlada žena ima konkurenciju u starijoj gospođi. Ona može da joj bude baka.

Uloge tumače: Hal Linden, En Miera, Medolain Smit
Režija Melvil Švelson

KUDA?

KAKO?

KADA?

● KUDA? KAKO? KADA?

● KINA
KOZARA: ČELIČNI ORAO (američki akcioni) u 16. 18 i 20 sati.
VRBAS: ORAO SMRTI (američki akcioni) u 17 i 19 sati.
U 21 sat - LOLITA KOLGERL (američki erotski)
PALAS: velika sala - TOTALNI OPOZIV (američki akcioni) u 10. 16. 18 i 20 sati
mala sala - DEVET I PO NEDJELJA (američka drama) u 17 i 19 sati
U 10 i 21 sat - LJUBAVNI MARATON (američki erotski)
„Banja Luka-film“ zadržava pravo izmjene programa

● MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna postavka

● DEŽURNA APOTEKA

Noću dežura Centralna apoteka u Ulici Veselina Maršića broj 19. Telefon 12-804

● GALERIJE
UMJETNIČKA GALERIJA
U izložbeno-prodajnom salonu izložba „Kvareli i crteži iz fonda Umjetničke galerije“

UMJETNIČKA GALERIJA „PELAGIĆ“
Zajednička izložba članova Ateliea slikara i vajara PKLID-a: SPOMEN—ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ
Nalazi se u Ulici Vladimira Nazora broj 19
GALERIJA—ATELJE DACEŠIN“
Nalazi se u Aleji JNA broj 1F

● VAŽNIJI TELEFONI
SUP 92, Vatrogasci 93, Hitna pomoć 94, Bolnica 33-725 (stara bolnica), 38-111 (Paprikovac), Autobuska stanica 45-355, Željeznička stanica 31-229, Taksi-stanica 22-222 i 12-330, Inspekcija 32-995, „Elektrobanjaluka“ 44-811 i 45-099, Servis za hitne popravke u stanicama (do 15 sati 45-552) i (od 15 sati - 45-404), „Putnik“ 43-900, „Kompas“ 42-454, „Atlas“ 12-810, „Unisturist“ 41-576, „Turistbilo“ 23-143, „Slavnik-Koper“ 31-113, Mladost BiH 39-835, „Kontinental“ 35-629

● POLAZAK VOZOVA ZA (PRIVREMENO)
SARAJEVO: 5.24, 12.30, 18. MOSTAR I ČAPLJINA: 12.30, BIHAĆ: 5.00, 9.57, 20.20, BOSANSKI NOVI: 15.59 (veza za Bihać)
PUTNIČKI VOZovi:
BOSANSKI NOVI: 5.00, 7.10, PRIJEDOR 5.00, 7.00, 10.08, 14.40, 19.07
DOBOJ: 4.25, 7.12, 10.20, 14.45, 22.25
DOLASCI VOZOVA IZ (PRIVREMENO)
SARAJEVA: 9.55, 20.17, MOSTARA I ČAPLJINE: 15.59, BIHAĆ: 5.22, 12.30, 18.17, BOSANSKI NOVI: 5.29, 21.05, PRIJEDORA: 6.18, 13.26, 18.46, DOBOJA: 5.52, 9.28, 13.23, 17.42, 21.56.

● POLASCI AUTOBUSA ZA (PRIVREMENO)
SARAJEVO: 7.45, 12.00, 16.00
MOSTAR: 6.00, 13.00
KRAGUJEVAC: 6.00
SRPSKA CRNJA: 13.00
ŠIBENIK (DO KNINA): 7.30
BEOGRAD: 5.00, 6.00, 9.30, 10.10, 10.15, 12.00, 15.00, 17.30, 23.30
NOVI SAD: 13.00
BIHAĆ: 5.45, 7.20, 11.00, 3.00, 17.50

NAPOMENA: Zbog situacije u Republici ograđujemo se o tačnosti reda vožnje

DP HIDRAULIK SKENDER VAKUF

Društveno preduzeće za proizvodnju hidrauličnih dizalica, sa potpunom odgovornošću

OGLAS

za prijem u radni odnos na određeno vrijeme

1. KV-vozača sa položenom C. D. i E kategorijom i državnim ispitom.
2. ekonomskog tehničara, SSS, ekonomskog smjera, sa 3 godina iskustva u struci.

Za prijem u radni odnos na određeno vrijeme (1 godina):

1. pomoćnog radnika u kuhinji, niža stručna sprema - pripavnik.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja, a prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova slati na adresu: DP Hidraulik“ Skender-Vakuf, Braće Ševarke bb

ATWS

SA RATIŠTA U HRVATSKOJ

UČESTALA PUCNJAVA

ŠID, KNIN, GLINA, ZAGREB... 21. marta (Tanjug) Na većini ratnih područja u Hrvatskoj prošle noći i danas prije podne, prema vojnim izvorima, bilo je učestalih napada od strane hrvatskih oružanih snaga.

Povodom sinoćnih i jutrošnjih napada na položaje jedinica JNA komanda Kninskog korpusa u današnjem saopštenju ocjenjuje da „hrvatski oružani sastavi, suočeni sa skorim dolaskom mirovnih snaga UN, sve grublje krše primirje, koristeći tako posljednje trenutke da otvaranjem vatre nanesu što veću štetu JNA i civilnom stanovništvu“.

U saopštenju se navodi da

na te napade jedinice Kninskog korpusa nisu odgovorile.

U izjavi Tanjugu, predstavnici Ministarstva informisanja Srpske oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem u Erdutu navode da su jutros počeli kombinovani artiljerijsko-minobacački napadi na Bilje, Dardu i Bolman.

Protekle noći hrvatske snage su žestoko napale položaje branilaca Banije u Glinskim poljanama, Gornjim Jamama i Gorama. To je bio najžešći napad na taj dio ratišta od sarajevskog sporazuma o prekidu vatre, saopštili su Tanjugu vojni izvori. Među pripadnicima JNA i teritorijalaca nije bilo žrtava, a na vatru nije odgovoreno.

SDA HRVATSKE UPOZORAVA PARAGU

HOS NIJE GARANCIJA

ZAGREB, 21. marta (Tanjug) - Izjava Dobroslava Parage, predsjednika Hrvatske stranke prava, izrečena u Bonu o „velikim zaslugama Hrvatske stranke prava i HOS-a za očuvanje mira u Bosni nedvosmisleno potvrđuje da nije izvukao nikakve zaključke iz tragičnih zbivanja u Hrvatskoj. HOS nije nikakva garancija neovisnoj Bosni kakvu mi zamisljamo“.

kaže se u današnjem saopštenju Stranke demokratske akcije Hrvatske. Pogotovo nas ne raduju težije HSP čelnika koji uporno proturaju tezu o nepostojanju muslimanskog naroda i potrebi da taj isti narod napusti svoja vjerska opredjeljenja radi njihovih uskogrudnih interesa. Bosnu će braniti bosanski narod bez obzira na vjersku i nacionalnu odrednicu“ istaknuto je u saopštenju Stranke demokratske akcije Hrvatske.

Stranka takođe ocjenjuje da nagovještaji o kantonizaciji i podjeli Bosne po nacionalnom ključu ne nailaze na povoljan odjek kod pripadnika muslimanskog naroda u Hrvatskoj. Pri tome je rečeno da je „jednodušna ocjena da samo građanska Bosna sa svim atributima neovisnosti garantira i muslimanskom narodu u dijaspori normalan život i opstanak. Na kraju se dodaje da „trojni nacionalni koncept Bosni nije prihvatljivo rješenje za Muslimane Hrvatske“.

ZBOG PRIJETNJE LIBIJI

SAMIT MAGREBA U RABATU

ALŽIR, 21. marta (Tanjug) - Postoji mogućnost da se šefovi država Unije arapskog Magreba (UMA) u narednih 48 sati okupe na vanrednom regionalnom samitu u Rabatu koji bi bio posvećen prijetnjama triju zapadnih sila Libiji. Ovom skupu će, kako piše alžirski dnevnik „Maten“, najvjerojatnije prisustvovati i libijski vođa Moamer el Gadafi, čija je zemlja takođe članica magrepske unije...

Pukovnik Gadafi je uputio izaslanike u zemlje Magreba i u Egipat i istovremeno poslao poruku šefovima država svijeta u kojoj osuđuje „nacrt rezolucije koji su SAD, Velika Britanija i Francuska uputile Savjetu bezbjednosti UN tražeći uvođenje embarga protiv Libije zbog njenog odbijanja da izruči libijske državljane, osumnjičene da su organizatori atentata protiv jednog američkog i jednog francuskog aviona. Zvanični Tripoli tvrdi još da se nikad nije protivio tome da se sprovede istraga protiv osumnjičenih libijskih državljana i da im se sudi bilo pred libijskim, mješovitim ili međunarodnim sudom.“

BEČ — KEBS SPORAZUM O „OTVORENOM NEBU“

BEČ, 21. marta (Tanjug) - Predstavnici NATO-a i zemalja članica bivšeg Varšavskog pakta, parafirali su danas u Beču sporazum o „otvorenom nebu“ u okviru Konferencije o Evropskoj bezbjednosti i saradnji (KEBS). Realizacija tog sporazuma će omogućiti vojnu kontrolu vazdušnog prostora nad sjevernom Amerikom, Evropom i Azijskim dijelom bivšeg Sovjetskog Saveza - od Vanuvera na zapadu, do Vladivostoka na istoku.

Sporazum, postignut poslije četvoromjesečnih pregovora, biće potpisan na ministarskoj konferenciji kontinuiteta KEBS-a idućeg utorka u Helsinkiju.

REAGOVANJE NA PRIČE O ZAKUPU GRADA HOTELA ŠTA JE ISTINA O SVETOM STEFANU

BUDVA, 21. marta (Tanjug) - Vijest objavljena prije par dana o pregovorima vlade Crne Gore i preduzeća „Jugoskandik“ iz Beograda oko ustupanja grada hotela Sveti Stefan na korištenje narednih 20 godina, poslužila je za raspravu na današnjoj sjednici upravnog odbora Dioničarskog društva „Budvanska rivijera“.

Upravni odbor dioničara je konstatovao da o takvim razgovorima niko od prisutnih nije upoznat, a izražena je i sumnja da su oni uopšte i vođeni. No, ako i jesu, bilo je mišljenje svih, o tome niko ne može donijeti odluku mimo upravnog odbora Dioničarskog društva „Budvanske rivijere“.

Kako je istakao član upravnog odbora, poznati fudbalski stručnjak Milijan Miljanić, Sveti Stefan ima nacionalnu vrijednost i o njemu se na takav način ne može razgovarati i odlučivati.

I današnja rasprava, kao i mnoge rasprave koje se u Budvi vode o ovoj temi, razlog su više da javnost sazna pravu informaciju.

SPO O IZJAVI MINISTRA ODBRANE SRBIJE ODGOVORNOST ZA „PRLJAVI“ RAT

BEOGRAD, 21. marta (Tanjug) - Srpski pokret obnove u svom današnjem saopštenju ocijenio je kao pretnju juče-rašnju izjavu ministra odbrane Srbije general-pukovnika Marka Negovanovića da neće biti amnestije za one koji se nisu odazvali vojnom pozivu kao i za one koji su podsticali i organizovali dezerterstvo.

„Amnestije zaista neće biti“, ali za političare i generale koji su izazvali ovaj prijava, besmisleni i prije svega, za srpski narod fatalni rat. Jedan od tih koji će morati da odgovaraju je, svakako i general Negovanović“, stoji u saopštenju.

Država koja nije bila u ratu ne može suditi svojim građanima za dezerterstvo, smatra SPO i napominje da će se za odbranu slobode i građanskih prava više od 200.000 srpskih mladića koje bi da utamniči general Negovanović, boriti svim sredstvima, uključujući i angažovanje međunarodnih pravnih institucija.

SAOPŠTENJE MINISTARSTVA SPOLJNJIH POSLOVA KARINGTON U SLOVENIJI

LJUBLJANA, 21. marta (Tanjug) - Predsjednik Konferencije Evropske zajednice o Jugoslaviji lord Piter Karington posjetio je 24 i 25. marta Sloveniju, saopštilo je republičko Ministarstvo spoljnih poslova u Ljubljani.

Britanski diplomata horaviće u ovoj republici na poziv predsjednika Milana Kučana a prema istom saopštenju tom prilikom će razgovarati sa najvišim funkcionerima Slovenije prije svega o pitanjima pravnog nasljedstva Jugoslavije i daljem razvoju mirovne konferencije u Briselu.

SUKOB KURDSKIH DEMONSTRANATA I POLICIJE

POGINULO 21 LICE

ANKARA, 21. marta (Tanjug) - Najmanje 21 lice je poginulo na turskom jugoistoku nakon žestokog sukoba turskih policijskih snaga i kurdskih demonstranata - saopštila je večeras turska televizija. Do sukoba je došlo u više gradova na jugoistoku tokom obilježavanja kurdske nove godine - Nevruz koja počinje 21. marta.

Policija je prvo pokušala da zaustavi suzavcem više hiljada demonstranata, ali u tome nije uspjela. Demonstranti su uzvikivali kurdske parole o nezavisnosti i pjevali kurdske pjesme.

MJESOVITO PREDUZEĆE ZA PROMET

LIJEKOVIMA I DRUGOM MEDICINSKOM ROBOM

KRAJINALIJEK

TELEFON: CENTRALA (078) 38-370, prod. 30-995, 30-803 78000 BANJA LUKA - V. VIJUKA 6

PROMET NA VELIKO

- LIJEKOVIMA
- KEMIKALIJAMA
- SANITETSKIM MATERIJALOM
- GUMENO-SANITETSKOM ROBOM
- MEDICINSKOM OPREMOM
- VETERINARSKIM LIJEKOVIMA
- HTZ OPREMOM
- DENTALOM
- PROIZVODNJA SANITETSKOG MATERIJALA (STANCEVINA, BOLESNIČKI PODLOŠCI I DR.)

GRADA EKO I MIN BANJALUKA

STAMBENA ZADRUGA EKODOM BANJALUKA

- Sanki 48 a Lauš i Vrbanja kod džamije
- Telefon: 31-730, 58-483
- telefaks: 43-086

Garantujemo najniže cijene, najbržu i najkvalitetniju uslugu u gradu. Nudimo vam: cement, kreč, boje, općepokrasne proizvode, vode i elektromaterijal, stolariju, krovne konstrukcije, željezo, armaturne mreže, sanitarije, boje, lakove i fasade. Pružamo usluge: stambene zadruge članovi zadruge mogu kupiti robu bez porezala, aravoza i viljuškara.

Radimo svaki dan osim nedjelje od 8.00 do 17.00 sati.

DRUŠTVENO PREDUZEĆE MS PRIMATRADE

78418 NOVA TOPOLA

NOVO AGROAPOTEKE I PRODAVNICE POLJOPRIVREDNICI ZA VAS

- mineralna đubriva
- mašine i rezervni dijelovi
- sjemena
- veleprodajne cijene sve robe

PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA
TEL. (078) 792-642, 792-687
TELEFAKS: (078) 792-283

boska

VELIKI IZBOR JAKNE OD KOŽE I VELURA U butiku „3M“

— 30 modela novčanika —

AUTO — ŠKOLA „VOLAN“

Tel: 60-688
VI. Stanetić Jevto

SA VAMA

LEVITA

OD JUTRA DO SUTRA

RUSKO—JAPANSKI RAZGOVOR O KURILSKIM OSTRVIMA NEMA POMAKA

TOKIO, 21. marta — Ministri inostranih poslova Rusije i Japana Andrej Kozirev i Mičio Vatanabe završili su dvodnevne razgovore bez vidnog napretka koji bi se ticao problema Kurilskih ostrva, javlja Asošijeted Pres.

U tom pogledu nije bilo pomaka 45 godina, pa je teško sada krenuti“ izjavio je Vatanabe poslije završnih razgovora sa Kozirevim.

Većina posmatrača u Tokiju vjerovala je da će neki od problema koji se tiču Kurilskih ostrva biti riješeni tokom posjete Kozireva, a prije posjete Borisa Jeljicina Japanu zakazane za septembar ove godine.

Kozirev je sa svoje strane rekao u Tokiju da Rusija prihvata sve obaveze Sovjetskog Saveza uključujući i takozvanu japansko-sovjetsku zajedničku deklaraciju iz 1956. godine. Tim dokumentom se bivši SSSR obavezao da će vratiti Japanu dva od četiri Kurilska ostrva nakon potpisivanja mirovnog sporazuma o okončanju drugog svjetskog rata sa Japanom.

Japan odbija da potpiše taj sporazum sve dok se problem Kurilskih ostrva ne riješi u celini.

PRIJEM U DOMU JNA U SARAJEVU

DOJLU PLAKETA JNA

SARAJEVO, 21. marta (Tanjug) - Posmatračka misija Evropske zajednice značajno je doprinijela smanjenju napetosti i mogućim oružanim sukobima u Bosni i Hercegovini. Ovo je istaknuto prilikom prijema koji je danas komandant Druge vojne oblasti general-pukovnik Milutin Kukanjac upriličio u Domu JNA u Sarajevu za današnjeg šefa posmatračke misije Kola Dojla i novog Antonija Santosa.

Zahvaljujući Dojlu na učešću u mirovnoj i humanoj aktivnosti general Kukanjac uručio mu je Plaketu i zahvalnicu JNA kao i pismo za ministra Republike Irske sa pohvalama za polugodišnju saradnju sa Dojlom.

OD PONEĐJELJKA U JAJAČKOJ OPŠTINI OSNOVCI U ŠKOLI

JAJCE, 21. marta — Od ponedjeljka, svih pet osnovnih škola na teritoriji opštine Jajce prekidaju petodnevni štrajk i počinju sa radom, kako je odlučeno na nivou Republike. Predstavnici Sindikata radnika osnovnog obrazovanja i vlade dogovorili su se da martovska plata bude uvećana za 30 odsto da se kolektivni ugovor potpiše i primjenjuje od 1. jula ove godine.

Zanimljivo je da su jajačke škole prvi dan štrajka radile samo što su časovi skraćeni na 30 minuta, a ostale dane nastava se nije odvijala, a u školama je bilo uvedeno dežurstvo.

Krajem školske godine nadoknađiće se izgubljeni časovi.

D.M.

MINISTAR INOSTRANIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE POSJETA KINI I JAPANU

ZAGREB, 21. marta (Tanjug) - Ministar spoljnih poslova Republike Hrvatske dr Zvonimir Šeparović najavio je danas da kreće u osamnaestodnevnu službenu posjetu zemljama Dalekog istoka i Azije. Za to vrijeme Šeparović će, kako je rekao, posjetiti Kinu, Japan, Indiju, Južnu Koreju, Hong Kong, Indoneziju, Singapur, Ujedinjene Arapske Emirate i Iran.

„Posjeta Kini vrlo je značajna zbog njenog stalnog članstva u Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda“ rekao je Šeparović uoči odlaska na daleki put i pri tome dodao da će „nastojati utjecati da Kina što prije prizna Republiku Hrvatsku“... Naglasio je takođe da je Kina interesantna za Hrvatsku i kao veliko potencijalno tržište.

Govoreći o Japanu, Šeparović je rekao da očekuje uspostavu diplomatskih odnosa između Japana i Hrvatske.

SRPSKA NARODNA OBNOVA PODRŠKA FEDERACIJI

PRISTINA, 21. marta (Tanjug) - Srpska narodna obnova se zalaze da Srbija i Crna Gora budu osnova buduće srpske federacije i ocijenio sva druga rješenja kao izdaju srpstva, rekao je danas u Prištini lider te stranke Mirko Jović.

Na konferenciji za novinare on je ponovio stav stranke o uspostavljanju monarhije, ali je predložio da prijestonica nove države bude Prizren. Založio se takođe da zastava nove države bude sa starim srpskim nemaničkim znamenjem - dvoglavim orlom. Sličan izgled imao bi i grb. Po njemu vojne i policijske akademije treba formirati na prostorima Kosova - Raške oblasti kao branu od islamskog uticaja.

UPRKOS UPOZORENJU PROTIV REFERENDUMA U TATARSTANU GRAĐANI SE IZJASNILI

MOSKVA, 21. marta (Tanjug) - Referendum o Tatarstanu, na kojem se glasa za državnost republike, praktično je sproveden. Prema saopštenju centralne izborne komisije do 14 časova, po lokalnom vremenu glasalo je preko 66 odsto građana.

Referendum u Tatarstanu održava se i pored upozorenja istavnog suda Ruske Federacije da je nezakonit. Ruski parlament je prije dva dana donio odluku kojom se rezultati izjašnjavanja proglašavaju nevažećim.

Ruski lider Boris Jeljcin obratio se građanima Tatarstana da glasaju protiv referenduma, upozoravajući da on donosi nacionalne diobe i da iz njega stoje nacionalističke snage.